

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΟΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΙΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ἀριθ. 6.)

(1847. Δεκέμβριος.)

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ.

Οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων ἱερά ἀδελφότης. Ἡ ἀγάπη, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ γλυκύτης τῶν τρόπων, ἡ ἀλήθεια, αἱ ἀμοιβαῖαι βοήθειαι, ἦσαν τὰ ἐξαιρετὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Χριστιανοῦ. ἐνδεής τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων δὲν ἐφαίνετο οὐδεὶς μεταξὺ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ ὀκνηρός· διὰ ταῦτα ἦτο χάρις καὶ εὐλογία Κυρίου ἐπ' αὐτούς. Χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. (Πράξ. τῶν Ἀποστόλ. 8, 33). Πατέρες τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ ἀδελφότητος ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι· καὶ ὅσοι ἐκ τῶν ἀδελφῶν εἶχον ἀγρὸς ἢ οἰκίας, πωλοῦντες αὐτὰ ἔφερον τὰς τιμὰς, καὶ ἔθετον εἰς τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων· καὶ ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἀδελφότητος ἐδίδετο εἰς ἕκαστον τὸ χρειῶδες· ὅσοι γὰρ κητόρες γωρίων ἢ οἰκῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πικρασκομένων, καὶ ἐτίθον παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἄν τις χρειὰν εἶχεν (αὐτόθι).

Ἀνανίας δὲ τις πωλήσας τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, ἐκράτησε μέρος ἐκ τῆς τιμῆς, καὶ φέρων τὸ ὑπόλοιπον πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, ἐψεύσθη κρύψας τὴν ἀλήθειαν. Συνένοχος δὲ τοῦ ψεύδους ἦτο καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σαπφείρα. Τότε ὁ Πέτρος λέγει πρὸς αὐτὸν, Ἀνανία, διατί ἐγέμισεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ὥστε νὰ ψευθῆς εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νὰ κρατήσης ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ ἀγροῦ; Ἐνῶ ἔμενεν ἀπώλητος, δὲν ἦτο ἰδικός σου; καὶ ἀφοῦ ἐπωλήθη, δὲν ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν σου; διατί ἔβαλες εἰς τὴν καρδίαν σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; δὲν ἐψεύσθης εἰς ἀνθρώπους, ἀλλ' εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ἐνῶ ἤκουεν ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, ἔπεσε καὶ ἐξεψύχησε (αὐτόθι, κεφ. ε. 3, 4, 5). Μετὰ δὲ τρεῖς ὥρας περὶπου, εἰσελθοῦσα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ψευθεῖσα κα-

θὼς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἔλαβε τὴν αὐτὴν θείαν ποινήν. Ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, καὶ ἡ ποινὴ λοιπὸν ἦτο δίκαια· καὶ τὸ μέγεθος τῆς ποινῆς δεικνύει τὸ μέγεθος τοῦ ψεύδους. Διὰ νὰ γνωρίσωμεν δὲ ἔτι σαφέστερον πόσον μέγα τῶντι ἀμάρτημα εἶναι τὸ ψεῦδος, ἅς θεωρήσωμεν αὐτὸ καὶ καθ' ἑαυτὸ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ,

Τὸ ψεῦδος εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν Θεόν· διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀλήθεια· ὁ ψευδόμενος λοιπὸν καταφρονεῖ τὸν Θεόν· καὶ καταφρονεῖ αὐτὸν διττῶς, καὶ ὡς ἀλήθειαν καὶ ὡς καρδιογνώστην· ἐνδέχεται ὁ ψευδόμενος νὰ ἀπατήσῃ ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸν Θεόν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπατήσῃ; Καταφρονεῖ λοιπὸν τὸν Θεὸν τὸν καρδιογνώστην πάντων, τὸν ἐτάζοντα καρδίας καὶ νεφρούς. Δικαίως λοιπὸν παρεδειγμάτισεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς αὐστηρᾶς ταύτης τιμωρίας τὸν Ἀνανίαν καὶ τὴν Σαπφείραν, διότι ἐψεύσθησαν εἰς αὐτὸν τὸν Θεόν, ἐπειδὴ οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἐτιμωρήθησαν, διότι ἐκράτησαν μέρος τῶν χρημάτων. Ὁ ἀγρὸς ἦτο κτῆμα αὐτῶν, καὶ τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως χρήματα ἦσαν ὁμοίως αὐτῶν· ὅθεν ἠδύναντο ἄνευ οὐδεμιᾶς εὐθύνης νὰ μὴ ἀποφασίσωσι τὴν προσφορὰν, νὰ μὴ πωλήσωσι τὸν ἀγρὸν αὐτῶν, ἢ πωλήσαντες αὐτὸν, νὰ μὴ προσφέρωσι τὰ χρήματα, ἢ νὰ κρατήσωσι φανερά, ὡς κύριοι, μέρος αὐτῶν· νὰ κρύψωσιν ὁμῶς τὴν ἀλήθειαν, λέγοντες εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ὅτι τόσον ἐπώλησαν τὸν ἀγρὸν, τοῦτο ἦτο ψεῦδος πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν καὶ καταφρόνησις· οὐκ ἐψεύσω, λέγει, ἄνθρωποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

Τὸ ψεῦδος εἶναι καθ' ἑαυτὸ μέγα ἀμάρτημα, ὡς ἐναντίον εἰς τὸν Θεόν· « πᾶν ψεῦδος, λέγει ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης, ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι » (ἀ. ἐπιστολ. 6, 21)· ἀλλὰ τὸ μὴ ὄν ἐκ τῆς ἀληθείας, εἶναι ἐκ τοῦ διαβόλου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀλήθεια δὲν ὑ-

πάρχει· « οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ » (Ἰωάν. 4. 44). Παριστάνων καὶ ὁ Σολομών τὸ αἶσχος καὶ τὴν μιαιρότητα τοῦ ψεύδους, λέγει, « Βδέλυσμα Κυρίου χεῖλη ψευδῆ » (16', 22).

Τὸ μέγεθος τοῦ ἀμαρτήματος τούτου δεικνύεται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ καὶ ὁμοίωσιν· τοσοῦτον ἔντιμον καὶ θεῖον κτίσμα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, δούς εἰς αὐτὴν τῆς λογικότητος καὶ τῆς ἀγιότητος τὴν δύναμιν καὶ χάριν! Ἀτιμάζει λοιπὸν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὁ ψεύστης, καὶ κατασταίνει ἑαυτὸν τρόπον τινὰ εἰκόνα τοῦ διαβόλου.

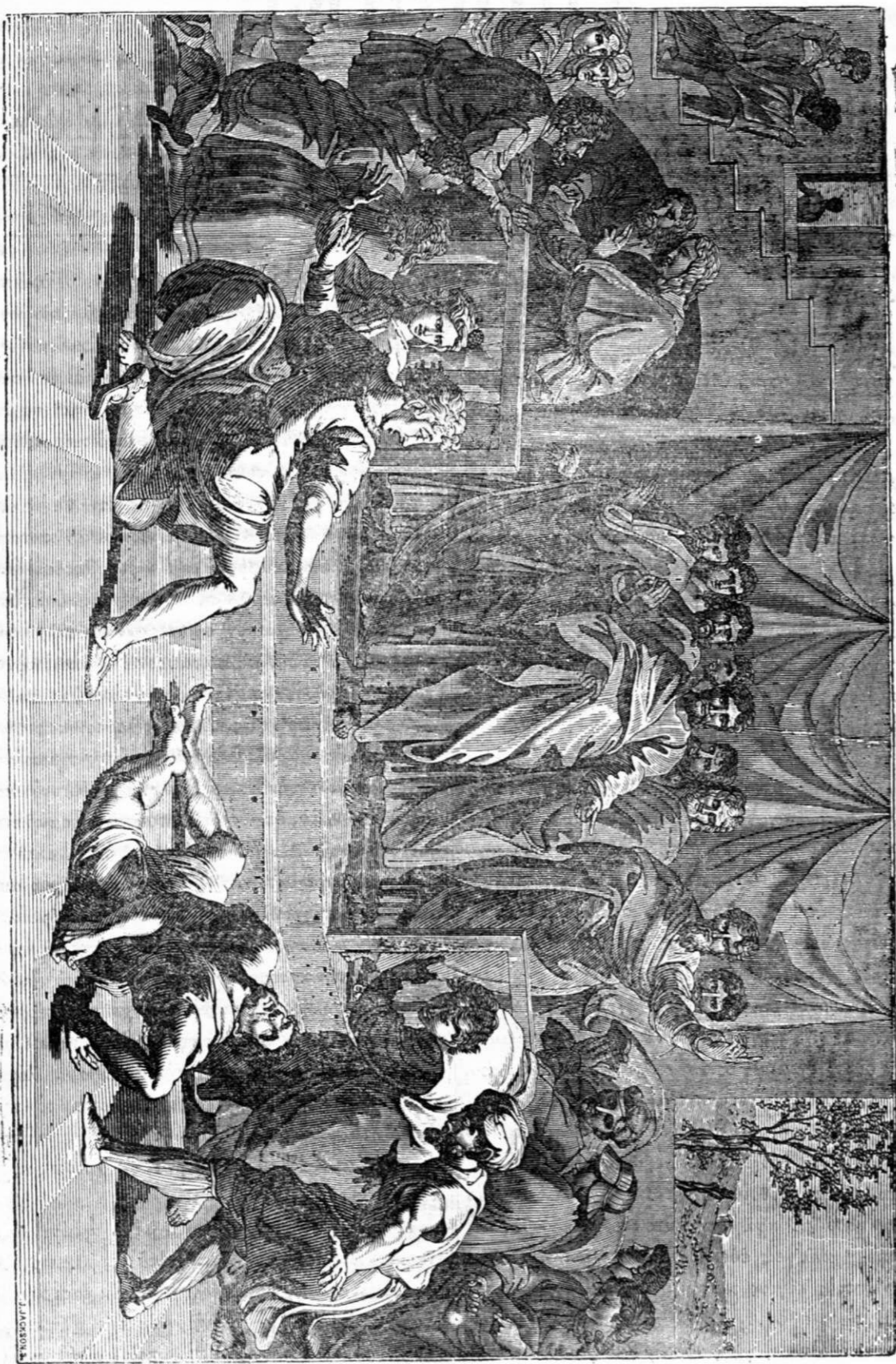
Τὸ ψεῦδος εἶναι φύσει ἐναντίον καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπον αὐτόν· τοῦτο συμπεραίνεται καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων· γίνεται δὲ φανερόν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς παρατηρήσεως· παρατήρησον τὰ παιδιά· ὅτι κάμωσι, καὶ ὅ,τι εἶπωσιν, ὁμολογοῦσι τοῦτο εἰλικρινῶς. Ἄφροῦ δὲ ἐκ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀθώας ὁμολογίας τῆς πράξεως τιμωρηθῶσιν, ἐὰν ἡ πράξις ᾖ κακὴ, τότε ἀρχίζουσι νὰ ψεύδωνται, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν τιμωρίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐνῶ ψεύδονται, ἐρυθριῶσι, συστέλλονται, λαλοῦσι μετὰ στενοχωρίας καὶ διακεκομμένα. Τί ἄλλο μαρτυροῦσι ταῦτα, εἰμὴ ὅτι τὸ ψεῦδος εἶναι εἰς τὸν ἀνθρώπον παρὰ φύσιν; Τί ἄλλο, εἰ μὴ ὅτι εἶναι διαφθορὰ τῆς ἐμφύτου εἰς αὐτὸν εἰλικρινείας καὶ ἀθωότητος; Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται μεγίστη προσοχὴ εἰς τὴν ἀνατροφήν τῶν παιδῶν, διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς ταύτης.

Τοιοῦτον ὂν τὸ ψεῦδος καθ' ἑαυτὸ, καθίσταται μᾶλλον ἢ ἦττον μεγαλύτερον ἀμάρτημα κατὰ τὰς περιστάσεις, κατὰ τὰ πρόσωπα, καὶ κατὰ τὰ κινουντα εἰς τὸ ψεύδεσθαι αἷτια. Ὅσον ὑψηλότερος εἶναι ὁ χαρακτήρ τοῦ ψευδομένου, εἴτε ἐκκλησιαστικός, εἴτε πολιτικός, τόσον τὸ ἀμάρτημα τοῦ ψεύδους λογίζεται μεγαλύτερον· καὶ ὅσον ὁμοίως ὑψηλότερος εἶναι ὁ χαρακτήρ τοῦ πρὸς ὄντις ψεύδεται, τόσον τὸ ἀμάρτημα τοῦ ψεύδους καθίσταται μεγαλύτερον. Καὶ τὰ αἷτια ὡσαύτως προσθέτουσιν εἰς τὸ ἀμάρτημα τοῦ ψεύδους βάρος ἀνάλογον· ὁ ψευδόμενος ἐπὶ σκοπῷ νὰ θλάψῃ καὶ νὰ ζημιώσῃ, ἀμαρτάνει μεγάλως, καὶ τοσοῦτον μειζόνως, ὅσον ἡ μελετωμένη, ἢ πραγματικῶς γινομένη θλάβη καὶ ζημία εἶναι μεγαλύτερα.

Ἐὰν θεωρήσωμεν τὸ ψεῦδος καὶ ἐν τῇ κοινωνικῇ ζωῇ, ἐν τοῖς συναλλαγμασιν, ὦ! πόσον μιαιρὸν καὶ δολίτριον παριστάνεται καὶ ἐνταῦθα! Πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία εἶναι συνάλλαγμα· γεωργοί, ἔμποροι, ναῦται, τεχνῖται, πάντες ἐξαρτῶνται ἀπ' ἀλλήλων διὰ συναλλαγμάτων, ἀλλ' ἡ συντηρητικὴ δύναμις τῶν συναλλαγμάτων, ταῦτόν εἶπεν τῆς κοινωνίας, εἶναι ἡ πίστις· ἐπὶ ταύτῃ τῇ βάσει ὁ δανείζων δανείζει· ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ὁ ἀγοράζων ἀγοράζει· ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ γίνονται αἱ συντροφαί· σήκωσον τὴν πίστιν, τὰ πάντα εὐθὺς διαλύονται· κοινωνία δὲν ὑπάρχει πλέον· οἱ ἀνθρώποι καθίστανται τόσα πονηρὰ καὶ ἐπίβουλα ζῶα πρὸς ἀλλήλα· ποῦται κοινωνία εὐτυχοῦσι καὶ εἰς πλοῦτον ἢ εἰς πᾶν ἀγαθόν; ποῦ κυκλοφοροῦσι τὰ χρήματα ἐτόιμως, καὶ ζωογονοῦσι πάντα τὰ μέλη τοῦ κοινωνικοῦ σώματος; ὅπου εἶναι πίστις. Διὰ τῆς πίστεως ταύτης συνδέονται πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ συνιστῶσι μίαν παγκόσμιον κοινωνίαν. Ἡ εὐτυχία πάσης κοινωνίας συμμετρεῖται μετὰ τὴν πίστιν· ὅπου ἡ πίστις εἶναι κοινοτέρα καὶ ἀσφαλεστέρα, ἐκεῖ καὶ ἡ εὐτυχία εἶναι μεγαλύτερα· καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ἀλλὰ τί ἄλλο εἶναι ἡ πίστις αὕτη, εἰμὴ ἀλήθεια; ἔχω πίστιν πρὸς τινα, τί ἄλλο εἶναι, εἰμὴ ὅτι ἔχω πεποιθήσιν καὶ ἠθικὴν βεβαιότητα, ὅτι εἶναι ἀληθὴς εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ, εἰς τὰς συμφωνίας, εἰς τοὺς λόγους, καὶ δὲν με ἀπατᾷ διὰ τοῦ ψεύδους, οὐδὲ θέλει με ἀπτήσει; Ἡ ἀλήθεια λοιπὸν γεννᾷ τὴν πίστιν· τὸ ψεῦδος ἐξ ἐναντίας γεννᾷ τὴν ἀπιστίαν.

Ἄς παρατηρήσωμεν ἔτι καὶ τοῦτο· ποῦ συμβαίνουσι συχνότεραι δίκαι, καὶ ἔριδες καὶ λογομαχίαι; ὅπου τὸ ψεῦδος ἐπιπολάζει· διότι ἡ ἀπάτη, ἡ ἀθέτησις τῶν ὑποσχέσεων, ἡ παράβασις τῶν συμφωνιῶν, ἡ ἀδικία, ἡ δολιότης, ἡ ὑπόκρισις, πάντα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα, τί ἄλλο εἶναι, εἰμὴ ψεῦδος;

Πόσον ὑπερθαύματος εἶναι ἡ σοφία καὶ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ! ὅσα ἔδωκεν εἰς τὸν ἀνθρώπον εἶναι συντηρητικὰ καὶ παρακτικὰ τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν ἀνάγκην· ἀφῆκεν αὐτὸν ἐλεύθερον εἰς τὸ κρίνειν καὶ ἐκλέγειν. « Ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ διαβουλοῦ αὐτοῦ (Σειράχ ΙΕ'. 14)· διότι ἔκαμεν αὐτὸν ὑπεύθυνον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν δοθέντων αὐτῷ χαρισμάτων, καὶ κατὰ τὴν

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΝΙΟΥ.

χρήσιν ταύτην δικαίως ἀμείβεται, ἢ κολάζεται καὶ ἐν τῶ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῶ μέλλοντι.

Ὁ ἄνθρωπος ὁμῶς ἐκτρέπεται πολλάκις ἀπὸ τοῦ θεοῦ σκοποῦ διὰ τὴν κακὴν ἐκλογὴν, καὶ καθιστᾷ ἑαυτὸν καὶ ἐνταῦθα δυστυχῆ, καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀποδημίαν ἔνοχον καταδίκης αἰωνίου. Ποίαν εὐτυχίαν ἀπολαμβάνει ὁ ψεύστης; ἐσωτερικῶς ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἀντιφάσκων αὐτὸς ἑαυτῷ· καὶ οὕτως ἀτιμάζων ἑαυτὸν, ἀτιμάζεται καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων· στερεῖται τῆς πίστεως αὐτῶν καὶ ὑπολήψεως· ἡ τοιαύτη δὲ στέρησις εἶναι πραγματικὴ ζημία εἰς αὐτόν.

Οἱ ψευδομάρτυρες καὶ οἱ ἐπίορκοι τιμωροῦνται αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν νόμων· διότι ζητοῦσι νὰ ἀπατήσωσι τοὺς λειτουργοὺς τῶν νόμων, καὶ διὰ τὸ ψεῦδος αὐτῶν κινδυνεύει ὁ μὲν ἀθῶος πολίτης νὰ καταδικασθῆ, ὁ δὲ ἔνοχος νὰ ἀθωωθῆ. Πᾶν ψεῦδος ὁμῶς γινόμενον ἐπὶ ἀπάτῃ καὶ ζημίᾳ τοῦ πλησίον, εἴτε χρηματικῇ εἴτε ἠθικῇ, εἶναι ἄξιον τιμωρίας· ἀλλὰ δὲν δύνανται οἱ νομοθέται νὰ ἐκτείνωσι τὴν δύναμιν τοῦ νόμου εἰς πᾶν εἶδος ψεύδους· ἐνταῦθα ἡ κοινὴ ὑπόληψις καὶ κρίσις ἀναπληροῦσιν, ὅσον εἶναι δυνατόν, τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἢ ὡς τελεία καὶ ἀλάνθαστος κρίσις εἶναι τοῦ τελείου καὶ ἀλάνθαστου Κριτοῦ.

Τὸ ψεῦδος λοιπὸν εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν Θεόν, ὅθεν καὶ μέγιστον ἀμάρτημα· ἐναντίον εἰς τὰ δοθέντα τῷ ἀνθρώπῳ θεῖα χαρίσματα, ὅθεν καὶ αἰσχιστον καὶ ἀτιμότερον· ἐναντίον εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐημερίαν τῆς κοινωνίας· ἐναντίον τέλος πάντων εἰς τὴν αἰκόνιον ἀποκατάστασιν τῆς ψυχῆς μετὰ τὴν ἐκ τοῦ θνητοῦ τούτου σώματος ἔξοδον.

Εἶναι φρικῶδες πῶς εὐρίσκονται ἄνθρωποι, οἵτινες ἀποφασίζουσι νὰ ἦναι τῆς μερίδος τῆς ἀντιθείας, τοῦ αἰσχους, τῆς ἀτιμίας, τῆς μερίδος τοῦ διαβόλου!

ΤΑ ΚΑΘ' ΗΡΑΚΛΕΙΑΝ ΚΑΙ ΠΟΜΠΗΙΑΝ.

Α'.

Ἄν κατὰ τοὺς περὶ Χριστὸν χρόνους ἡ Ῥώμη ἦν τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἡ βασιλεύς, καὶ ἡ μεγαλοπρεπεστάτη τῶν τότε πόλεων, ἀλλ' ὁ ἐν αὐτῇ τοῦ μεγάλου πληθυσμοῦ συναγελασμός, ἡ συσσώρευσις τῶν ὑψηλῶν, στενοχώρων καὶ σκοτεινῶν οἰκιῶν, ὁ ὄρυθος καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ τῶν τοιούτων μεγαλοπόλεων

ἄτοπα, καθίστων τὴν ἐν αὐτῇ διαμονὴν ὀχληρὰν διὰ τοὺς εὐπόρους. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς, κατὰ μέγα μέρος κατακλυζόμενα ὑπὸ τῶν Πομπηίων ἐλῶν, ἦσαν νοσερὰ, ἀτερπῆ καὶ μονότονα. Διὰ τοῦτο οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ πλούσιοι τῶν Ῥωμαίων, ὁσάκις ἡ φιλοδοξία ἢ συμφέροντα ἄλλα δὲν τοὺς ἐδέσμευον εἰς τὴν καθέδραν τῶν Ἀυτοκρατόρων, κατέφευγον, ὅπως ἀναπνεύσωσιν ἀέρα καθαρὸν καὶ ἀπολαύσωσι τῆς φύσεως τὰ καλὰ, εἰς τὴν εὐχαριν Καμπανίαν, ὅπου εἶχον λαμπροτάτας ἐπαυλεῖς, ἢ κατώκουν τὰς ὠραίας ἐκείνης πόλεις εἰς Ἑλληνικὸν ῥυθμὸν ἐμπρεπούσας ἢ δὲ Ἑλληνικῶν καλλιτεχνημάτων καθωραϊσμένας· ἐκεῖ εὕρισκον μαγευτικὰς παραλίας ἐνοπτριζόμενας εἰς γλαυκὴν θάλασσαν, ἐκεῖ ὀρίζοντα αἰωνίως αἴθριον, καὶ ὄρη ἀλση καὶ ἀμπελῶνας· καὶ ἐκεῖ ἀπεκδυόμενοι τὸν δημόσιον ἄνθρωπον, καὶ ἀπελαύνοντες τὰς φιλοδόξους μερίμνας, παρεδίδοντο εἰς τὴν θῆραν, τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὴν θυμηθῆ ἐκείνην ἀδράνειαν, ἣτις εἶναι τοῦ Ἰταλικοῦ κλίματος ἡ τερπνοτάτη ἀπόρροια.

Καὶ ἐν τούτοις ὁ κίνδυνος ἐπεκρέματο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, ὡς ἐπὶ τῆς τοῦ Δημοκλέους τὸ ξίφος· ἀλλ' εἰς τίνος κεφαλὴν δὲν ἐπικρέμαται καθ' ἡμέραν ὁ θάνατος ἀπειλῶν! ὡς τὸν λησμονοῦμεν διὰ τὴν ἔξιν, οὕτως ἐλησμόνου καὶ ἐκεῖνοι τὸν ἐπικείμενον κρατῆρα τοῦ Βεσουβίου. Ὑπὸ τὴν ἀρκτικήν αὐτοῦ ὑπώρειαν εἰς ἔφορον πεδιάδα ἡ μικρὰ μὲν, ἀλλ' ὠραιότατη πόλις τοῦ Ἡρακλείου· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ παραλία Ῥητήνα· καὶ ὀπισθεν τοῦ ὄρους, εἰς τὸν τοῦ κόλπου μυχὸν τὸ Πομπεῖον, ἢ ἡ Πομπηία, περὶ ἧς ἔγραφεν ὁ Κικέρων· Herculanium et Pompejanum valde me delectant, πόλις ἐκ τῶν καλλίστων τῆς ἀκτῆς ταύτης, καὶ διὰ τὸν πλοῦτον τῶν κατοίκων τῆς, καὶ διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ποικιλίαν τῶν οἰκοδομημάτων τῆς, καὶ διὰ τὸν τεχνικὸν κόσμον, ὅστις τὴν καθωραΐζει, δυναμένη νὰ κληθῆ ἐπίτομος Ῥώμη, ἐπικειμένη εἰς τοῦ κόλπου τὸ μεσημβρινὸν ἀκρωτήριον, ἐκοιμῶντο φαιδρὸι καὶ ἀμέριμοι εἰς τοῦ ἠφαιστείου αὐτοῦ τὰς ἀγκάλας. Ἄλλ' ἐπίσης ἀληθές εἶναι, ὅτι αἱ θάλλουσαι αὐταὶ κατοικίαι τῆς τέρψεως ἠψήφουν τὴν γειννίασιν τοῦ ἀνισχύρου ἐχθροῦ των, ἢ ὡς οἰκοδομικὴν ὕλην ἐλάμβανον τὴν λάβαν, τὸν μάρτυρα τοῦτον τῶν ἐκρήξεων. Διότι τὸ Βεσουβίου

ἦν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων σβεστὸν, καὶ μόνον ὁ τῆς φύσεως ἕξεταστὴς εἶκαζεν ἴσως, ὡς ἐκ τοῦ χρώματος καὶ τῆς φύσεως τῶν λίθων αὐτοῦ, ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ ἐνταῦθα Ἡφαιστεῖον, ἀλλ' ὅτι ἐξέλειπεν, ἀφοῦ, ὡς ἱστορεῖ ἐπὶ Αὐγούστου ὁ Στράβων, ἐξηντλήθη ἡ καύσιμος αὐτοῦ ὕλη (α).

Ἄλλὰ τὸ Ἡφαιστεῖον δὲν εἶχε σβεσθῆ· ἐκοιμῆτο. Ἐνῶ δ' ἐπῆζεν ὁ Νέρων τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὰ 63 μ. Χ., τὸ Βεσουβίου ἐσεισεν αἴφνης βίαιως τὰ νῶτά του, καὶ οἱ ἐκπλαγέντες λαοί, ἐκ τοῦ ληθάργου των ἀνακύψαντες, ἐξέλαβον τοῦτο ὡς φοβερὰν διοσημίαν, ἀγγέλλουσαν εἰς τὴν γῆν τὴν ὀργὴν τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς τυραννίας τὸν ἐκτραχηλισμὸν. Πολλοὶ δὲ τῶν ἐγγυρῶν, τῶν κατοίκων τῆς Πομπηίας μάλιστα, ἔντρομοι γενόμενοι διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ φοβεροῦ γείτονός των, ἐγκατέλιπον τὰς κατοικίας των, καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς μᾶλλον ἀπωρισμένας πόλεις, ἴσως καὶ εἰς τὴν Ῥώμην.

Ἡ ἐκρήξις ὁμῶς παρήλαε, τοῦ ὄρους οἱ σπασμοὶ ἔπαυσαν, καὶ μετ' αὐτῶν ἔπαυσαν καὶ οἱ φόβοι, καὶ ἐπῆλθε τέλος ἡ λήθη· τοῦτο τῶν ἀνθρωπίνων θλίψεων τὸ πανάκιον, τὸ ἐξαλεῖφον τὸ παρελθόν, ἵνα ἐτοιμάσῃ τὸν τόπον τοῦ μέλλοντος. Εἰς διάστημα ἐτῶν ἑκαίδεκα, τοῦ Βεσουβίου ἡ ἐκρήξις εἶχε καταταχθῆ μετὰ τῶν ἱστορικῶν συμβάντων, καὶ τὸ ὄρος ἀνέλαβε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀμερίμων περιοίκων τὸν ἀρχαῖον ἀθῶν του χαρακτήρα· ἡ δὲ Πομπηία κατέστη πάλιν ἡ φαιδρὰ πόλις τῶν γελῶτων καὶ τῶν ἀσμάτων, τῶν ἐρώτων καὶ τῶν τεχνῶν, μάλιστα ὅτε ὁ φιλόθεος καὶ φιλότεχνος Τίτος ἔλαβε κατὰ τὰ 79 μ. Χ. τὰ Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα.

Ἄλλ' ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους τούτου, τὴν 23^{ην} Αὐγούστου, ἐνῶ οἱ Πομπηῖανοὶ πανηγύριζον ἴσως ἀκόμη τοῦ ἐναρέτου τούτου αὐτοκράτορος τὴν καθίδρυσιν, ὄλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν διὰ μιᾶς μετ' ἐκπλήξεως πρὸς τὸ ὄρος· τὴν ὑψηλὴν του κορυφὴν ἐφάνη ἐπιστέφουσα φλόξ πλατεῖα, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀνεγείρετο κυμαινομένη ὡς γιγαντιαῖον πτερόν στήλη καπνοῦ ὑπομέλανος, καὶ ὑπάκωρος βοή ἠκούετο ὑπὸ γῆν, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς ἤρχισεν ὡς ἀλοῦσα νὰ φρίσῃ, καὶ ὅλοι μ' ἐν στόμα ἀνέκραξαν « τὸ Βεσουβίου! τὸ Βεσουβίου! »

(α) Ε' 243.

Οὐδὲν τῶν εἰς τὴν ἱστορίαν γνωστῶν συμβάντων εἶναι ἴσως ἐπιδεικτικὸν ποιητικωτέρων περιγραφῶν, ζωηροτέρου χρωματισμοῦ καὶ ἀνεκδοτικῆς ποικιλίας, ὡς ἡ περιφημος καὶ ὀλεθρία ἐκείνη ἐκρήξις. Ἀλλὰ πάσης δραματικῆς περιγραφῆς τοῦ συμβάντος τούτου εὐμενέστερον, ἐλπίζομεν, θέλουσι δεχθῆ οἱ ἀναγνώσται τὴν ἀκριβῆ ἐκθεσιν αὐτόππου μάρτυρος, ὅταν μάλιστα ὁ μάρτυς οὗτος δὲν ἦναι ἐκ τῶν τυχόντων.

Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος, ὁ περιφημος καὶ πολυμαθὴς τῆς Ῥώμης φυσιολόγος, ναυαρχῶν τότε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου, ἦν ἠγκυροβολημένος οὐ μακρὰν τῆς σκηνῆς τοῦ δράματος. Ἀντὶ δὲ ν' ἀπομακρυνθῆ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου, ἐπιθυμῶν νὰ σπουδάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ σπάνιον τοῦτο φυσικὸν φαινόμενον, καὶ νὰ βοηθήσῃ, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκτεθειμένους, ἐκινήθη μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸ ἀπειλούμενον μέρος. Ἀς ἀφήσωμεν τὸν ἐξ ἀδελφῆς ἀνεψιὸν τοῦ Γαῖου Πλίνιον Καϊκίλιον, ὅστις τὸν συνώδευε, νὰ μᾶς διηγηθῆ τὴν περαιτέρω τύχην του. Αἱ ἐπιστολαὶ του γράφονται πρὸς τὸν Τάκιτον, τὸν μέγαν Ῥωμαῖον ἱστορικόν (β).

Α. Τ α κ ί τ ω.

« Ζητεῖς νὰ σοὶ γράψω περὶ τοῦ θανάτου τοῦ θεοῦ μου, ὅπως τὸν διηγηθῆς ἀκριβῶς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Σοὶ εὐχαριστῶ, πεποιθὴς ὅτι τοῦ θανάτου του, ἂν ὑπὸ σοῦ ὑμνηθῆ, θέλει μείνει ἡ δόξα ἀθάνατος. Διότι, καίτοι συναπολεσθεὶς μετὰ τοιούτων ὠραίων τόπων, μετὰ πόλεων καὶ λαῶν, ἔπεται νὰ μνημονεύηται ἑσαεὶ, ἂν καὶ αὐτὸς πολλὰ καὶ ὑπερμνημάτισε καὶ συνέγραψεν, ἀλλὰ τὴν διάρκειαν τῆς μνήμης τῶν συγγραμμάτων του θέλει μεγάλας αὐξήσει ἡ ἀθανασία τῶν αἰῶν. Εὐδαίμονας λέγω ἐπίσης τοὺς παρὰ θεῶν τυχόντας τὸ πράττειν ἄξια συγγραφῆς, ἢ τὸ γράφειν ἄξια ἀναγνώσεως, πάντων δὲ εὐδαίμονεστάτους τοὺς λαχόντας ἀμρότερα ταῦτα. Εἰς δὲ τούτων θέλει εἶσθαι καὶ ὁ θεὸς μου ἐξ αἰτίας τῶν ἰδίων αὐτοῦ καὶ τῶν ἰδικῶν σου εἰθλιῶν· διὸ προθύμως δέχομαι, καὶ αὐτὸς μάλιστα πρῶτος αἰτῶ, ὁ μοὶ παρήγγειλας.

« Ὁ θεὸς μου εὐρίσκετο εἰς Δησκῶν (γ) διοικῶν

(β) Plin. Tun. Cap. V, epist. XVI, μεταφράσθη ἐκ τοῦ Λατινικοῦ.

(γ) Ἀκρατῆριον τῆς Καμπανίας, ἀρκτικῶς τῆς Νεαπόλεως.

τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον, ὅτε κατὰ τὴν 23^{ην} Αὐγούστου, περὶ τὴν πρώτην μετὰ μεσημβρίαν τῷ ἀνήγειλεν ἡ μήτηρ μου, ὅτι ἐφαίνοτο εἰς τὸν οὐρανὸν νέφος παράδοξον κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα. Κατ'ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ θεὸς μου ἠλιασθεῖς, λουσάμενος καὶ προγευθεῖς, κατέκειτο εἰς τὴν κλίνην καὶ ἐσπούδαζεν. Ἄλλ' ἐγεγρθεῖς ἀνέβη εἰς τόπον, ὅθεν ἐδύνατο νὰ παρατηρήσῃ τὸ θέαμα τοῦτο. Καὶ ἐκ τίνος μὲν ὄρους τὸ νέφος ἐξέθρωσκε, δὲν ἠξέυρομεν τότε, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐπληροφόρηθημεν, ὅτι ἐκ τοῦ Βεσουβίου. Εἶχε δὲ σχῆμα δένδρου, καὶ μάλιστα πίτυος, διότι ἐγεγρόμενον εἰς ὕψος μέγα, ὡς στέλεχος, διεσχίζετο μετὰ ταῦτα ὡς διακλαδευόμενον· φρονῶ δὲ ὅτι ὑφ' ὑπογείου πνεύματος ὠθούμενον κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ ἐλαττουμένης τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου, ἢ τὸ νέφος εἰς τὸ ἴδιον βάρος ἐνδίδον, ἐξετείνετο εἰς πλάτος καὶ διεστέλλετο. Ἐφαίνοτο δὲ ὅτε μὲν λευκόν, ὅτε δὲ φαιὸν καθ' ὅσον ἦν πλήρες ἡ τέφρας, ἢ γῆς.

« Τὸ θέαμα τοῦτο ἐφάνη παρατηρήσεως ἀξίον εἰς τὸν θεῖόν μου, καθὼ ἀνδρὰ πεπαιδευμένον, ὅθεν διατάξας νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ πλοῖόν του, μοὶ ἐπέτρεψε νὰ τὸν συνοδεύσω, ἂν ἤθελα· ἀλλὰ τῷ ἀπεκρίθη, ὅτι προτιμῶ νὰ ἐξακολουθήσω τὸ ἔργον μου, διότι ὁ ἴδιος κατὰ σύμπτωσιν μοὶ εἶχε δώσει νὰ γράψω τι. Ἄρτι δ' ἐξήρχετο, ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὰς σημειώσεις του, ὅτε τῆς παρακειμένης πόλεως Ῥωτῆνης ἢ ναυτικῆ φρουρᾶ, ἔντρομος διὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον (διότι οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀποφυγῆ ἐκτὸς μόνον διὰ θαλάσσης), τῷ ἀπήντησε παρακαλοῦσα νὰ σώσῃ αὐτήν. Μεταβάλλων λοιπὸν γνώμην, διέταξε νὰ παρασκευάσῃ τὰς τρηήρεις, καὶ ἀνήχθη ἐπὶ προθέσει σπουδαιότερα παρὰ τὴν τῆς ἀπλῆς ἐρεύνης τοῦ φυσικοῦ φαινομένου, ὅπως βοηθήσῃ οὐ μόνον τὴν Ῥωτῆνην, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς πόλεις τῆς παραλιας ταύτης, ἧτις διὰ τὴν καλλονὴν αὐτῆς ἦν πολυάνθρωπος.

« Ἐρμήθη λοιπὸν εὐθὺς πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ἔφευγον πάντες, καὶ τοσοῦτον ἦν ἀκατάπληκτος, ὥστε πᾶσαν κίνησιν, πᾶσαν μεταβολὴν τοῦ φοβεροῦ φαινομένου ἐνέγραψεν ὁ ἴδιος εἰς τὰς σημειώσεις του, ἢ ὑπηγόρευεν αὐτὰς εἰς ἄλλους. Ἄλλὰ καθ' ὅσον προὔχωρει, ἡ τέφρα ἐπιπτεν εἰς τὰ

πλοῖα θερμότερα καὶ πυκνότερα. Ἦδη δὲ χάλικες ἐσφενδονίζοντο κατ' αὐτῶν κεκαυμένοι καὶ μέλανες, καὶ λίθοι συντετριμμένοι ὑπὸ τοῦ πυρός· ἦδη ἢ θάλασσα ὑπεχώρει, καὶ ὅλα ὀρέων συντρίμματα κατεκάλυπτον τὸ παράλιον.

« Ἄλλὰ μετὰ βραχὺν δισταγμὸν, προτρέποντος αὐτὸν τοῦ ναυκλήρου νὰ ἐπιστρέψῃ, « ἡ τύχη, τῷ εἶπε, βιοθεῖ τοὺς εὐτόλμους. Στρέψον πρὸς τὸν Πομπηϊανόν ». Ἦν δ' ὁ Πομπηϊανὸς οὗτος εἰς Σταβίαν, ἀποκεχωρισμένος τῆς πόλεως διὰ μικροῦ κόλπου, ὃν ἐσημάτιζεν ἢ θάλασσα, εἰσχωρούσα εἰς τὴν ξηρὰν ἐλαφρῶς καμπτομένην. Ἐκεῖ δὲ, ἀπέναντι τοῦ αὐξήσαντος καὶ μακρόθεν ἐπερχομένου κινδύνου, διεβίβασε διὰ πλοίων τὴν σκηνὴν του, καὶ ἦν ἔτοιμος νὰ φύγῃ, ἅμα ἐκόπασεν ὁ ἀντίπρως ἀνεμος. Ὁ δὲ θεὸς μου, ἔχων τὸν ἀνεμον τοῦτον οὐρίον, προσέπλευσε πρὸς αὐτὸν, καὶ εὐρών αὐτὸν ἔντρομον, τὸν παρηγόρησε καὶ τὸν ἐνεθάρρυνε, καὶ ἵνα διὰ τῆς ἰδίας εὐψυχίας πραῦνῃ τὸν φόβον αὐτοῦ, ἐπορεύθη εἰς τὸ θαλανείον, καὶ λουστῆς ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἐδείκνησε φαιδρῶς, ἢ, ὅπερ οὐχ ἦττον θαυμαστόν, τὸν φαιδρὸν προσποιούμενος.

« Ἄλλ' ἐν τούτοις πανταχόθεν τοῦ Βεσουβίου ἀνεγείραντο φλόγες πλατεῖαι καὶ τῆς πυρκαϊᾶς ἡ ἀμερυγῆ ἔτι λαμπροτέρα ἐφαίνοτο εἰς τὸν νυκτερινὸν ζόφον. Ὁ δὲ θεὸς μου τοὺς περὶ αὐτὸν ἐνθαβρύνων, ἔλεγεν, ὅτι αἰφαινόμεναι ἐκείναι φλόγες ἔκαιον ἀγροικίας ἐγκαταλειφθείσας ὑπὸ τῶν πεφοβισμένων κατοίκων. Ἐπειτα δὲ κατακλιθεὶς ἐκοιμήθη ὑπὸν βαθὺν, καὶ ἡ πνοή του ἠχηρὰ οὔσα καὶ ἰσχυρὰ, διότι εἶχε τὸ σῶμα εὐρωστον, ἠκούετο ὑπὸ τῶν παρακαθημένων εἰς τὸν προθάλαμον. Ἄλλ' ἡ αὐλὴ τῆς οἰκίας τοσοῦτον εἶχε πληρωθῆ λίθων διαπύρων καὶ τέφρας, ὥστε ὀλίγον ἂν εἶχε μείνει ἀκόμῃ εἰς τὸν κοιτῶνά του, ἢ ἔξοδος τῷ ἐκλείετο. Ἀφυπνισθεῖς ἐπομένως, ἐπορεύθη πρὸς τὸν Πομπηϊανὸν καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ὅσοι εἶχον συναγρυπνήσει, καὶ συνεσκέφθησαν, ἂν ἔπρεπε νὰ μείνωσιν ὑπὸ σέγην, ἢ εἰς τὸ ὑπαιθρον· διότι αἱ οἰκίαι κατεσείοντο συνεχῶς, καὶ, ὡς ἐκ θεμελίων ἀνάσπασοι ἐφαίνοντο φερόμεναι τῆδε κἀκεῖσε καὶ ἐπανερχόμεναι πάλιν εἰς τὰς ἀρχαίας των θέσεις. Ἄν δὲ καὶ ἐπίφοβος ἐν ὑπαί-

θρῷ ἢ πτώσει τῆς τέφρας καὶ τῶν καιομένων λίθων, προεκρίθη ὁμως ὁ κίνδυνος οὗτος ὡς ἐκ τῶν δύο ἐλάσσων. Καὶ παρ' ἐκείνῳ μὲν ὑπερίσχυσε εἰς λόγος τῶν ἄλλων λόγων, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις εἰς φόβος τῶν ἄλλων φόβων· καὶ κατὰ τῶν ἀκοντιζομένων ἀνωθεν λίθων ἐκάλυπτον τὰς κεφαλὰς των διὰ προσκεφαλαίων μὲ χειρόμακτρα δεδεμένων.

« Ἦδη δὲ διηγάζεν ἀλλοτριῶ ἢ ἡμέρα, ἀλλ' ἐκεῖ ἐπεκράτει νῦξ μέλαινα καὶ πυκνὴ, ἢν διεσκέδαζον ὁμως παμπληθεῖς δᾶδες καὶ ἄλλα διάφορα φῶτα. Ἐβουλεύθησαν δὲ νὰ καταβῶσιν εἰς τὸ παράλιον, ἵνα ἴδωσιν ἐκ τοῦ πλησίον, τί ἢ θάλασσα ἐπεδέχετο· ἀλλὰ τὴν εὐρὸν τεταραγμένην καὶ ἐναντίαν ἀκόμῃ. Τότε δὲ ὑποστρώσας σινδόνην, καὶ κατακλιθεὶς, ἐζήτησε δις ψυχρὸν ὕδωρ καὶ ἔπιεν. Ἄλλὰ συγχρόνως φλόγες καὶ σὺν αὐταῖς θεῖου ὁσμῆ, τοὺς μὲν ἐφυγάδευσαν, αὐτὸν δ' ἐξήγειρον. Ἄμα δὲ ἠγέρθη ἐπὶ δύο ὑπηρετῶν ἐρειδόμενος, καὶ ἅμα ἔπασεν ἄπνους, ἀποπνιγείς, ὡς νομίζω, ὑπὸ τῆς πυκνῆς ἐπιπνεύσεως ἀτμίδος, διότι τὸ στῆθός του ἦν ἀσθενές, καὶ ἡ πνοή του συνεχῶς τῷ ἀπέλειπεν.

« Ὅτε δὲ ἡ ἡμέρα ἐφάνη, (ἦν δὲ ἀπὸ τοῦ συμβάντος τούτου ἢ τρίτη), τὸ σῶμά του εὐρίθη ἀνέπαφον, ἄθικτον, ἐν τῇ αὐτῇ σινδόνῃ ἐνελιγμένον, καὶ ἦν ὑπνώττοντι μᾶλλον, ἢ νεκρῷ ὁμοῖος. Ἐν τούτοις δ' ἐγὼ μετὰ τῆς μητρὸς μου ἤμεθα ἐν τῷ Μισσηῶ. Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι πρὸς τὴν διήγησιν ξένον· σὺ δὲ περὶ τοῦ θανάτου μόνον ἐκείνου ἤθελες ν' ἀκούσης.

« Παῦω λοιπὸν, ἐν μόνον προσεπιφέρων· ὅ,τι σοὶ διηγήθη, ἢ τὰ εἶδον αὐτός, ἢ τὰ ἤκουσα ἐνῶ ἀκριβῶς ἀκόμῃ ἀπεμνημονεύοντο. Σὺ δὲ ἐκλεξο, καθότι διαφέρει τὸ ἐπιστολογραφεῖν τοῦ ἱστορίαν συγγράφειν, διαφέρει δὲ τὸ ἐπιστέλλειν πρὸς φίλον τοῦ γράφειν πρὸς τὸ δημόσιον. Χαῖρε ! »

B. Τ α κ ῖ τ ω (δ).

« Μοὶ λέγεις, ὅτι κομισάμενος ἦν κατ' αἰτησίαν σου ἔγραψα ἐπιστολὴν περὶ τοῦ ἠανάτου τοῦ θεοῦ μου, ἐπιθυμεῖς νὰ γνωρίσης ποίους, μείνας ἐν Μισσηῶ, ὅπου διέκοψα καὶ τὴν ἱστορίαν μου, ὑπέστη οὐ μόνον φόβους ἀλλὰ καὶ κινδύνους.

Ἄν καὶ πρὸς μόνην τὴν μνήμην τρομάζω, καὶ φρίττει ἡ ψυχὴ μου, ἄρχομαι ὁμως (ε).

(δ) C. V. epist. XX.

(ε) Στίχος τῆς Αἰνείιδος.

Ἄναχωρήσαντος τοῦ θεοῦ μου, ἐξηκολούθησα ἐγὼ τὴν σπουδὴν, δι' ἣν εἶχα μείνει. Ἐπειτα δ' ἐλούσθη, ἐδείκνησα, καὶ ἐκοιμήθη ὑπὸν ἀνήσυχον καὶ βραχύν.

Πρὸ πολλῶν ἡδὴ ἡμερῶν ἡ γῆ ἐσειέτο, ἀλλὰ δὲν ἐφοβούμεθα, διότι εἶναι σύνθηες τὸ τοιοῦτον εἰς τὴν Καμπανίαν. Ἄλλὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ σεισμός τοσοῦτον πῆξεν, ὥστε τὰ πάντα ἐφαίνοντο ὄχι ὅτι σειόνται, ἀλλ' ὅτι ἀνατρέπονται. Ἡ μήτηρ μου ἦλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου τρέμουσα· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἶχον ἐγεγρθεῖ διὰ τὴν ἐξυπνήσω, ἂν ἐκοιμάτο. Πορευθέντες δὲ ἐκαθέστημεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἴκου, εἰς μικρὰν ἔκτασιν μετὰ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν οἰκοδομῶν. Ὀκτωκαιδεκαετῆς ὦν τότε, δὲν ἐξέυρω ἂν ἀφοβίαν ἢ ἀφροσύνην πρέπη νὰ τὸ ὀνομάσω, ὅτι ἐζήτησα τὸ βιβλίον τοῦ Τίτου Λιβίου, καὶ ὡς ἐν πληρεῖ ὦν ἀσφαλείᾳ ἤρχισα νὰ ἀναγινώσκω, καὶ νὰ ἐρανίζωμαι ἐξ αὐτοῦ ἀποσπάσματα.

Ἐκεῖ ἦλθε πρὸς ἡμᾶς φίλος τις τοῦ θεοῦ μου, ἄρτι ἐξ Ἰσπανίας ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδὼν ἐμὲ καὶ τὴν μητέρα μου καθημένους, ἐμὲ μάλιστα ἀναγινώσκοντα, κατηγόρησεν ἐκείνης τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐμοῦ τὴν ἀταραξίαν. Ἄλλὰ δὲν ἔπαυσα ἐγκύπτων εἰς τὸ βιβλίον μου. Ἦν ἡδὴ πρώτη τῆς ἡμέρας ἡ ὥρα (Τ π. μ.), τὸ δὲ φῶς ἦν ἀκόμῃ ἀσθενές καὶ ἀμφίβολον. Αἴφνης ὁμως, σεισθέντα τὰ πέριξ οἰκοδομήματα, μᾶς ἐνέβαλον φόβον ἀφύκτου καὶ μεγάλης καταστροφῆς, διότι ὁ τόπος εἰς ὃν ἐκείμεθα ἦν μὲν ὑπαιθρος ἀλλὰ λίαν στενός. Τότε δὲ ἀπεφασίσασαμεν νὰ ἐξέλθωμεν τῆς πόλεως. Ἐκπεπληγμένον μᾶς ἠκολούθει τὸ πλῆθος, διότι ἐν τοῖς μεγάλοις φόβοις προκρίνει ἢ φρόνησις τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἄλλων ἀπὸ τὰς ἰδέας αὐτῆς, καὶ ἀναρίθμητος ὄχλος μᾶς ἔθλιβε καὶ μᾶς συνώθει.

Ἐξεληθόντες δὲ τῆς πόλεως ἐστάθημεν, καὶ ἐκεῖ νέα θαυμάσια, νέοι τρόμοι! Τὰ ὄχηματα, ὅσα εἶχομεν διατάξει νὰ μᾶς συνοδεύσωσιν, ἂν καὶ εἰς χωρίον ἐπίπεδον, ἐφέροντο τῆ δε κἀκεῖσε, καὶ οὐδὲ διὰ λίθων στηριζόμενα δυνατὸν ἦν νὰ μείνωσιν ἀκίνητα εἰς τὰς θέσεις των. Προσέτι ἐδὲλεπομεν τὴν θάλασσαν ὡς ἐπανερχόμενῃ καθ' ἑαυτῆς, καὶ ὡς ἀποκρουομένην ἀπὸ τῆς γῆς τὸν σπασμόν. Καὶ τῶντι ἢ ὄχθη εἶχε πλατυθῆ, καὶ πολλὰ θαλάσσια ζῶα

είχον έναπομείνει ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἄμμου· ἐκ τοῦ ἀπέ-
ναντι δὲ μέρους νέφος μέλαν καὶ τρομερὸν, σπαρατ-
τόμενον ὑπὸ πνεύματος πυρίνου διελλισσομένου καὶ συ-
σφρομένου, διεσχίζετο εἰς μακρὰς φλογεράς γλώσσας
ὁμοιοζούσας μὲν ἀστραπάς, ἀλλὰ μεγαλητέρας αὐτῶν.
Τότε ὁ ἐξ Ἰσπανίας ἐκεῖνος φίλος, ζωηρότερον ἐπα-
ναλαβὼν καὶ ἐπιμονώτερον, ἂν, εἶπεν, ὁ ἀδελ-
φός σου, ἂν ὁ θεῖός σου ζῆ, ἐπιθυμῆ νὰ σω-
θῆτε· ἂν δ' ἀπώλετο, ἐπιθυμῆ νὰ τῷ ἐπιζήσητε.
Πρὸς τί λοιπὸν χρονοτριβεῖτε καὶ δὲν φεύγετε; Ἡ-
μεῖς δὲ τῷ ἀπεκρίθημεν, ὅτι, πρὶν μάθωμεν
περὶ τῆς σωτηρίας ἐκείνου, δὲν θέλω-
μεν σκεφθῆ περὶ τῆς ἡμετέρας. Τό-
τε μὴ θραδύνων πλέον ἐκεῖνος, ἀνεχώρησε, καὶ δια-
ταχυτάτης φυγῆς ἐσώθη ἀπὸ τὸν κίνδυνον.

Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα τὸ νέφος ἐκεῖνο κατῆλ-
θεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κατεκάλυψε τὰς θαλάσσας, καὶ
περικυκλώσαν τὴν Καπρέαν, κατέστησεν αὐτὴν
ἄφαντον, ἀπέκρυψε δὲ καὶ τὴν προκύπτουσαν ἄκραν
τοῦ Μισσηνοῦ. Τότε ἡ μήτηρ μου ἤρχισε νὰ μὲ πα-
ρακαλῆ, νὰ μὲ προτρέπη, νὰ μὲ διατάτῃ νὰ φύ-
γω ὅπως δυναθῶ· καθότι ἐγὼ μὲν νέος ὢν ἠδυνάμην,
ἐκείνη δὲ καὶ ἀπὸ τὴν ἡλικίαν βεβαρυμένη καὶ τὸ
σῶμα δυσκίνητον ἔχουσα, ἤϊελεν ἀποθάνει εὐτυχῆς,
ἂν ἤξευρεν, ὅτι δὲν ἐγένετο αἰτία τοῦ θανάτου μου.
Ἄλλ' ἐγὼ τῇ ἀπεκρίθην, ὅτι δὲν σώζομαι, ἂν δὲν
σωθῶ μετ' αὐτῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς,
τὴν ἀναγκάζω νὰ ταχύνη τὸ βῆμα. Ἐκείνη δὲ με-
τὰ δυσκολίας πειθομένη, ἐπιπλήττει ἑαυτὴν, ὅτι μὲ
ἐμποδίζει.

Ἦδη τέφρα κατέπιπτεν, ἀλλ' ἀρχιὰ ἔτι· ἐγὼ δ'
ἐπιστραφεὶς εἶδον ἀκολουθοῦσαν ἡμᾶς κατὰ πόδας,
καὶ ἐν εἶδει χειμάρρου ἐπὶ τῆς γῆς καταρρέουσαν πυ-
κνοτάτην ὀμίχλην. Ἄς ἐκτραπῶ μεν τῆς ὁδοῦ,
εἶπα, ἐν ὁσφ βλέπομεν, μὴ ἐν τῷ σκοτει-
καταπατηθῶμεν ὑπὸ τοῦ ὄχλου. Μόλις δὲ
τὸ ἀπεφασίσαμεν, καὶ ἐπῆλθε νύξ, οὐχὶ ὅποια εἰσὶν
αἱ ἀσέληνοι καὶ αἱ νεφελώδεις, ἀλλ' ὅποια αἱ ἐν
τόπῳ κατακλείστω καὶ ἐντελῶς ἀφωτιστῶ· ἐκεῖ νὰ
ἤκουες τῶν γυναικῶν τοὺς ὀλοφρυμούς, τοὺς κλαυ-
θμούς τῶν παιδίων, τὰς κραυγὰς τῶν ἀνδρῶν! Οἱ
μὲν ἐφώναζον, οἱ δ' ἀνεγνώριζον διὰ τῆς φωνῆς τοὺς
γονεῖς ἢ τὰ τέκνα ἢ τὰς συζύγους των. Καὶ τινὲς

μὲν ὠδύροντο ὑπὲρ τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφορῶν, τι-
νὲς δ' ὑπὲρ τῶν πάθημάτων τῶν συγγενῶν των, καὶ
ἄλλοι φόβῳ τοῦ θανάτου ἐπεκαλοῦντο τὸν θάνατον.
Πολλοὶ δ' ἐξέτεινον τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς θεοὺς, ἀλ-
λὰ πολλοὶ ἐνόμιζον, ὅτι δὲν ὑπῆρχον πλέον θεοὶ, καὶ
ὅτι ἡ νύξ ἐκείνη ἦν ἡ ἐσχάτη καὶ αἰωνία τοῦ κό-
σμου νύξ. Ὑπῆρχον δὲ τινες ἀυξάνοντες τοὺς ἀλη-
θεῖς κινδύνους δι' ἐπιπλάστων καὶ ψευδῶν τρόμων,
καὶ κηρύττοντες ὅτι τοῦτο καταρῥύει ἐκ τοῦ Μισση-
νοῦ, ἐκεῖνο καίεται, καὶ τὰ ψεῦδη ἀπῆντων διαθέ-
σεις εὐπίστους.

Ἐν τούτοις ἀνέλαμψε φῶς ὀλίγον. Ἄλλὰ τοῦτο
μᾶς ἀνήγγελεν οὐχὶ τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν προσέγ-
γισιν τῶν φλογῶν. Αἱ φλόγες ὅμως ἔμειναν μακρὰν
ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐπῆλθον τὰ σκότη, καὶ πάλιν τέ-
φρα πολλὴ καὶ παχεῖα. Πολλάκις ἠναγκαζόμεθα
νὰ ἀνιστώμεθα καὶ νὰ τειναζώμεθα, διότι ἄλλως
θα μᾶς κατεκάλυπτε καὶ θα μᾶς ἀπέπνιγε. Δύνα-
μαι δὲ νὰ καυχθῶ, ὅτι ἐν μέσῳ τοιοῦτου κινδύνου
δὲν μὲ διέφυγεν οὔτε στεναγμός, οὔτε δειλιὰ τις φω-
νῆ, ἀλλ' ὅτι παρηγορούμην διὰ τῆς ἀθλίας μὲν, ἀλλὰ
φυσικῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον ταύτης παρηγορίας, ὅτι
θέλω συναπολεσθῆ μετὰ τοῦ παντός καὶ τὸ πᾶν
μετ' ἐμοῦ.

Τέλος ἡ ὀμίχλη ἐκείνη ἀραιωθεῖσα, ἐσκορπίσθη
εἰς καπνὸν ἢ νεφέλην· ἀνεφάνη ἡ ἀληθὴς ἡμέρα, καὶ
ὁ ἥλιος ἀνέλαμψεν, ἀλλ' ὠχρὸς, ὡς ἐν ὥρᾳ ἐκλείψεως.
Τὰ πάντα ἐφαίνοντο μεταβεβλημένα εἰς τοὺς περι-
δεεῖς ἡμῶν ὀφθαλμούς, καὶ κεκαλυμμένα τέφρα πυ-
κνῆ, ὡς χιόνι. Ἐπανελθόντες εἰς Μισσηνὸν, καὶ ὀλί-
γην λαβόντες ἀναψυχὴν, διήλθμεν τὴν νύκτα ἀμφιζ-
ρεπεῖς καὶ ταλαντευόμενοι μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φό-
βου. Ἄλλ' ὁ φόβος ἦν ὁ ἐπικρατέστερος, διότι ἐξη-
κολούθει καὶ τῆς γῆς ὁ σεισμός, καὶ πολλοὶ ὑπὸ φό-
βου, ἐπῆξανον καὶ ἑαυτῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δεινὰ
δι' ἀπαισιῶν προῤῥήσεων. Ἡμεῖς δὲ εἰ καὶ πολλὰ
ὑπέστημεν, καὶ μεγάλους ἀκόμη κινδύνους περιεμέ-
νομεν, δὲν ἐσκέφθημεν διόλου νὰ ἀναχωρήσωμεν, πρὶν
πληροφρηθῶμεν περὶ τοῦ θεοῦ μου.

Ἄλλὰ ταῦτα, ὡς παντάπασι τῆς ἱστορίας ἀνά-
ξια, δὲν θέλεις τὰ ἀναγνώσει. Αἰτιῶμαι δὲ σὲ αὐτὸν
ὡς προκαλέσαντά με, ἂν σοὶ φανῶσι καὶ ἐπιστολῆς
ἀνάξια. »
Χαῖρε.

Εἰς τὴν ζωηροτάτην ταύτην περιγραφὴν ὀλίγα
μᾶς μένουσι νὰ προσθέσωμεν. Καὶ ἂν τῆς μεγάλης
ἐκείνης καταστροφῆς μόνον θυμὰ εἶχε πέσει ὁ Πλί-
νιος, ἤρκει οὗτος ὁ θάνατος ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν
ἴσασι ἀξιολογημένον. Ἄλλ' ὄχι, τὰ ἀποτελέσματα
τῆς ἐκρήξεως ἂν τοσοῦτον ἐπαισητὰ εἰς τὸ ἀπωκι-
σμένον Μισσηνὸν, ὅποια ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς τὰς πρὸ
ποδῶν τοῦ ὄρους κειμένας πόλεις!

Ἐνῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἦν ἐσκοτισμένον τὸ πρόσω-
πον τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ γῆ σπασμοδικῶς κατεσειέτο,
ἡ φλογερά τέφρα καὶ οἱ διάπυροι λίθοι, οὗς εἶδομεν
σφαιροδονιζομένους εἰς τὸ τῶν Σταβιῶν ἀκρωτήριον
κατέπιπτον βραδύως εἰς τὰς πλησιεστέρας χώρας
τῆς Πομπηίας καὶ τοῦ Ἡρακλείου (ς).

Τρόμος καὶ φόβος ἐκυρίευσεν τὰ πάντα ἐνώπιον
τῆς καταπληκτικῆς ταύτης τῶν στοιχείων ἐπανα-
στάσεως· ζῶα καὶ ἄνθρωποι ἐτρέποντο εἰς φυγὴν,
καὶ τὰ μὲν ὠρυόμενα περιέτρεχον τὰς ὁδοὺς ἢ ἐκρύ-
πτοντο περίτρομα εἰς τοὺς σταύλους, οἱ δὲ κατέφευ-
γον ὑπὸ τὰς σαλευόμενας τῶν στέγας, ἢ ἀπεδίδρα-
σκον πρὸς τὰς πλατείας καὶ τὰς ὁδοὺς. Ἄλλ' ἐντο-
σοῦτῳ ἡ θερμὴ τέφρα ἐσωρεύετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον ἐπὶ τῆς Πομπηίας, λευκὴ καὶ παχεῖα ὡς ἡ χιών,
ἐνῷ συγχρόνως ἀπὸ τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους κατέρρεε
πρὸς τὸ Ἡράκλειον πλατὺς καὶ ἀκάθεκτος ποτα-
μὸς Λάβας πεφλογισμένης, ὡς σιδήρου ρευστοῦ, κα-
ταβιδρώσκων πᾶν τὸ προστυχόν. Αἱ ὁδοὶ ἐπληροῦντο
καὶ αἱ ἐξοδοὶ ἀπέβαινον κατακλειστοί. Οἱ δυστυχεῖς
κάτοικοι, ὅσους δὲν ἐφόνευσαν οἱ καταρρέοντες τοῖχοι,
ὄρμων νὰ φύγωσιν, ἀλλ' εὗρισκον τὰς θύρας κατα-
κεχωσμένας, ἢ ἀπῆντων τὸ πύρινον ρεῦμα ἐπερχό-
μενον κατ' αὐτῶν. Τότε ἀπηλπισμένοι, τελευταῖον
ἀπευθύνοντες βλέμμα πρὸς τὰς πυρπολούμενας τῶν
στέγας, τελευταῖον πρὸς τοὺς οικίους των ἀσπασμόν,
ἐπιπτον ἀποπνιγόμενοι εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων,
καὶ εὐλογοῦντες ἀκόμη τὸν οὐρανὸν ὅτι δὲν ἐπέζων
ἵνα θρηνώσι τῶν φιλτάτων τὸν ὄλεθρον. Μετ' ὀλί-
γον δὲ τέφρα καὶ λάβα ἔθαψε τοὺς νεκρούς, μετ' ὀλί-
γον ὑψώθη ὑπὲρ τὰς οἰκίας καὶ τέλος ὡς νε-
κρώσιμος σινδὼν ἠπλώθη ἐπὶ τῶν πόλεων, καὶ κα-

(ς) Εἰς ἐκρηξιν μεταγενέστεραν, συμβᾶσαν κατὰ τὰ 512 μ.
Χ. ἡ τέφρα τοῦ Βεσουβίου ἐσφαιροδονίσθη μέχρι Κωνσταντινου-
πόλεως.

τέχασεν εἰς μέγα βάθος αὐτάς· ὥστε ὅταν μετὰ
τριημερίαν ὁ θυμὸς τοῦ ὄρους ἐκόπασε, καὶ ὁ ἥλιος
ἀνέτειλε πάλιν μειδιῶν καὶ ἀκτινοβόλος, ὡς νὰ
ἠγνοεῖ τὰς συμβάσας καταστροφὰς, αἱ φαιδραὶ τοῦ
ἀκτίνες ἐφώτισαν νέαν σκηνὴν, εὐρεῖαν καὶ μονότο-
νον, ἔρημον κατακεκαυμένον πεδῖον χωρὶς ἔχοντες
ζωῆς καὶ κατοικίας ἀνθρώπου, ἀντι δὲ τῶν χθῆς καὶ
πρώην πολυκρότων ἐκείνων πόλεων, σιγὴ καὶ νέκρω-
σις ἐπεκράτει παντοῦ, καὶ οὐ μόνον ἀνθρώπινος
ποῦς δὲν ἐπάτει τὰ μέρη ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πτηνὸν
ἂν συνέπιπτε νὰ πλανήσῃ τὴν πτῆσιν του ἐπ' αὐτῶν,
ἔφευγεν ἀπαισιῶς κρῶζον τὸν τόπον τῆς ἐρημώ-
σεως (ζ).

Ἄλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ φύσις, ἥτις ἀπαύ-
στως παράγει ἐπὶ τὸν θάνατον τὴν ζωὴν συνέπνευ-
σεν τῆς τέφρας τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἔλυσεν ἐξ ἐναντίας
τὴν τῆς σκληρᾶς λάβας εἰς φυτικὴν γῆν, καὶ ἐπὶ
τοῦ πυριφλέκτου ἐκείνου ἐδάφους ἠπλώθησαν τάπη-
τες χλόης, καὶ ἀνεφύησαν δένδρα, καὶ βοηθούσης
τῆς γονίμου ἀτμοσφαιράς καὶ τοῦ ζωοπαρόχου ἡλίου
τῆς Ἰταλίας, οἱ πρόποδες τοῦ Βεσουβίου ἀνέλαβον
πάλιν τὸν χαρμόσουν χαρακτήρα των, καὶ ἄνθρω-
ποι εὐδαίμονες καὶ ἀμέριμνοι τοὺς κατώκησαν πάλ-
ιν, καὶ πολυτελεῖς ἐπαύλεις ἀνηγέρθησαν ἐπ' αὐ-
τῶν, καὶ τὰ ὀνόματα τῆς Πομπηίας, τοῦ Ἡρακλείου,
τῶν Σταβιῶν εἰς μόνου· τοὺς φιλολόγους ἦσαν γνωστὰ,
ὡς μνημονεύομενα εἰς τῶν ἀρχαίων συγγράμματα.
(ἀκολουθεῖ)

Β'. ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΚΡΙΑΩΦ.

β'. Αἱ Χῆρες.

Κρατῶν ὡς ὄπλον τὴν μακρὰν καμπυλωτὴν του
ράβδον,

Στὴν ἀγορὰν τὰς χῆνας του ὠδήγει ὁ Ἰθάνης,
Εἶν' ἀληθὲς ὁ χωρικός ἐπέσπευδε τὸ βῆμα,
Καὶ πρὸς τὰς χῆνας ἔδειχεν εὐγένειαν ὀλίγην.

(ζ) Εἰς τὸν γεωγραφικὸν πίνακα τοῦ Ποντιγέρου, ὅστις εἶ-
ναι μεταγενέστερος τοῦ Κωνσταντίνου, σημειοῦται ἡ πόλις
Πομπηία παρὰ τὸ Βεσουβίον· φαίνεται δὲ ὅτι οἱ περισφην-
τες τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς εἶχον συνέλθει περὶ τὰ εἰρήπια
τῆς πόλεως των, ὅτι ὁμοίως καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο καταφύγιόν
των κατεστράφη ἰσως ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τοῦ συμβάντος ἐν 471
μ. Χ. καὶ περιγραφόμενον ὑπὸ Μαρκιέλλινου.

Τὰ κέρδη ελογάριαζε στὰ δάκτυλα ἐπάνω
Διότι τὸ ἐπάρχτον συμφέρον εἶν' αἰτία
Παντός κακοῦ στὸν ἄνθρωπον καθὼς καὶ εἰς τὰ ζῶα.
'Αλλ' ὁ Ἰβάννης δι' αὐτὸ ἦτο συγχωρητέος,

Διότι πάθος ἔπασχε σύνηθες εἰς τὸν κόσμον·
Τὰ χρήματα ὀλίγον τι ἠγάπη περιπλέον·
Καὶ ποῖος δὲν τὰ ἀγαπᾷ πολὺ εἴτε ὀλίγον;
Πλὴν τὸ κωπάδι τῶν χηνῶν κρίνον αὐστηροτέρως,

Ἐμέμφοτο τὸν χωρικὸν, ἐγόγγυζ', ἠγανάκτει.
Καὶ ἀπαντήσαν καθ' ὄδον τινὰ τῶν ὀδοιπόρων,
Στέκεται καὶ τὸ στόμα του τὸ κεχηνὸς ἀνοίγει,
Καὶ χαχανίζον πρὸς αὐτὸν παράπονα μεγάλα

Κατὰ τῆς τοῦ κυρίου του διαγωγῆς ἐκθέτει,
Ὡς φώναζεν ἄλλ' ἀπ' ἐδῶ ἄλλ' ἀπ' ἐκεῖ συγχρόνως!
Φεῦ! ἀναξιοπάθεια! ὦ! ποῖα ἀθλιότης!
'Ἡμεῖς! τὸ ἔθνος τῶν χηνῶν νὰ ὑποφέρῃ τόσα!

Καὶ ὡς νὰ ἦτο ποταπὸν καὶ ἀγενές τι ἔθνος,
Νὰ δέρεται τόσον σκληρὰ ἀπ' ἓνα χωριάτην!
Αἱ ὁ μωρός! δὲν διάβασε ποτὲ τὴν ἱστορίαν·
'Αλλέως ἤθελεν ἰδεῖ ὄτ' εἴμεθα τὸ ἔθνος

Τὸ ἔνδοξον, τὸ εὐγενές, τὸ μέγα, τὸ ἀρχαῖον·
'Ἐθνος ἀναφερόμενον εἰς πᾶσαν ἱστορίαν,
'Ἐθνος τὸ καταγόμενον ἀπὸ λαμπρῶν προγόνων,
Καὶ τῶν ὁποίων αἱ κρυφαὶ διέσωσαν τὴν Ῥώμην,
'Απὸ λαοῦ πολεμικοῦ τὴν τρομερὰν δουλείαν (α).
'Ὡ ποῖαι τότε ἔορται! ὦ ποῖαι πανηγύρεις!
'Ὡ! πόσους στοὺς προγόνους μας ἔψαλλον τότε ὕμνους!
Πόσας τιμὰς ἀπέδωκαν εἰς τούτους οἱ Ῥωμαῖοι!

Μυρίοι σοφοὶ ἔγραψαν περὶ χηνῶν τῆς Ῥώμης,
Καὶ ταύτης τὰς ἐκήρυξαν σωτήρας κ' εὐεργέτας!

(α) Ὅταν οἱ Γαλιταὶ κυριεύσαντες τὴν Ῥώμην ἐπολιόρκουν καὶ τὸ Καπιτώλιον, οἱ τολμηρότεροι αὐτῶν ἀπεφάσισαν ν' ἀναβῶσι τὴν νύκτα καὶ νὰ κυριεύσωιν αὐτὸ ἐξ ἐφόδου. Ἐνῶ δὲ εἶχον φθάσει εἰς τὴν κορυφὴν, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ αὐτοὺς οὐδὲ εἰς τῶν φυλάκων, οὐδὲ κἀν οὐκὸς νὰ μυριοθῇ τὸν ἐρχομὸν τῶν ἐχθρῶν, μόναι αἱ ἱεραὶ τῆς Ἡρας χῆνες, αἵτινες εὐρίσκοντο ἐπάνω, καὶ τὰς ὁποίας ἀπὸ εὐλάβειαν δὲν εἶχον σφάζει, ἢν καὶ ἡ πείνα ὑπῆρχε μεγάλη, ἤρχισαν νὰ χαχανίζωσι, καὶ οὕτω ἐξύπνισαν τὸν ὑπατικὸν Μ. Μάλλιον, ὅστις δραμῶν καὶ εἰδοποιήσας καὶ ἄλλους Ῥωμαίους, κατεδίωξε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔσωσε τὸ Καπιτώλιον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐψήφισαν διὰ τοῦτο μεγάλας τιμὰς εἰς τὰς χῆνας.

Κ' ἡ δόξα καὶ τὸ κλέος των, τὸ μέγα ὄνομά των,
'Αντήχησε στὰ πέρατα ὅλης τῆς Οἰκουμένης!

'Αλλὰ πρὸς τί, ἀπήντησε σ' αὐτὰς ὁ ὀδοιπόρος,
Σεῖς ἀπαιτεῖτε, χῆνές μου ἐκ τῶν τιμῶν ἐκείνων,
Τώρα νὰ συμμεθέξῃτε; διότ' εἶπον αἱ χῆνες,
Οἱ πρόγονοί μας ἔπραξαν τότε τὰ ἔργα ταῦτα.

'Ὁ λόγος δὲν εἶναι ὀρθός, λέγει ὁ ὀδοιπόρος·
Σεῖς, 'πειτέ με, ἐπράξατε καλὸν τι εἰς τὸν κόσμον;
Κ' αἱ χῆνες ἀπεκρίθησαν μὲ ἔμφασιν καὶ στόμφο·
Οἱ ἱεροὶ μας πρόγονοι τὰ τοῦ Καπιτωλίου

Τεῖχη διέσωσάν ποτε ἀπὸ ἐχθρῶν βαρβάρων·
Τὸ ξεύρω, τὸ ἀνέγνωσα, εἶπεν ὁ ὀδοιπόρος·
Σεῖς ὅμως τί ἐπράξατε καλὸν στὴν κοινωνίαν;
'Ἡμεῖς; ἡμεῖς μὲν τίποτε, ἀλλὰ οἱ πρόγονοί μας...

Φθάνει, τὰς ἀποκρίνεται, ἡ τόση φλυαρία·
'Ακούσατε τὴν γνώμην μου, ἀφήσατε ἡσύχους
Τοὺς τάφους τῶν προγόνων Σας, κ' ἐκεῖ 'σαυτοὺς
πλησίον

Συνθάψατε καὶ τοὺς καπνοὺς μωρᾶς κενοδοξίας,
Καὶ ἦσυχα θαδίσατε τῆς ἀγορᾶς τὸν δρόμον.
Σέβας πρὸς τοὺς προγόνους σας ὤφειλον οἱ Ῥωμαῖοι,
Σεῖς δ' ἐπειδὴ δὲν πρᾶξατε τίποτε εἰς τὸν κόσμον,

'Αντὶ νὰ χαχανίζητε κ' εἰς τὰς πατραγαθίας
Γελοίως νὰ κομπάζητε καὶ νὰ βαττολογῆτε,
Μιμήθητε τὰς ἀρετὰς ἐκείνων ἄλλως ὅμως
Σᾶς πρέπει τὸ πολὺ πολὺ σὴν σούδλαν νὰ σᾶς ψήσουν.

Ἡ ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΠΥΡΡΟΥ. (Barbarossa).

Εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν γάμων τοῦ Δουκὸς τῆς Βενετίας μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, τὴν ὁποίαν κατεχωρίσαμεν εἰς τὸ τέταρτον φυλλάδιον τῆς Ἀποθήκης, ἀνεφέραμεν ἐν παρόδῳ τὴν περιστασίαν ἧς ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἰορτὴν τῆς Βενετίας. Ἡδὴ δὲ νομίζομεν κατάλληλον γὰρ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μετὰ τὸ ῥηθέντος αὐτοκράτορος καὶ τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ τρίτου, ἀξιοπεριέργου ἱστορικῶν συμβᾶν, τὸ ὁποῖον ἐξεικονίζει τὸν χαρακτῆρα τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος.

Οἱ Πάπαι τῆς Ῥώμης καὶ οἱ αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας, εὐρίσκοντο εἰς διηνεκῇ σύγκρουσιν μετα-

ξὺ αὐτῶν, διότι ἂν καὶ ἐχθροὶ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν ὅμως εὐρίσκοντο εἰς παντοτινὰς σχέσεις· ἡ μεταξύ λοιπὸν τῶν δύο στεμμάτων ἀκατάπαυστος ἔρις ἐπεκράτει πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Πάπας Ἀδριανὸς ὁ τέταρτος, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Φρειδερίκος ὁ Πυρρὸς, ἀνεφάνησαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι ὁ μὲν τὰ δικαιώματα τῆς ἐκκλησίας, ὁ δὲ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν Φρειδερίκος ἐπεθύμει νὰ λάβῃ ἐν Ῥώμῃ παρὰ τῶν χειρῶν τοῦ Πάπα τὸ διαδήμα καὶ τὰ παράσημα τῆς αὐτοκρατορίας, διότι ἡ ἐθιμοταξία αὐτῆ καθιερωθεῖσα διὰ τῆς διηνεκοῦς χρήσεως ἐνομιμοποιεῖ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἀδριανὸς ἐπεθύμει ἐπίσης τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐθιμοταξίας ταύτης, διότι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ διαδήματος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν αὐτοκρατόρων, ἡ Ῥώμη ἐδείκνυε τρόπον τινὰ τὴν ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας κυρι-

αρχίαν αὐτῆς ἀμφότεροι οἱ ἡγεμόνες οὗτοι ὅ,τε Πάπας δηλαδὴ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ συγκατένευσαν προθύμως νὰ διακόψωσι τὰς μεταξὺ ἐχθροπραξίας χάριν τῶν συμφερόντων αὐτῶν· μ' ὅλα ταῦτα φοβούμενοι ἀλλήλους συνωμολόγησαν προηγουμένως ὅτι κατὰ τὴν συνέντευξιν αὐτῶν, νὰ μὴ δύναται οὐδέτερος ἐξ αὐτῶν νὰ ἐπιχειρήσῃ τι κατὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἄλλου.

Μετὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην ὁ αὐτοκράτωρ μετέβη εἰς Ῥώμην, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐθιμοταξίαν ὤφειλε πεσῶν προηγουμένως ἐνώπιον τοῦ Πάπα νὰ φιλήσῃ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ κρατῶν τὸν πατητήρα τοῦ ἐπιπέδου νὰ ὀδηγῇ ὡς ἰπποκόμος μέχρι τινὸς διαστήματος τὸν λευκὸν αὐτοῦ ἵππον· ὁ Φρειδερίκος δυσανασχετῶν, καθυπεβλήθη μὲν ἐκὼν καὶ ἄκων εἰς τὰς ἐθιμοταξίας ταύτας, ἀλλὰ μετὰ μεγάλης ἀγανακτήσεως.

Οὕτω δυσμενῶς διακειμένου τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης, συνέβη ὁ θάνατος τοῦ Ἀδριανοῦ τετάρτου, ἀνηγορεύθη δὲ Πάπας ὁ Ἀλέξανδρος τρίτος. Ἡ ἔρις ἔμελλε τότε νὰ λάβῃ χαρακτῆρα σπουδαιότερον, καὶ ἡ περὶ τὴν στέψιν ταπεινώσεως ἔμελλε νὰ γενῆ ἐκ νέου πρὸς τὸν αὐτοκράτορα μὲ περιστάσεις πλέον ἀνυποφόρους εἰς τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Πάπα ἔλαβον χώραν παρατυπίαί καὶ ἀταξίαί τινές, ὁ Φρειδερίκος ἀπεφάσισε νὰ ἀκυρώσῃ αὐτὴν ἐν συνόδῳ τινὶ συγκροτηθείσῃ ἐν Πανίᾳ, νὰ ὑποστηρίξῃ δὲ ὡς ὑποψήφιον τὸν Βίκτορα δεύτερον, τὸν ὁποῖον ὀλίγοι τινές Καρδινάλιοι εἶχον ἐκλέξει. Μετὰ τοιαύτην πασιφανῆ ἐχθρικὴν διακήρυξιν ὁ πρὸς ἀλλήλους πόλεμος κατήντησε μετ' ὀλίγον εἰς τὸν ἔσχατον τῆς βίας βαθμὸν, καὶ ἂν ὁ αὐτοκράτωρ ἔβαλεν εἰς ἐνέργειαν ὅλας τὰς κοσμικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ Πάπας ἀπὸ μέρους του μετεχειρίσθη ὅλα τὰ πνευματικὰ ὄπλα κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ὅμως ὁ Φρειδερίκος ὑπερίσχυε καὶ ὁ δυστυχὴς Πάπας πλανώμενος μακρὰν τῆς Ἰταλίας ὅπου δι' αὐτοκρατορικῶν διατάγματος ἦτον ἀπηγορευμένη εἰς αὐτὸν ἡ εἴσοδος, δὲν ἐδυνήθη ἐπὶ τέλους νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἄσυλον τὸ ὁποῖον ἡ Βενετία τῷ ἐπρόσφερεν, εἰμὴ κεκρυμμένος ὑπὸ ἐνδύματα πενιχροῦ καλογήρου. Ἀλλ' ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ νικητῆς τῆς πόλεως ταύτης, ὅπου εἰσῆλθεν ὡς φυγᾶς.

Διὰ λόγους πολιτικούς καὶ διὰ κενοδοξίαν ἡ Βενετία κηρυχθεῖσα ὑπέρμαχος τοῦ Πάπα, ἐπρότεινε τὴν μεσιτείαν αὐτῆς ἵνα συμβιβάσῃ τὰ διαμαχόμενα μέρη, ἀλλ' ὁ Φρειδερίκος ἀπήντησεν, ὅτι ἂν ἡ ἀριστοκρατία δὲν παρητεῖτο πάσης μεσολαβήσεως, ἤθελεν ὑπάγει νὰ στήσῃ τὴν αὐτοκρατορικὴν του σημαίαν ἀντὶ τοῦ περωτοῦ Λέοντος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας. Ἄμα δὲ στόλος πολυάριθμος συνηθροισμένος εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἰλυρίας προητοιμάσθη πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀπειλῆς ταύτης. Καὶ μ' ὅλον ὅτι ὑπὸ τῶν Βενετῶν καταρτισθεὶς στόλος δὲν ἐξισοῦτο μὲ τὸν τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τὴν πληθύν, ὁ Δουξ Ἰωάννης (Ziani) δὲν ἐδίδασσε νὰ φέρῃ αὐτὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Διότι ὁ Πάπας ὤπλισε τὸν Δούκα μὲ τὰς ἰδίας αὐτοῦ χεῖρας καὶ εὐχθήθη αὐτὸν ἀπὸ καρδίας. Οἱ δύο στόλοι συνηντήθησαν κατὰ τὰ παράλια τῆς Ἰλυρίας τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως (1176), καὶ μετὰ πεισματωδεστάτην μάχην οἱ Βενετοὶ ἐκέρδησαν ἐν τελευτήν.

Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Φρειδερίκος ἠττηθεὶς καὶ διὰ ξηρᾶς ἐν Κόμῃ τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τῶν Μεδιολανῶν, ὑπεχρεώθη νὰ δεχθῇ τὰς νέας προτάσεις, μετ' ὧν νικηταὶ οἱ Βενετοὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν τὸν υἱὸν του Ὀθωνα, αἰχμαλωτισθέντα κατὰ τὴν τελευταίαν μάχην. Παραλείποντες τὰς πολιτικὰς διαπραγματεύσεις εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβε μέρος ἅπασα σχεδὸν ἡ Εὐρώπη, καὶ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἐξασθένησις τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τὴν Ἰταλίαν, θέλομεν ἀναφέρει ἐν περιλήψει τὰς ἰδιαιτέρας συμφωνίας καθ' ἃς ὁ Πάπας ἔλαβε πλήρη ἰκανοποίησιν δι' ὅσας ὑπέστη πολυχρονίους καταδρομὰς· συμφωνίας εἰς τὰς ὁποίας ὁ αὐτοκράτωρ, μὴ ὦν πλέον εἰς θέσιν νὰ διαφιλονεικῆσθαι, ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ. Ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος, μὲ ὅλην τὴν ἀλαξοनीαν ἐνὸς ἄλλου Γρηγορίου ἐβδόμου, ἐνέκρινε νὰ ταπεινώσῃ τὸν νέον τοῦτον Ἐρρίκον τέταρτον, καὶ ἡ Βενετία ἦτις ὑπῆρξεν αἴτιος τῆς νίκης τοῦ Πάπα, ὑπῆρξε καὶ τὸ θέατρον τοῦ θριάμβου αὐτοῦ.

Μεγαλητέρα παρὰ τὴν προτέραν ταπεινώσιν περιέμενε τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑπερηφάνως ἐπαπειλήσει. Ἄμα ὑπογραφείσης τῆς συνθήκης, ὁ Φρειδερίκος ἐπλησίασεν

εἰς τὴν Βενετίαν· ἔξ καρδινάλιοι ἤλθον ἐκ μέρους τοῦ Πάπα νὰ λάβωσι παρ' αὐτοῦ τὸν ὄρκον τῆς ὑποταγῆς καὶ νὰ τῷ συγχωρήσωσι, διότι πρὸ πολλοῦ ἦτον ἀφωρισμένος. Τῇ ἐπαύριον ὁ Δουξ μετὰ τοῦ κλήρου ἐξῆλθον εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ, καὶ ὠδήγησαν αὐτὸν μέχρι τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ἐκεῖ δὲ καθήμενος εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ναοῦ ὁ Πάπας, ἐνδεδυμένος τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ περισοχούμενος ὑπὸ καρδινάλιων καὶ ἐπισκόπων, περιέμενε αὐτόν. Οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς συνελεύσεως καὶ ἄπειρον πλήθος θεατῶν ἀπετέλουν λαμπροτέραν τὴν τελετὴν ταύτην. Ὁ αὐτοκράτωρ ἰδὼν μακρόθεν τὸν Πάπαν, ἀπεκδύθη τὴν χλαμύδα αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν προσέπεσεν ἵνα καταφιλήσῃ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Βλέπων τότε ἔμπροσθέν του ὁ Πάπας ἐκεῖνον ὅσιν ἀπὸ εἰκοσαετίας κατεδίωκεν αὐτὸν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἐνόμισεν ὅτι βλέπει τὸν θρίαμβον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοῦ ἀντιπάλου αὐτῆς, καὶ τόσον ἐλησμόνησεν ἑαυτὸν, ὥστε νὰ ἐπιθέσῃ τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ ῥητὸν τοῦτο τοῦ Προφητάνακτος « Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιθήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα. » Προσπίπτω ἐνώπιον τοῦ Πέτρου καὶ οὐχὶ ἐνώπιόν σου, » ἀντεφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ, θέλων νὰ δώσῃ οὕτω εἰς τὴν πράξιν τῆς ὑποταγῆς αὐτοῦ χαρακτῆρα θρησκευτικῆς μετανοίας. « Ἐνώπιόν μου ὡς ἐνώπιον τοῦ Πέτρου, » ἀπεκρίθη ὁ Πάπας, πατῶν δυνατώτερα. Μετὰ τοῦτο ὁ Φρειδερίκος φέρων ῥάβδον κλητῆρος εἰς τὴν χεῖρα, προηγῆθη καὶ ὠδήγησε τὸν Πάπαν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν ἀγίαν μετάληψιν, περιέφερεν ἔπειτα αὐτὸν διὰ μέσου τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Μάρκου, κρατῶν τὸν χαλινὸν τοῦ ἡμίονος αὐτοῦ. « Ὁ Θεὸς ἠθέλησεν ἀνεφώνησε πάλιν ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος, ὥστε εἰς γέρον, εἰς ἱερεὺς, νὰ θριαμβώσῃ καθ' ἐνὸς ἰσχυροῦ καὶ τρομεροῦ αὐτοκράτορος. »

Ἐπὶ τὸ περιστόλιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου, πλινθία ἐκ πορφύρου ἐγκεκολλημένα ἐντὸς μαρμαροῦ, δεικνύουσι μέχρι τουνῦν τὸν τόπον ὅπου πεσῶν προσεκύνησεν ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Πάπαν. Μεταξὺ δὲ τῶν πολυαριθμῶν ζωγραφιῶν ἐν αἷς ἐξιστοροῦνται αἱ ἀλλεπάλληλοι σκηναὶ τοῦ δράματος τούτου, εἰκῶν

τις εὐρισκομένη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ παλατίου τοῦ δουκὸς, παριστᾷ τὸν πόδα τοῦ Πάπα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ αὐτοκράτορος.

Η ΧΙΟΣ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 5.)

Ὅσον δὲ ἀποβλέπει τὸ εἶδος τῆς ζωῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας, διηροῦντο οἱ Χῖοι εἰς ἐμπόρους, ἐργαστηριάρχας, τεχνίτας, ναύτας καὶ γεωργούς. Οἱ εὐπατρίδαι καὶ λοιποὶ σημαντικώτεροι τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἦσαν ἔμποροι· ὁ λαὸς, ἐργαστηριάρχαι, τεχνῖται καὶ ναῦται· οἱ δὲ κάτοικοι τῶν χωρίων ναῦται καὶ γεωργοί.

Ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ τῆς νήσου ἐνεχειρίζετο μὲν εἰς διοικητὴν Ὀθωμανόν, στελλόμενον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' αὐτὸς πραγματικῶς δὲν εἶχεν εἰμὴ τὴν διοίκησιν τοῦ φρουρίου, τὴν εἰσπραξίν τοῦ κεφαλητιῶνος, τοῦ τελωνείου, καὶ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ παραλαμβάνειν παρὰ τῶν Χριστιανῶν δημογερόντων καὶ ἀποστέλλειν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν προσδιωρισμένον ἐτήσιον φόρον τῶν κατοίκων ὅλης τῆς νήσου, πλὴν τῶν μαστιχοφόρων, καὶ τριῶν ἄλλων χωρίων. Ὁ δὲ φόρος οὗτος συνίστατο ἐκ γροσίων τουρκικῶν 150,000, ἐμπεριεχομένου καὶ τοῦ ἰσοτίμου τῶν προβάτων καὶ τινῶν ἄλλων ζωοτροφῶν, διδομένων κατ' ἔτος ὡς δῶρον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν αὐλὴν· κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις τῆς νήσου ἐξήρτητο ἀπὸ τῶν κατοίκων Χριστιανῶν, οἵτινες πολλάκις ἐπροκάλουσαν τὴν παῦσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς ἀρχῆς στελλομένου Τούρκου Διοικητοῦ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπων αὐτῶν, ὁσάκις ἡ διαγωγή τοῦ Διοικητοῦ τούτου δὲν ἦτο σύμφωνος πρὸς τὰ κοινὰ τῆς νήσου συμφέροντα, ἢ ἠνώχλει τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα, καὶ τὴν ἡσυχίαν τινός. Τὸ δὲ εἶδος τῆς διοικήσεως τῆς νήσου ἦτο σύμμικτον Ἀριστοκρατικόν, συνιστάμενον ἐκ τῆς Δημογεροντίας καὶ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς ἐκ τεσσαράκοντα εὐπατριδῶν συγκροτούμενης, οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν προὔπαρξάντων Δημογερόντων ἐκ τῶν δύο πρώτων Ἀδελφοτήτων.

Ἡ Χίος εἶχε συστήσει καὶ τὸ περίφημον ἐκεῖνο Γυμνάσιον, καὶ λαμπρὰν βιβλιοθήκην περιέχουσαν

24,000 τόμους, αξιόλογον τυπογραφίαν, και πλουσίαν ἀποθήκην τῶν πλειοτέρων πειραμάτων τῶν φυσικῶν και χημικῶν ἐπιστημῶν, και ἠδύνατο νὰ καυχήθῃ ὅτι κατέχει μεταξύ τῶν διδασκάλων αὐτῆς δεκαοκτώ τὸν ἀριθμὸν, πολλοὺς γνωστοὺς εἰς τὴν πεφωτισμένην Εὐρώπην διὰ τὴν ἑξοχὸν αὐτῶν παιδείαν. Τοιοῦτοι δὲ ὑπῆρξαν ὁ Πρύτανης τοῦ Γυμνασίου Νεόφυτος Βαμβας, ὁ μαθηματικώτατος I. Σελεπῆς, ὁ πολυμαθὴς Βαρδαλάχος, ὁ Γάλλος Ἰούλιος Δαυίδ, και ὁ τότε ἀξιὸς τῆς Χίου Ἀρχιερεὺς Πλάτων Φραγκιάδης· ἡ Χίος εἶχε πρὸς τούτοις και Ἐμποροδικεῖον και δύο δημόσια Συμβολαιογραφεῖα.

Πολλοὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οἵτινες εἶχον ταξειδεύσει εἰς τὴν Χίον, ἐσυκοφάντων τοὺς κατοικοὺς αὐτῆς ὡς ἀφιλοξένους. Ἡ κατηγορία αὐτὴ δὲν προήρχετο ἀπὸ συκοφαντικῆς διαθέσεως, ἀλλ' ἀπὸ ψυχικῆς ἀπλότητος ἀπερισκέπτων ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπειδὴ δὲν εὕρισκον εὐκόλον τὴν εἰς τὰς οἰκίας τῶν Χίων εἴσοδον, ἢ ὅποια ἠδύνατο (ὡς εὐκόλως παρατηρεῖ πᾶς νουνεχὴς, γνωρίσας τὸν οἰκιακὸν διοργανισμὸν τῶν πολιτῶν τῆς Χίου) νὰ ἐπιφέρει μεγάλα ἀτοπήματα, ἐνῶ δὲν ἠθέλε προξενήσει, εἰμὴ ἀναφελῆ περιποίησιν εἰς ἀνθρώπους ξένους μὲν, οὐδενὸς ὁμῶς τῶν ἀναγκαίων φερουμένων, οἵτινες, λέγω, ὑπὸ κορυφότητος προσήπτον ἀκουσίως και ἐξ ἀγνοίας εἰς τοὺς Χίους τὴν ἀδικὸν αὐτὴν συκοφαντίαν, νομίζοντες ὅτι ἡ φιλοξενία συνίσταται εἰς ἐξωτερικὰς ματαίας ἐπιδείξεις· ἀλλ' ὅστις περητήρησεν, ὅτι οἱ ἐν Χίῳ ξένοι εὕρισκον, εἰς μὲν τὰ λαμπρὰ νοσοκομεῖα τῆς νήσου, τὰ μὲ ἀδράς συνεισφορὰς τῶν Χίων διατηρούμενα, τὰς αὐτὰς φιλανθρώπους και γενναίας περιθάλψεις, ὅσας και οἱ πολῖται τῆς Χίου, εἰς δὲ τοὺς νόμους τῆς Διοικήσεως τὴν ἰσότιμον πατρικὴν προστασίαν και ὑπεράσπισιν, ἐξ ὧν συνίσταται ἡ ἀληθὴς φιλανθρωπία και φιλοξενία, οὗτος δύναται ἀράγε ἐν συνειδήσει νὰ ὀνομάσῃ τοὺς Χίους ἀφιλοξένους; Τὰ νοσοκομεῖα ταῦτα ἦσαν πέντε τὸν ἀριθμὸν· τὸ νοσοκομεῖον τῶν ἀσθενῶν, τὸ τῶν φρενοβλαβῶν, τὸ τῶν νόθων, τὸ τῶν λελωθμένων και τὸ τῶν ἐκ πανώλης προσβάλλομένων.

Διρκεῖτο δὲ ἕκαστον ὑπὸ δύο ἐπιτρόπων, και εἰς αὐτὰ ἐδέχοντο και ἐπεριποιούντο ἐξίσου ὅλους τοὺς ἐνδεεῖς και ἀσθενεῖς, ἀνευ τινὸς διακρίσεως πολίτου ἢ ξένου.

Ἄλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν πραγματευόμενοι περὶ τῶν νοσοκομείων τῆς νήσου νὰ ἀποσιωπήσωμεν τὴν μεγάλην φιλανθρωπίαν τῶν γυναικῶν, αἵτινες μετὰ τὴν παρακμὴν τῆς ἡλικίας, ἀληθεῖς ὀπαδοὶ τῶν δογμάτων τῆς Εὐαγγελικῆς ἠθικῆς, μολοῦσι ἠδύνατο ν' ἀπολαμβάνωσιν ἀεργοὶ τὰς ἐκ τοῦ πλοῦτου εὐφροσύνας, ἀφιερῶντο ἐκουσίως και εὐχαρίστως εἰς τὸ νὰ ὑπηρετῶσιν ἰδίαις χερσὶ τοὺς ἀσθενεῖς τῶν νοσοκομείων!

Ἡ ἑξοχὸς αὐτῆ τῶν Χίων γυναικῶν ἀρετὴ προϋποθέτει ἀναμφιβόλως τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τοῦ γυναικείου φύλου· και τῷ ὄντι τῶν γυναικῶν τῆς Χίου ἡ ἀνατροφή, αὐτὰς δὲν ἀνέπτυσε διὰ τῆς παιδείας τὰς λογικὰς αὐτῶν δυνάμεις, δὲν καθίστα αὐτὰς ἱκανὰς νὰ ἐπιδεικνύωσι διὰ ποικίλων γνώσεων τὸν ὑψίστον βαθμὸν τῆς εὐφυΐας τοῦ οἰκείου αὐτῶν φύλου, ἐχορήγει ὁμῶς εἰς αὐτὰς ὅλα τὰ εὐγενῆ αἰσθητάματα τῆς ὀρθῆς ἠθικῆς, και τὰς ἀναγκίας γνώσεις εἰς τὸ εἶδος τῆς ζωῆς των, και χωρὶς νὰ καθιστᾶ αὐτὰς δυστυχεῖς, ἐκτείνουσα εἰς αὐτὰς τὰς ἰδέας ἐπέκεινα τῆς σφαίρας εἰς τὴν ὅποιαν τὸ οἰκιακὸν σύστημα τῆς πατριδος αὐτῶν περιόριζεν, ἀποκαθίστα αὐτὰς φιλεργοὺς και οἰκονόμους, φιλανθρώπους και φιλοστόργους, συμπαιθεῖς και προθύμους βοηθῶν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος.

Πλὴν τῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐμπορικῶν προϊόντων, ἡ Χίος ἔχει και τὸ δένδρον τῆς μαστίχης, τὸ καλούμενον σχοῖνον, ὅστις ἀξάνει μόνον ἐντὸς τῆς περιοχῆς 24 χωρίων, ἕνεκα τούτου και μαστιχοχωρίων ἐπονομαζομένων· τὸ δένδρον τούτο ἔχει συνήθως ὕψος δύο περίπου πηχῶν, πολλὰκις ὁμῶς καταντᾶ και εἰς τριῶν πηχῶν ὕψος· δὲν ἔχει χρεῖαν οὐδενὸς εἶδους καλλιέργειας, ἀλλὰ μόνον κεντριζομένου τοῦ στελέχους αὐτοῦ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, ἀπορρέει ἐπὶ τῆς γῆς ἡ ρητινώδης ὕλη τῆς μαστίχης, τὴν ὅποιαν ἀφοῦ ἀφῆλωσιν ἐκτεθειμένην ἐπὶ τινὰς ἡμέρας διὰ νὰ ξηρανθῇ, συνάγουσιν αὐτὴν ἀνευ τινὸς ἄλλης προετοιμασίας.

Μέχρι πρὸ πέντε περίπου ἐτῶν ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐπεμπεν εἰς Χίον ἰδιαίτην τοποτηρητὴν ὀνομαζόμενον Ἐπαρχὸν τῆς Μαστίχης, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐξήρτηντο τὰ ρηθέντα 24 μαστιχοχωρία σχηματίζοντα ἰδιαίτην τῆς λοιπῆς νήσου διοίκησιν, τὸ ἐξαιρετικὸν τούτο προνόμιον τῆς ἰδιαίτηρας διοική-

σεως μετὰ πολλῶν ἄλλων προνομίων τῶν μαστιχοχωρίων διατηρήθη ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰς τοὺς Τούρκους ὑποταγῆς τῆς νήσου, παραχωρηθὲν ἀφ' ἧς ἐποχῆς, καταπιεζομένης ὅλης τῆς νήσου ὑπὸ τῆς Μαωνικῆς ἐταιρίας τῶν Ἰουστινιακῶν, οἱ Μαστιχοχωρίται διαβάτες εἰς τὴν ἀντικρὺ Ἀσίαν, συνεφώνησαν μυστικὰ μετὰ τῶν ἐκεῖ Τούρκων, και προσκαλέσαντες αὐτοὺς ὑπέταξαν τὴν νῆσον εἰς τοὺς Τούρκους, ἀπαλλάξαντες τοῦ ἀφορήτου γενομένου ζυγοῦ τῶν Γενουησίων.

Ὁ παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως στελλόμενος ἰδιαίτηρας Διοικητῆς τῶν μαστιχοχωρίων παραλαμβάνων ἐπεμπεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν ἐτήσιον φόρον τῶν ρηθέντων 24 χωρίων συνισταμένου μόνον εἰς 25,000 ὀκάδας μαστίχης, τὴν ὅποιαν ἐπὶ τῆς συγκομιδῆς ἔφερον οἱ χωρικοὶ πρὸς τὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς Χίου μένοντα Τουρκικὸν ἐπιστάτην παίζοντες διάφορα μουσικὰ ὄργανα· ὅσον δὲ πλειότερα παρὰ τὰς 25,000 ὀκάδας μαστίχη συνήγετο, ταύτην συνισταμένην περίπου εἰς 30,000 ὀκάδας, οἱ Μαστιχοχωρίται ἔχρεώστων νὰ πωλήσωσιν εἰς τὴν Τουρκικὴν διοίκησιν πρὸς δύο ἡμισιο γρόσια τὴν ὀκτὴν κατὰ τὰς παλαιὰς μεταξύ αὐτῶν και τῆς Ὀθωμανικῆς ἀλλῆς συνθήκας· ἢ εἰς ἰδιώτην πώλησις τῆς μαστίχης ἢ το σφοδρῶς ἀπηγορευμένη. Ἄλλ' ἤδη διὰ τὸ ὑπὸ τῆς Τουρκίας ληφθὲν γενικὸν μέτρον τῆς καταργήσεως τῶν μονοπωλίων, ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνηση ἀφῆκεν ἐλεύθερον και τὸ ἐμπόριον τῆς μαστίχης, και ἕκαστος ἰδιοκτήτης δύναται νὰ πωλήσῃ εἰς ὄντινα θέλει και εἰς ὅποιαν δήποτε τιμὴν εὐρει, ὅσην ἠθέλε δυνήθῃ νὰ συναῖξῃ ἐκ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτοῦ σχοίνων.

Ἀφοῦ ἡ Χίος ἐγινε ὄμμα τῶν ὀδυνηρῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὅποια συνεπιφέρει πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ φρικτὸς καταστρεπτικὸς δαίμων τῆς ἐπαναστάσεως, και οἱ κάτοικοι αὐτῆς διεσκορπίσθησαν, ἡ Χίος ὁμοίωζε πρὸ τινῶν ἐτῶν μᾶλλον σωρὸν πετρῶν, μεταξύ τῶν ὅποιων ἐνεφώλευον ἄγριοι γυμνῆται, ἢ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην πόλιν, τὴν ὑπὸ τῶν πλουσίων ἐκείνων και πεπολιτισμένων μεγαλεμπόρων κατοικουμένην ποτὲ πόλιν.

Ἄλλὰ μόλις ἐπανῆλθεν ἡ ἡσυχία εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐπικράτειαν, και ὁ Ναπολέων τῆς Ἀσίας, ὁ με-

γαλόνονος Σουλτάνος Μαχμούτης, ἔσπευσε ἀμέσως νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ δυστυχήματα τῆς νήσου ταύτης, καθιερῶν μὲν δι' ἰδιαίτηρων αυτοκρατορικῶν διαταγμάτων τὴν σύστασιν τῆς παλαιᾶς διοικήσεως τῶν Χίων, μεθ' ὅλων τῶν προσηρτημένων προνομίων, διατάττων δὲ ἐξαιρετικῶς τὴν εἰς τοὺς κυρίους αὐτῶν ἐπιστροφὴν ὅλων τῶν δημευθεισῶν ἰδιοκτησιῶν, και χορηγῶν μεγαλοπρεπεῖς συνδρομὰς και βοηθείας ἐκ τοῦ αυτοκρατορικοῦ ταμείου εἰς τὰ δημόσια αὐτῆς καταστήματα.

Ἡ Χίος λοιπὸν σήμερον διαφυλάττει τὴν παλαιὰν διοίκησιν αὐτῆς, κατὰ τὴν ὅποιαν και διοικεῖται ἐσωτερικῶς. Ὅθεν ἐσύστησε πάλιν Γυμνάσιον εἰς τὸ ὅποιον ὁ Σουλτάν Μαχμούτης ἐπρόσφερεν 10,000 γροσ. ἐτήσιον συνδρομὴν, λαμβανομένην ἐκ τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων τοῦ κράτους· ἔχει 25 ἀλληλοδιδασκτικὰ σχολεῖα και δύο Ἑλληνικὰ τῶν κορασιῶν, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς, τῶν ὅποιων ὁ ἀριθμὸς ἐφθασε πάλιν εἰς τὰς 70 περίπου χιλιάδας ψυχῶν, ἐπιδοθέντες μᾶλλον ἢ πρότερον εἰς τὴν ναυτιλίαν και τὸ ἐμπόριον, δεικνύουσιν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλουσιν ἐπαναφέρει τὴν πατρίδα αὐτῶν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς λαμπρότητα και εὐκλειαν.

ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΚΑΜΝΟΥΣΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ.

Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ὑποκρύπτεται μεγάλη και ἀνεξάντλητος σοφία· δι' αὐτῶν ἐξηγοῦνται τὰ ἐκπληκτικώτατα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου συμβάντα, τὰ ὅποια εἰς πολλοὺς και μάλιστα εἰς τοὺς φιλοσόφους φαίνονταν ἀκατάληπτα· αὐτὰ εἶναι τὸ ἀληθὲς και μόνον μέσον πρὸς ἀπόκτησιν πάσης εὐδαιμονίας, περὶ τῆς ὁποίας ματαίως οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ἀγωνίζονται και κοπιῶσι. Νήπιοι, ὅσοι ἀπατῶσιν ἑαυτοὺς και τοὺς ἄλλους, λέγοντες και διδάσκοντες, ὅτι μόνη ἡ ἀληθὴς ἀξία, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα, ἡ εὐλικρίνεια και ἡ ἀρετὴ φέρουσι τὴν εὐδαιμονίαν, και μᾶς κάμνουσι μεγάλους τῶν ὄντων και ἐνδόξους. Πρὸς τί ταῦτα πάντα; Πρὸς τί τοσοῦτοι πόνοι και μόχθοι, ὅταν τὰ ἐνδύματα, ἡ μακαρία αὐτῆ ἐφεύρεσις, κατορθῶσιν εὐτυχῶς, ὅ,τι μάτην ἐπιχειροῦσιν ἡ ἀρετὴ και ἡ δικαιοσύνη, και ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη;

Οὐδὲν νομίζω γελοϊότερον τιμίου τινός ἀνθρώπου, φοροῦντος ποταπὸν ἔνδυμα, οὐδὲ δύναμαι νὰ ὑποφέρω, ὅταν ὁ τοιοῦτος, διότι εἶναι τίμιος, ἀπαιτῆ νὰ γείνη περίθλεπτος καὶ θαυμαστός. Δὲν ἐξεύρει ἄρα, ὅτι πρέπει νὰ πεινάσῃ καὶ νὰ καταφρονήσῃ, ἕως ἂν κατορθώσῃ νὰ γείνη ὁπωσοῦν ἀνεκτὸς παρ' ἀνθρώποις, οἵτινες διαπρέπουσι διὰ τὰ ἐνδύματα; Δὲν ἐννοεῖ, ὅτι διὰ τὸν μέγαν καὶ πολυετῆ ἀγῶνα περὶ τὴν ἀκριβῆ τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων ἐκπλήρωσιν δὲν εἶναι ἱκανῶς νὰ εἰσαχθῆ ἐκεῖ, ὅπου διὰ μόνον τὸ λαμπρὸν ἔνδυμα παραχρῆμα δύναται νὰ εἰσέλθῃ; Ἄς φαντασθῶμεν τοιοῦτόν τινα ἄνδρα, τολμῶντα νὰ ἔμβῃ τὸ πρῶτον εἰς συναναστροφὴν τινα λαμπρῶν ἐνδυμάτων, ἀρχαϊκῶς μὲν ἔχων ἀρετὰς, ἀλλ' ἐνδεδυμένος ἀπλούστατα. Εὐτυχῆς, ἐὰν ὁ θυρωρὸς δὲν ἐμποδίσῃ τὸ πρῶτον αὐτοῦ βῆμα εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ, ἐὰν εἰσχωρήσῃ μέχρι τοῦ προδόμου, ἔχει ὅμως ν' ἀντικαταστήσῃ ἔτι πρὸς πλήθος ὑπηρετῶν. Τοῦτον οἱ μὲν πλείστοι εὐρίσκουσι γελοῖον, οἱ δὲ ἄλλοι προσβλέπουσι ἀδιαφόρως, οἱ δ' ἐπιεικέστατοι οὐδὲ παρατηροῦσι παντάπασιν. Ζητεῖ νὰ προσκυνήσῃ τὴν Αὐτοῦ ἐκλαμπρότητα· οὐδεὶς ἀποκρίνεται εἰς αὐτὸν λόγον. Ζητεῖ νὰ προσκυνήσῃ ταπεινῶς τὴν Αὐτοῦ ἔκλαμπρότητα· οὗτος ὁ ὑπηρετῆς τὸν παραπέμπει εἰς ἐκεῖνον, καὶ οὐδεὶς δίδει περὶ αὐτοῦ εἰδήσιν. Μένει κατησχυμένος παρὰ τὴν κάμινον, καὶ ἴσταται ἐμπόδιον εἰς ὅλους· τελευταῖον βλέπει τὸν θαλαμηπόλον· παρακαλεῖ εὐπειθέστατα νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν τὴν ὑψηλὴν χάριν τοῦ νὰ προσκυνήσῃ ταπεινότερα τὴν Αὐτοῦ ἔκλαμπρότητα. — Ἐπ' ἀνελθε, κύριε, αὔριον· ἔνδον εἶναι σήμερον συναναστροφή. — Ἀλλὰ δὲν ἤθελεν εἶσθαι δυνατόν; . . . — Οὐχί· ἄλλην ἐργασίαν δὲν ἔχει ἡ Αὐτοῦ ἔκλαμπρότης, εἰμὴ νὰ δέχεται παντὸς ἐπαίτου ἐπίσκεψιν! Σὺ, κύριε, δύνασαι νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ αὔριον. — Καὶ μένει λοιπὸν τότε κατησχυμένος ὁ ἐνάρετος, ὁ τίμιος, ὁ πεκαυδευμένος ἀνὴρ, ὁ ἀνὴρ μεγάλων πλεονεκτημάτων, ὁ τρέφων ἑαυτὸν ἐντίμως καὶ μετὰ κόπου, ὁ πιστῶς εἰς τὸν Βασιλέα δουλεύων, ὁ διὰ τῶν καλῶν αὐτοῦ συμβουλῶν εἰς μυρίουσ πρόξενος εὐτυχίας γεγόμενος, ὁ μετὰ πολλῆς τῆς προνοίας προστατεύων τὰ δίκαια τῶν καταθλιβομένων χερῶν καὶ ὀρφανῶν, καὶ ὁ μηδένα ἐξαπατῶν. Ἡ κακὴ αὐ-

τοῦ ἐνδυμασία ἐπισκοτίζει ὅλην τὴν ἀξίαν· ἀποσύρεται κατησχυμένος πρὸς τὴν θύραν διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταφρόνησιν τῶν εὐρίσκομένων ἐν τῷ προδόμῳ. Τὸν ἀπωθοῦσι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς θύρας μετὰ βίας, διότι τρέχουσι μετὰ σπουδῆς ν' ἀνοίξωσι καὶ τὰς δύο πτέρυγας αὐτῆς. Μεγάλῃ κίνησιν γίνεται εἰς τοὺς ὑπηρετὰς· πάντες παρατάσσονται εἰς θέσιν ταπεινωτικῆν· ὁ θαλαμηπόλος εἰσέρχεται δρομαῖος εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κυρίου, καὶ θόρυβος γίνεται ἐν αὐτῷ. Ἡ Αὐτοῦ ἔκλαμπρότης σπεύδει εἰς προὔπαντησιν — τίνος; ὀλοχρύσου τινός μωροῦ, ὅστις ἀναβαίνει τὴν κλίμακα φλυαρῶν, καὶ φέρει ὑπὸ τὸν χιτωνίσκον τὸν ἰδρωτὰ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐξαπατηθέντος δανειστοῦ. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ τοὶ κενῆ, θαυμάζεται ὅμοιως ὡς ἔχουσα καλοὺς πλοκάμους· ἡ πολυμάθεια αὐτοῦ συνίσταται εἰς τὴν τέχνην νὰ κάμπτεται κομφῶς· διότι ἄλλο τι οὔτε εἰς ἑαυτὸν, οὔτε εἰς τὴν πατρίδα χρησίμων ἔμαθεν, εἰμὴ νὰ ὑπηρετῇ τὸν πλησίον διὰ κενῆς φιλοφροσύνης. Δανείζεται· ἀπατᾷ· συρίττει· γελᾷ· παίζει. Ἡ Αὐτοῦ ἔκλαμπρότης χαίρει μεγάλως διὰ τὴν τιμὴν τῆς μετ' αὐτοῦ συνεντεύξεως. Ὁ δὲ ἡμέτερος χρηστὸς ἀνθρώπος ἐλησημονήθη παντάπασιν, καὶ εἶναι μακάριος, ἂν ἐδυνήθη νὰ διέλθῃ ἀβλαβῆς διὰ τοῦ θυρούδου, καὶ νὰ καταβῆ τὴν κλίμακα. Πάσχει δὲ δικαίως· ὁ μωρὸς! διὰ τί δὲν ἔχει καλλίτερα ἐνδύματα, καὶ ὀλιγωτέρως ἀρετὰς;

Ἄδικοῦμεν τὸν κόσμον, ὅταν λέγωμεν, ὅτι ἀναίσθητῆ καὶ τυφλώττει πρὸς τὴν ἀξίαν χρηστῶν καὶ τιμίων ἀνθρώπων· διότι ἡμεῖς ὀφείλομεν ν' ἀνοίγωμεν τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ δι' ἐξωτερικῆς τινος λαμπρότητος, καὶ νὰ τὸν ἐξυπνίζωμεν διὰ μεγάλου τινός κρότου. Πταίει ὁ κόσμος, ὅτι μέγας νοῦς κρύπτεται ὑπὸ ποταπὸν ἔνδυμα; Ὁ κόσμος εἶναι σκηνὴ θεάτρου, καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡγεμόνας νομίζομεν τοὺς ἡγεμονικῶς ἐνδεδυμένους· δὲν ἔχουσι πάντες τὴν ὑπομνήν νὰ προσμεινῶσι τὴν λύσιν τοῦ δράματος.

Ἄς δοκιμάσωμεν τὴν ἐπιεικείαν τοῦ κόσμου, καὶ ἄς ἀλλάξωμεν τὰ ἐνδύματα.

Ἡ Ἑμετέρα Ἐξοχότης θέλει εὐαρεστηθῆ νὰ ἐνδύθῃ τὸ μέλαν φόρεμα τοῦ τιμίου τούτου ἀνθρώπου, καὶ νὰ ἐπιθέσῃ τὴν γεροντικὴν αὐτοῦ φενακίαν· πόσον παράξενος φαίνεται! Ἡ θρασεῖα καὶ ἀναιδῆς

ὄψις ἐξηφνήσθη παραχρῆμα, καὶ πᾶσα χάρις τῆς ὁποίας τὸ λαμπρὸν ἔνδυμα εἶναι ἐπιδεικτικόν, ἀπώλεσθη. Ἄς ἀπέλθῃ νῦν ἡ Ἑμετέρα Ἐξοχότης εἰς τὸ θεωρεῖον, εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ θεωρεῖον, ὅπου ἄλλοτε πολλάκις διέπρεψεν ὡς ἀξιέραστος καὶ εὐφυῆς κύριος, καὶ ἄρχων εὐγενῆς. Ἰδοῦ, ἔρχεται· κάμνει καὶ πάλιν, ὡς πρότερον, τὰς ὑποκλίσεις, ἀλλ' οἱ ἀνθρώποι γελῶσι· θέλει νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρα· τὸν ἀποβάλλουσιν· αἱ γυναῖκες ψιθυρίζουσι πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἀγανακτοῦσι διὰ τὴν ἀναίδειαν τοῦ κοινοῦ τούτου ἀνθρώπου. Τὸν νομίζουσι ὡς ἀγγελιαφόρον τινα, ὅστις δὲν ἐκπληροῖ καλῶς τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ κυριῶν τὰς παραγγελίας, ἀλλὰ θέλει νὰ φανῆ κοινῶ ὑπηρετοῦ ἀνώτερος. Ἀρχίζει νὰ ὀμιλῇ· πόσον ἀνοήτως, πόσον ἀκαίρως ὀμιλεῖ! Τελευταῖον χάνει τὴν ὑπομνήν, καὶ ὑβρίζει, καὶ βλασφημεῖ. Γελῶσι διὰ τὸν μωρὸν, καὶ ἀποπέμπουσιν αὐτὸν ἔξω ὡς μαινόμενον.

Παρίσταται δὲ ἤδη εἰς τὸ θεωρεῖον ὁ χρηστὸς καὶ ἀξιοτίμος ἀνθρώπος, ἐνδυθεὶς τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐνδύματα τοῦ ἄρχοντος. Παρίσταται κατὰ πρῶτον ἐν αὐτῷ, καὶ συστέλλεται ὀλίγον. Εὐρίσκουσι τὴν συστολήν ταύτην ἐπαινετὴν, καὶ νομίζουσι αὐτὸν ξένον, τοῦ ὁποίου θαυμάζουσι τὸ ἠθικόν. Αἱ γυναῖκες προσκυνοῦσιν αὐτὸν εὐγενῶς· προσφέρουσιν εἰς αὐτὸν ἔδραν, καὶ αὐτὸς κάθηται εὐπρεπῶς. Ἐκάστη ἐρωτᾷ τὴν πλησίον, τίς ἄρα εἶναι ὁ κύριος οὗτος; καὶ οὐδεμία γνωρίζει αὐτόν. Ἐμβαίνουσιν εἰς ὀμιλίαν μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὀμιλεῖ φρονίμως. Ἐπικρίνουσι τὸ δρᾶμα· ἐπικρίνει καὶ αὐτὸς, καὶ ἡ κρίσις αὐτοῦ εὐδοκιμεῖ. Οἱ ψάλται ἐπαινοῦνται· τοὺς ἐπαινεῖ καὶ αὐτὸς εὐστόχως. Γίνεται λόγος περὶ τῆς Αὐλῆς· αὐτὸς γνωρίζει τὸν κόσμον. Ὀμιλοῦσι περὶ πολιτικῶν αἰ ἰδία αὐτοῦ εὐρίσκονται ὀρθότατα. Κακολογοῦσι τοὺς ἐν τοῖς λοιποῖς θεωρεῖοις· αὐτὸς σιωπᾷ, καὶ ἡ σιωπὴ αὐτοῦ ἐπιδοκιμάζεται, ἐπειδὴ νομίζεται ξένος, ἄγνωστος ἔτι, ἢ πολὺ μετριοφρῶν, ὥστε εἰς ξένην συναναστροφὴν νὰ γίνεται ἀστεῖος κατὰ κακοήθη τρόπον. Τὸ δρᾶμα παύει· ἔχει τὴν τιμὴν νὰ συνοδεύσῃ τὴν γείτονα αὐτοῦ ἐν τῷ ὀχήματι· ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα αὐτῆς, καὶ ἡ Αὐτῆς ἔκλαμπρότης ἀποχωρίζομένη, εὐχεται εἰς αὐτὸν καλὴν ἀνάπαυσιν.

Εὐτυχῆς μεταβολή! Ὁ εὐγενῆς κύριος! Ἐκεῖνος,

ὅστις ἴστατο πρὸ ὀλίγων ἔτι ὥρῶν κατησχυμένος παρὰ τὴν κάμινον, καὶ ἦτο γελοῖος εἰς πάντας τοὺς ὑπηρετὰς, εἶναι τώρα ὁ θαυμασμός ἀπάσης τῆς συναναστροφῆς! Ἀναγνωρίζουσι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, διότι βλέπουσι τὰ μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ ἐνδύματα.

Ἐπειδὴ λοιπὸν εἰς μόνον τὰ ἐνδύματα ὀφείλομεν τῆς ἀξίας ἡμῶν τὴν κρίσιν, δὲν συστέλλομαι νὰ ὀμολογήσω, ὅτι ὀλίγους ἀνθρώπους προσβλέπω τοσοῦτον αἰδημόνως, ὅσον τὸν βράπτην μου. Ἐπισκέπτομαι πολλάκις τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, καὶ πάντοτε μετὰ σεβασμοῦ, ὅταν βλέπω, πῶς ἐκ τῶν ἐργατικῶν αὐτοῦ χειρῶν ἐκφύονται ἐκδουλεύσεις καὶ ἀρεταί, καὶ ἀξιοτίμοι προάγονται ἄνδρες ἐκ τοῦ μηδενὸς διὰ τῆς βελόνης.

Πρὸ τινῶν ἐβδομάδων ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν εὔρον μετὰ πολλῶν μεταξωτῶν καὶ πολυτίμων ἐριούχων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐδημιούργει εὐγενεστάτους καὶ ἐκλαμπροτάτους. Ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐκρέμαντο δύο ἐκλαμπρότητες, ἄνευ χειρῶν· εἰς ἐκ τῶν ἐργατικῶν κατεσκευάζεν εὐγενῆ τινα ἀνθυπασπιστὴν, ὅστις ἔλαβε παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ δύο τριμηنيῶν προκαταβολὴν, διὰ νὰ κάμῃ γνωστὰς τὰς εὐγενικὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις κατὰ τὴν προσεχῆ πανήγυριν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔκειτο πλήθος νέων καλλωπιστῶν καὶ ἀξιεράστων, οἵτινες ἀνυπομόνως ἀνέμενον τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν· ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἔκειντο ἐντετυλιγμένα εὐτελῆ καὶ ποταπά ρούχα καὶ ὑφάσματα δι' ἐπιστήμονας, ἐμπόρους, τεχνίτας καὶ ἄλλα ταπεινὰ πλάσματα. Δύο ἐργάται, οἵτινες δὲν ἦσαν εἰσέτι πολὺ ἐπιτήδειοι, ἐκάθηντο παρὰ τῆς θύρας, καὶ ἐγυμνάζοντο εἰς ποιητοῦ τινος φόρεμα. Ἔστην παρὰ τῷ ἀρχιτεχνίτῃ, κρατῶν τὸν πῖλον ὑπὸ τὸν βραχίονα, καὶ διαμένων ὑπὲρ τὴν ὄλην ὥρην ἐν τῇ αὐτῇ ταπεινῇ θέσει τὴν ὀπρίαν λαμβάνων, ὅταν εἶμαι ἐν συναναστροφῇ εὐγενῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν. Ὁ βράπτης μου εἶναι ἤδη συνειθισμένος εἰς τοιαύτην τινα ταπεινὴν μου σιωπὴν, καὶ δὲν μὲ ἐρωτᾷ περὶ τῆς αἰτίας. Ἐξεύρει τὸ σέβας τὸ ὁποῖον φέρω πρὸς τὰ θαυματουργὰ ἐνδύματα· καὶ δικαίως· διότι μόνον τὰ ἐνδύματα εἶναι, τὰ ὁποῖα σεβόμεθα εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἐπισημόνων. Καὶ ἐπειδὴ τὸ σῶμα, ἐνόσω κρύπτεται εἰς ταῦτα τὰ πολύτιμα ἐνδύματα, μᾶς φαίνεται ἀδιά-

φορον και ουδεμιάς αξίας, τὸ χρέος ἡμῶν ὑπαγορεύει καὶ τότε νὰ φερῶμεθα ταπεινῶς καὶ εὐσεβάστως, ὅταν βλέπωμεν ταῦτα τὰ ἐνδύματα χωρὶς τῶν τυχαίων αὐτῶν σωμάτων.

Ὅσον ὑψηλοὶ καὶ ἔξοχοι εἶναι οἱ στοχασμοί μου, ὅταν παρατηρῶ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ βράπτου μου τὴν θαυμαστὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, τοσοῦτον ταπεινῶν γίνομαι ἐν ὀνόματι τοῦ πλείστου μέρους τῶν ἐπισήμων συμπολιτῶν μου, ὅσάκις διαβαίνω εἰς παλαιῶν φορεμάτων ἐργαστήριον. Τοῦτο ὡς πρὸς τὰ φορέματα εἶναι τὸ αὐτὸ, ὅτι πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους τὰ μνήματα. Ἐνταῦθα παύει πᾶσα διάκρισις. Πολλάκις βλέπω εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦτο τὸ παλαιὸν φόρεμα πεκαυμένου τινὸς ἀνθρώπου οἰκειότατα κείμενον πλησίον τοῦ φορέματος πλουσίου τινὸς τοκογλύφου. Εἶδον ἐκεῖ ἡμάτιόν τι πολυκέντητον, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξεν ὁ θαυμασμὸς ἀπάσης τῆς πόλεως, καὶ τὸ ἀξιωματικόν ἀντικείμενον πολλῶν πειναλέων Μουσῶν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον τελευταῖον διὰ τὴν αὐθάδειαν τῶν δανειστῶν αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦτο.

Πρὶν τελειώσω τοῦτο τὸ κεφάλαιον, πρέπει προσέτι νὰ σημειώσω τι ἐφάνη δίκαιος, καὶ ἀπέδειξα, ὅτι τὰ φορέματα κάμνουσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις· εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων τούτων ζητῶ τι, τὸ ὁποῖον εἶναι ὡσαύτως δίκαιον.

Καὶ οἱ μὴ ἔχοντες, ἀξίαν τινα, πρὸς τῶν ὁποίων τὴν παραμυθίαν ἐπραγματεύθη καὶ ἐγνωστοποίησα ταύτην τὴν παροιμίαν, καὶ οἱ ὀφείλοντες τὴν ἐπισημότητα αὐτῶν εἰς τὰ ἐνδύματα, θέλουσιν εἶσθαι δίκαιοι καὶ οὐδέποτε θέλουσιν ἀποδώσει εἰς ἑαυτοὺς τὰς τιμὰς, τὰς ἀπονεμομένας εἰς ταῦτα τὰ ἐνδύματα· αἵται δὲν ἀνήκουσιν εἰς αὐτοὺς, καὶ εἶναι ἀρπαγὴ ἀναπολόγητος, ἐὰν οἰκειοποιῶνται τὴν τιμὴν, τὴν ὀφειλομένην εἰς τὰ ἐνδύματα αὐτῶν. Ἐὰν παρ' ἐλπίδα μάθω, ὅτι δὲν φυλάττουσι τὴν παραίνεσίν μου ταύτην, καὶ σφετερίζονται καὶ τοῦ λοιποῦ, ὡς εἰς τοὺς πλείστους συμβαίνει, τὴν ἀξίαν τῶν ἐνδύματων· καὶ ἐγὼ, καὶ οἱ φίλοι μου θέλωμεν ταπεινώσει αὐτοὺς δημοσίᾳ· θέλωμεν μεταβάλλει τὴν γλῶσσαν τῶν φιλοφρονήσεων, καὶ, ὅταν ἀπαντῶμεν τοιοῦτον τινα ἀνθρώπον, δὲν θέλωμεν εἰπεῖ πρὸς αὐτὸν ἄλλο τι, εἰ μὴ — Κύριέ μου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ

διαβεβαίωσω εἰς τὸν χιτωνίσκον σου τὴν ταπεινὴν μου ὑπόκλησιν· συνιστῶ ἑμαυτὸν εἰς τὴν εὐνοϊκὴν προστασίαν τοῦ πεποικιλμένου ἐνδύματός σου· ὁ Θεὸς δὲ διαφυλάττει ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ μεταξωτὸν ἐνδύματός σου ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πόλεως; » κτλ.

Υ. Γ. Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν μανθάνω τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐξεύρω, ἂν πρέπει νὰ εὐχηθῶ, ἢ μὴ πρὸς νοουθεσίαν τῶν ἀπρεπῶς διὰ τὴν ἀξίαν τῶν ἐνδύματων μεγαλαυχόντων, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, θέλω νὰ ἀνακαλύψω φιλικῶς τὸ ἐξῆς μυστικόν, καὶ μένει εἰς ἡμᾶς ἔτι καιρὸς. Ἐγίνε πρότασις νὰ καταχωρισθῇ πρὸς συμφέρον τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν νέαν τάξιν τῶν ἐνδύματων τὸ ἄρθρον τοῦτο. « Οὐδεὶς πρέπει νὰ ἐνδύηται πολυτίμον ἢ μεταξωτὸν ἐνδύμα, πρὶν τὸ πληρώσῃ, καὶ ἕκαστος πρέπει νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πάντοτε τὴν ἐξόφλησιν τοῦ βράπτου ἢ ἐμπορίου ». Τί θόρυβος μέλλει νὰ γείνη! Ὅποσα περίεργα ἐνδύματα θέλουσιν ἀφανισθῆναι ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν! Ἡ πρότασις εἶναι τοσοῦτον ἔλλογος καὶ δικαία, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον σύμφορος, ὅσον οὐδεμία ἄλλη· ἀλλ' εἶναι ὡς νομίζω, ὀλίγον αὐστηρά. Πολλοὶ, θεαίως πολλοὶ, οἵτινες οὔτε χρήματα ἔχουσιν, οὔτε ἀξίαν, ἀλλ' ἀπέκτησαν μέχρι τοῦδε ὑπόληψιν χάριν τῶν ἐμπόρων καὶ δανειστῶν, ἀφαιρουμένης ἀπ' αὐτῶν τῆς δανεισθείσης τῶν ἐνδύματων λαμπρότητος, ἀποβάλλουσιν ἐξαίφνης πᾶν ὅ,τι ἀποκατέστησεν αὐτοὺς διαπρεπεῖς, καὶ μεγάλους, καὶ ἐρασμίους καὶ ἐπιφανεῖς. Τί μέλλει γενέσθαι ἐκ τῶν καλῶν τούτων ἀνθρώπων; Ὡς νεκροὶ θέλουσιν εἶσθαι τοῦ λοιποῦ ἐνώπιον ἐπισήμων συνελύσεων καὶ συναναστροφῶν.

(Μετάφρασις ἐλευθέρα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ ***)

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΧΟΛΕΡΑΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ.

Ἐκ τῶν ἀπείρων μεθόδων, τὰς ὁποίας κατὰ τῆς χολέρας μετεχειρίσθησαν ἐν τῷ νομῷ τοῦ Χαρκοφίου (Kharkoff, Ῥωσικῆ ἐπαρχία) σκοπιμότερα ἀπεδείχθη ἡ τοῦ ἱατροῦ Κυρίου Σλεδτζίεβσκιού (Sledziewski), διευθυντοῦ τοῦ ὑδροθεραπευτικοῦ καταστήματος τῆς Κοτχέτκας, (Kotchetka) παρὰ τῆ Τσιουγγουιέφφης (Tchougouieffe). Ὁ ἱατρός οὗτος δίδει εἰς τὸν πᾶ-

σχοντα εὐθὺς μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς νόσου, ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος (τετάρτου βαθμοῦ τοῦ Ῥεωμ.), ἐν ᾧ ἔχει διαλελυμένον μαγειρικοῦ ἁλατος ἴσον τοῦ κοχλιαρίου τῆς τραπέζης· ἔπειτα καλύπτει αὐτὸν ἀπογυμνωθέντα διὰ κοινῆς σινδόνης, ἐμβεβρεγμένης εἰς ἡλατισμένον ὕδωρ ψυχρὸν μέχρι τοῦ 12 βαθ. τοῦ Ῥεωμ. (εἰς πίθον ὕδατος πέντε περίπου λιτρῶν διαλύει ποτήριον μαγειρικοῦ ἁλατος)· πολλοὶ δὲ συνάμα ὑπηρεταὶ τρίβουσιν διὰ τῆς σινδόνης ταύτης ἐπὶ ἐν τεταρτημῶριον τῆς ὥρας σύμπαν τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος· μετὰ ταῦτα, ἀφαιροῦντες τὴν βεβρεγμένην ταύτην σινδόνα, καλύπτουσι τὸν πάσχοντα διὰ διπτύχου μαλλίνου ὑφάσματος, ὑποχρεοῦντες αὐτὸν νὰ μένη οὕτω κεκαλυμμένος καὶ ἤσυχος ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ δίδοντες καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἀνά πᾶσαν πέμπτην τῆς ὥρας στιγμὴν μέγα κοχλιαρίον κεχιονισμένου καὶ ἡλατισμένου ὕδατος· καὶ ἐὰν μὲν διψᾷ δίδουσιν εἰς αὐτὸν ἐνίοτε νὰ πίνη καὶ ἀπλοῦν, κεχιονισμένον ὁμως, ὕδωρ. Αἱ δὲ ἀνατρίψεις διὰ τῆς ἐμβεβρεγμένης εἰς τὸ ἡλατισμένον ὕδωρ σινδόνης, ἀνάγκης ὑπαρχούσης, δηλ. ἐὰν μὴ ἀρχίσῃ ἢ κρίσιμος σωτηριώδης γενικὴ καὶ ἀσθενὸς ἐφίδρωσις, ἐπαναλαμβάνονται πολλάκις. Καθ' ὅσον ἐλαττοῦται τὸ κακόν, γίνονται ἀραιότεραι καὶ αἱ δόσεις τοῦ ἡλατισμένου ὕδατος, περὶ τὸ τέλος μάλιστα πρὸς διατήρησιν τῆς ἐφιδρώσεως ἀντικαθίσταται τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὕδωρ διὰ τινος χλιαροῦ ποτοῦ, τοῦ ἐγγύματος τῆς ἀκτῆς π. χ., ἢ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου. Ἐπὶ πέντε ἀβρῶστων, θεραπευθέντων παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου Σλεδτζίεβσκιού ἐν τῷ στρατιωτικῷ νοσοκομείῳ τῆς Τσιουγγουιέφφης ἐνώπιον πολλῶν ἄλλων ἱατρῶν, τρεῖς μὲν, ἐξ ὧν ὁ εἰς μάλιστα εἶχε φθάσει εἰς λίαν ἐπικίνδυνον κατάστασιν, ἰάθησαν, δύο δὲ ἐτελεύτησαν. Σημειωτέον ὁμως, ὅτι ἀπαντες οὗτοι ὑπεβλήθησαν ἐν τῇ θεραπείᾳ, ὅτε εὐρίσκοντο ἤδη ἀπληπισμένοι.

ΠΕΡΙ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΩΝ.

Ἡ φρικτοτέρα ὄλων τῶν παρεκτροπῶν εἰς ὅσας ἐξετραχίλισε τὸν ἀνθρώπον ἡ θεοβλαβὴς δεισιδαιμονία, ὑπάρχει ἀναμφιβόλως ἢ παράλογος καὶ θεοστυγῆς ἰδέα τοῦ νὰ νομίζῃ ὅτι δύναται νὰ ἐξι-

λέωσῃ τὸ θεῖον διὰ τῆς ἐν ὀνόματι αὐτοῦ σφαγῆς καὶ θυσίας τῶν πλασμάτων τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ.

Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀρχαῖα ἔθνη ἀπαντᾶται ἡ βάρβαρος καὶ ἀποτρόπαιος αὕτη συνήθεια τῆς ἀνθρωποθυσίας. Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευον κατὰ τῆς Τρωάδος κατελήφθησαν αἴφνης ὑπὸ μεγάλης νηνεμίας εἰς τὴν Αὐλίδα, ἐρωτήσαντες δὲ τοὺς μάντις ἐμαθον παρ' αὐτῶν, ὅτι ὁ Ποσειδῶν διὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ, ἀπῆτει ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος (α).

Μετὰ δὲ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Πατρόκλου θυσιάζει ἐπὶ τῆς νεκρικῆς αὐτοῦ πυρᾶς δώδεκα νέους Τρῶας· κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ Τρωάδος ἐπιστροφὴν τῶν Ἑλλήνων τὸ φάσμα τοῦ Ἀχιλλεῦς παρουσιασθὲν ἀπαιτεῖ νὰ θυσιάσῃ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ τοῦ Πριάμου Πολυξένη (β).

Οἱ Σκύθαι ἐθυσιάζον ὁμοίως πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ἐφεστιῶν θεῶν ὄλους τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῶν συλλαμβανομένους ξένους. Οἱ δὲ Ἴνδοι καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἔθνων τοῦ παλαιοῦ γνωστοῦ κόσμου κατείχοντο ἐπίσης κατὰ τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν χρόνους ὑπὸ τῆς θεοστυγοῦς ταύτης δεισιδαιμονίας.

Κατὰ δὲ τὴν ἀγίαν Γραφὴν καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑπέπεσαν ὁμοίως εἰς τὴν ὀδελυρίαν ταύτην, προσενεγκόντες εἰς θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Μολόχ καὶ Ταφέθ τοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν (γ).

Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν προσέφερον ἀνθρώπινα θύματα εἰς πολλὰς θυσίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου. Εἰς ὅλα δὲ τὰ νεώτερα ἔθνη τῆς Ἀμερικῆς εὐρέθῃ ἐπίσης διὰ νόμου καθιδρυμένη ἡ ὀδελυρία αὕτη ἐξέβρισται τῆς θεότητος. Ἄλλ' ἐξ ὄλων τῶν ὑπουργῶν τοιοῦτων αἰμοβόρων θεοτήτων, οἱ Δρυῖδαι ὑπῆρξαν οἱ θεμελιώσαντες καὶ τελειοποιήσαντες μᾶλλον τῶν ἄλλων τὴν ἀντίθεον ταύτην λατρείαν· ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τούτου τῶν Δρυῖδων ἔγινε παραίτιος μεγάλων λογομαχιῶν μεταξὺ πολλῶν ἐκ τῶν νεωτέρων κριτικῶν, φι-

(α) Εὐριπ. Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι.

(β) Εὐριπ. Ἐκάβη.

(γ) Ἰερεμίας Ζ', 31 καὶ Α Β', 35.

λογησάντων τὰ λεξικά ὄλων τῶν Ἀσιανῶν ἔθνων, διὰ τὴν εὐρωσι τὴν καταγωγὴν καὶ σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης· ἢ δὲ ὡς πιθανωτέρη κριθεῖσα ἐξηγήσεις εἶναι, ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶναι Γαλατικὴ σημαίνουσα ἱερεῖα μάγον.

Καὶ τῶ ὄντι οἱ Δρυῖδαι ἦσαν ὄχι μόνον οἱ ἱερεῖς τοῦ Τετατέ (ὅστις ἦτον ὁ Ζεὺς τῶν Βρεττανῶν καὶ Γαλατῶν) ἀλλ' ἀκόμη καὶ οἱ διερμηνεῖς τῶν ἀποκρίσεων τὰς ὁποίας ὁ θεὸς ἐδίδεν, ὡς αἰετὸς ἠρωτᾶτο κατὰ τὰς θρησκευτικὰς διατυπώσεις· οὗτοι πρὸς τοῦτοις εἶχον ἀρπάσει τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἂν τις ἐτόλμα νὰ παραγνωρίσῃ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, εἰς τὸν τοιοῦτον ἀπηγόρευον τὸ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὰς θυσίας, καὶ ἀνεθεμάτιζον αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ Τετατέ.

Οἱ Δρυῖδαι πρὸς τοῦτοις ἐπεμελοῦντο τοὺς ἀσθενεῖς ὄχι μετερχόμενοι τὴν ἰατρικὴν, ἀλλὰ ὑποχόμενοι τὴν θεραπείαν διὰ τῆς μεσολαβήσεως αὐτῶν παρὰ τῷ θεῷ· καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀσθένεια ἦτο συνήθης ὁ θεὸς εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν θυσίαν τινῶν ζώων, ἀλλ' ἂν ἡ ἀσθένεια ἦτον ἐπικίνδυνος, ὁ ἀσθενῶν ὤφειλε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζωὴν διὰ τῆς εἰς θεὸν θυσίας ἄλλου ἀνθρώπου.

Οἱ Δρυῖδαι οὗτοι εἶχον εἰσάξει τὴν συνήθειαν τῶν ἀνθρωπίνων ὀλοκαυτωμάτων τὰς ὁποίας οἱ Γαλάται μετεχειρίζοντο κατὰ τὰς μεγάλας δημοσίας συμφορὰς, καὶ ὅτε ἐξεστράτευον κατὰ τινος δυνατοῦ ἐχθροῦ· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν κατασκευάζοντες ἐκ ξύλων γιγαντιαῖον ἄγαλμα εἰς σχῆμα ἀνθρώπου ὀρθῶς ἰσταμένου, καὶ ἔχοντος κρεμμυμέναι τὰ

χεῖρας καὶ ἀνοικτὰ τὰ σκέλη, ὡς φαίνεται ἐπὶ τῆς πρὸ ὀφθαλμῶν εἰκονογραφίας, ἐπλήρουν αὐτὸ ἔσωθεν ἐξ ἀνθρώπων καταδεδικασμένων ἐπὶ διαφόροις ἐγκλήμασιν· εἰάν δὲ ὁ ἀριθμὸς τούτων δὲν ἐξήρκει νὰ πληρώσῃ τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἄγαλμα, ἤραζον ἐκ τῶν ὀδῶν ἀδιαφόρως τοὺς τυχόντας καὶ τοὺς ἔρριπτον ἐν αὐτῷ, ἐπισωρεύοντες δὲ περὶ αὐτοῦ καυσίμους ὕλας, ἔβαλλον πῦρ καὶ συνέκαιον μετ' αὐτοῦ ζῶντας τοὺς δυστυχεῖς τούτους πρὸς ἐξίλειωσιν τοῦ θεοῦ αὐτῶν.

Ο ΔΟΚΙΜΟΣ.

Ἱστορικὸν Διήγημα.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 4 ἀριθ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ πένητος.

Ὁ ἄρκκος τοῦ Φρειδερίκου ζῆλος δὲν περιορίσθη εἰς μόνην τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐργοστασίου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κ. Καρτμάνος ἀνήγγειλεν ὅτι ἐμελλε νὰ συστήσῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἰδιαιτέρον σχολεῖον, ὅπου νὰ παραδίδωνται μαθήματα περὶ τὸ ἐσπέρας, καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν διὰ τοὺς ἐργάτας γινομένην ἐντὸς τῶν δημοσίων σχολείων, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἐργάται αὐτοῦ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ συγγάζωσιν.

Ἡ ἀγγελία αὕτη ἐπλήρωσε χαρᾶς τὸν Φρειδερίκον ἀναλογιζόμενον, ὅτι ἠνοιγετο ἤδη εἰς αὐτὸν ἡ πρώτη αὕτη πρὸς τὴν παιδείαν ἐδῶς. Πολλάκις μὲν εἶχεν ἀκούσει τὴν μητέρα του ἐλεεινολογοῦσαν τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν, τῆς ὁποίας τὰ ἄλλια αὐτῆς τέκνα δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξέλθωσι· πολλάκις δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξ ἰδίων παρατηρήσεων, εἶχεν εὐκόλως ἐννοήσει πόσον ἡ μάθησις εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ὠφελίμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὅθεν καὶ ἐνόμισεν ἑαυτὸν εὐτυχῆ ἀκούσας τὸν Κύριον Καρτμάνον σκοποῦς ἔχοντα συμφῶνους μὲ τὴν ἐπιθυμίαν του, καὶ ὅτε ἐφθασεν ἡ δεκάτη πέμπτη τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, καθ' ἣν ἐμελλε νὰ γείνη τῶν μαθημάτων ἡ ἐναρξίς, ἐπορεύθη ὑπέροπτε εὐδιάθετος πρὸς ἐργασίαν, καὶ μὲ σταθερὰν ἀπόρασιν νὰ ὑπερέσῃ τὰ πάντα καρτερικῶς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ποθομένου.

Ὅθεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἄλλο δὲν ἐρρέπτετο, εἰμὴ τὴν προσεγγίζουσαν ἐπέεραν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὡς ἀνταμιδίην τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλοπονίας ὑπολαμβάνων διὰ τοῦτο, καὶ οὐδέποτε ἡ τῶν χροῶν του ἐκπλήρωσις ἐφάνη εἰς αὐτὸν τοσοῦτον εὐκόλος, ὅσον τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἀλλ' ὁ ἀθλιὸς παῖς ὅλος ὑπὸ ἀνοησίας κατεσχήμενος, δὲν

ἠδύνατο νὰ προῖδῃ ὅλας τὰς δυσκολίας, ὅσας κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐμελλε ν' ἀπαντήσῃ. Μόνος ὁ θεὸς οἶδεν ὁποίας ψυχικῆς καρτερίας ἔλαβεν οὗτος χρεῖαν διὰ νὰ ὑπερηγήσῃ τὰς πρώτας ἀηθίας τῆς μαθήσεως, καὶ ὅποσον ἐγκρατῆς τῆς θελήσεως ἔπρεπε νὰ ἦναι διὰ νὰ ἀμαχῆσῃ τὴν φύσιν, καὶ νὰ τὴν καθυποβάλλῃ εἰς τοσοῦτον πολυχρόνιον καὶ ἐπίπονον ἐργασίαν· διότι δὲν δύναται τις νὰ ἐκτιμῆσῃ ἀρκούντως τὴν ὑπομονὴν τοῦ διδασκομένου πένητος νέου. Μυστρία ἀντικείμενα, ἀγνωστα εἰς τὰ τέκνα τῶν πλουσίων, πολυπλασιάζουσιν εἰς τὸν πένητα τὰς τοσοῦτον μεγάλας καθ' ἑαυτὰς δυσκολίας τῆς μαθήσεως. Οὐδὲν ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀνατροφῆς προετοιμάζει εἰς τὴν τακτικὴν καὶ λογικὴν ἐργασίαν· ἡ ζωὴ πᾶσα δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν συνόψει μηχανικαὶ πράξεις, ἐξ αὐτῶν δὲ πηγάζουσι πᾶσαι αἱ χρεῖαι καὶ αἱ θλίψεις αὐτοῦ. Μάλιστα ὁ Φρειδερίκος ἐκ τοσοῦτον δυστυχοῦς οἰκογενείας δομώμενος, γεννηθεὶς εἰς βιομήχανον πόλιν πολλὰ μικρὰ ἀκόμη ἐτάχθη ἔμπροσθεν μιᾶς μηχανῆς, τὴν ἑποῖαν εἶχε συνειδήσει νὰ ἐλέγη ἐνεργοῦσαν, δὲν εἶχεν ὅμως ἐξετάσει τὰς μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν σχέσεις αὐτῆς· εἰς δὲ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποῖαν εἶχον ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν δὲν ἠσθάνθη ἄλλου τινος χρεῖαν, εἰμὴ ἰσχύος καὶ ἐπιδεξιότητος χερῶν.

Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν καὶ ὁ νοῦς αὐτοῦ συνειθίσθη εἰς τὴν ἀδράνειαν, ὁ δὲ νέος ἔβλεπεν ἀπερισκέπτως τῆδε κακίαιε προσηλόνων τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς ἕκαστον πρᾶγμα ἀναλόγως τῆς ἡδονῆς τὴν ὁποῖαν εὕρισκεν εἰς αὐτὸ, καὶ οὐδὲν κρινὼν ἄξιον ἐρεῦνης καὶ σκέψεως· καὶ οὕτω, μελονότι ὑπῆρξεν ὁ φιλοπονώτερος τῶν δοκίμων τοῦ ἐργοστασίου, ἔμεινεν ὅμως ξένος παντάπασι πάσης σκέψεως. Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτο νὰ ἔχη ἰσχυροτάτην θέλησιν, ὥστε νὰ κατέχῃ τὸν ἀείποτε περιπλανώμενον νοῦν. Ἐν τοσοῦτῳ τὰς πρώτας ἡμέρας, ὅσον καὶ ἂν ἠγωνίζετο νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἠσθάνετο ὅμως, ὅτι ὁ μὲν νοῦς αὐτοῦ ἀδιαλείπτως ἐξέρευε καὶ ἐπλανᾶτο μακρὰν τῆς δὲ μεγάλης σκέψεως, ἡ ὁποία δύναμις ἀποκτᾶται καὶ διατηρεῖται διὰ μόνης τῆς διηνεκοῦς ἀσκήσεως, ἦτον ἐξ ὀλοκληροῦ ἐστερημένος.

Ἄλλ' ὅμως, ὅσον μεγάλη ὑπῆρξεν τὰ ἐμπόδια, ἐμελλεν οὗτος ἐπὶ τέλους ὅλα νὰ ὑπερηγήσῃ· διότι εἶχε ψυχὴν πλήρη ἀρετῆς καὶ ἐνδείας, καὶ δὲν ἐφαινετο ὅποιος μὲ ἐκείνους, οἵτινες ζητοῦσι προσφάσει διὰ ν' ἀπορῦγωσι τὸ ἐπίπονον αὐτῶν χρέος· ἀλλ' ἐξέπληρου παντοιοτρόπως ὅτι ὤφειλε νὰ πράξῃ· κατ' ὀλίγον ἰσχυρὸς νὰ ἐξελείφῃ τὰς κακὰς τῆς πρώτης ἀνατροφῆς ἕξεις διὰ τῆς ἐπιμόνου θελήσεως, καὶ δια τῆς χρήσεως ὄλων αὐτοῦ τῶν δυνάμεων, ἠδυνήθη νὰ καθίσῃ τὸν ἀκάθεκτον αὐτοῦ νοῦν, καὶ νὰ καθυποβάλλῃ αὐτὸν εἰς τακτοποίησιν. Ἀπὸ δὲ ἀπαξ ἐνί-

κησε τὴν πρώτην ταύτην δυσκολίαν, καὶ καθυπέβαλε τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις εἰς τὴν θέλησιν, ἢ μάθησις δὲν ἐφάνη πλέον εἰς αὐτὸν τοσοῦτον δύσκολος· διὸ πᾶν ὅ,τι κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν ἀκατάληπτοι ἰδέαι, αὐτὰ ἐνόμιζε τώρα ἐναργῆ καὶ εὐληπτα, ἀφοῦ ἡ διάνοια αὐτοῦ ἠδυνήθη ἀνευ μεγάλων κόπων νὰ θαδίση ἀπὸ τῶν αἰτιῶν εἰς τὰ ἀποτελέσματα, καὶ νὰ ἐξάγῃ συμπεράσματα· ἀλλὰ πόσους ἀγῶνας, πόσην γενναίαν ἐπιμονὴν δὲν μετεχειρίσθη νὰ φθάσῃ εἰς τοῦτο;

Ἀπὸ τινος καιροῦ ὁ Φρειδερίκος καὶ ὁ Ἀντώνιος ἀφήσαντες τὴν ὁποίαν κατώκουν καλύβην, μετώκισαν εἰς τὴν οἰκίαν γραίας τινὸς ὀνομαζομένης Ὀδύλης, ἀρχαίας φίλης τῆς μητρὸς αὐτῶν, καὶ παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἔζων οἰκότροφοι.

Ἐκτοτε δὲ ὁ νέος Δόκιμος ἠῤῥῆσε τὸν πρὸς τὴν παιδείαν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ἔχων ἐκεῖ τὸ κέρδος τῆς θερμάστρας καὶ τοῦ λύχνου τῆς κυρίας, ἐμελέτα κατὰ πᾶσαν νύκτα τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα ἠμεροάζετο κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν.

Ἡ φυσικὴ εἰς αὐτὸν ἀγχίνοια ὠδήγησε τὸν νέον νὰ ἐπινοήσῃ οἰκοθεν εἶδος σκελέτης, ἐκ τῆς ὁποίας ὠφελήθη μεγάλως, δηλαδὴ παρεκάλεσε τὴν γραίαν Ὀδύλην νὰ δανείσῃ εἰς αὐτὸν τὴν σύνοψιν αὐτῆς, καὶ νὰ τὸν δείξῃ εἰς ποῖον μέρος τοῦ βιβλίου εὐρίσκετο μία προσευχὴ, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἤξευρεν ἐκ στήθους. Ἀφοῦ δ' ἐμελέτησεν εἰς τὴν σύνοψιν τὸ σχῆμα ὄλων τῶν λέξεων ἀνά μίαν, καὶ κατώρθωσεν ἐν διαστήματι ἑβδομάδων τινῶν νὰ διακρίνη αὐτὰς σποράδην ἐντελέστατα ἀπ' ἀλλήλων, ἐξέταξε τότε, ἂν εὕρισκε, καὶ ἐγνώριζε τὰς αὐτὰς ταύτας λέξεις εἰς ὅλας τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου· ἔπειτα ἀνέλυε αὐτὰς εἰς συλλαβὰς, καὶ παρετήρησεν, ὅτι γνωρίζων ἤδη πλήθος συλλαβῶν, ἠδύνατο συνθέτων αὐτὰς διαφοροτρόπως πρὸς ἀλλήλας ν' ἀναγινώσκῃ τὰς πλειοτέρας λέξεις. Πολλάκις μεταξὺ τῆς ἐπιμόχθου ταύτης μελέτης, ὁ ἄθλιος παῖς διόλου καταπεπονημένος ὑπὸ τῶν κόπων τῆς ἡμέρας, ἠσθάνετο τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειομένους, ἀλλὰ μιμούμενος παλαιὸν τινα φιλόσοφον ἐν ἀγνοίᾳ εἶχε παρακαλέσει τὴν γραίαν, ἀγρυπνοῦσαν συνήθως μέχρι τῆς ἐνδεκάτης, μετὰ τὸ μεσονύκτιον νὰ ἐξυπνίξῃ αὐτὸν, ὅσακις τὸν ἐλέπη ἀποκοιμημένον.

Ὁμοίως μετεχειρίζετο εἰς τὴν μελέτην καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς, διότι ἀφοῦ ἠμεροάζετο τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ ἔκαμε μικρὸν περίπατον, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ δὲν ἄφινεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τὸ βιβλίον εἰμὴ τὸ ἐσπέρας, ὅτε ἤρχετο μετὰ τῆς γραίας Ὀδύλης πρὸς ἐπίσκεψιν γειτόνων τινῶν.

Ἰπῆρχε φυσικῶς ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπιτύχῃ ὁ Φρειδερίκος ἐκ τοιαύτης γενναίας ἐπιμονῆς τῶν

εὐτυχεστέρων ἀποτελεσμάτων· διότι περὶ τὰ τέλη τῆς ἀνοιξέως ἀνεγίνωσκε τῷ ὄντι κάλλιστα, ὅποτε συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ παραδώσῃ μαθήματα εἰς τὸν Ἀντώνιον, ὅστις δὲν εἰργάζετο εἰς τὸ ἴδιον ἐργαστάσιον· ἀλλ' ὅλαι αὐτοῦ αἱ προσπάθειαι καὶ παρακλήσεις ἀπέβησαν ἀνωφελεῖς.

Τί χρησιμεύει εἰς τὸ κλώσιμον τοῦ θαμβασίου τὸ νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀνάγνωσιν, ἀπεκρίνετο συνεχῶς ὁ Ἀντώνιος;

Ὁ Φρειδερίκος ἠναγκάσθη νὰ παύσῃ τοῦ νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι ἠδύνατο ποτε νὰ νικήσῃ τὴν ἀμέλειαν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἀδελφοῦ, ἠξήκροῦθει δὲ αὐτὸς τὰς ὁποίας εἶχεν ἀρχίσει μελέτας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξήτησεν ἐπιμόνως παρὰ τοῦ διδασκάλου νὰ προβιβασθῇ εἰς τὴν πρώτην τάξιν, ὅπου παρεδόθη μαθήματα τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀριθμητικῆς, καὶ μᾶλλον ἐξ ἰδίας μελέτης ἢ ἐκ τῶν ἀναπτύξεων τοῦ διδασκάλου ὠφελούμενος, προῦδεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τὰ μαθήματα ταῦτα, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν.

Δύο ἔτη παρήλθον τοιοῦτοτρόπως· ὁ δὲ Κ. Καρτιάνος ἐν τούτοις εἶχεν αὐξήσῃ πάλιν τὸν μισθὸν τοῦ Φρειδερίκου. (ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΝΗΠΕΝΘΕΣ.

Διηγῆται ὁ Ὅμηρος εἰς τὸ Δ'. τῆς Ὀδυσσεΐας ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας, ὁ Τηλέμαχος περιφερόμενος πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ φθάσας εἰς τὴν Σπάρτην, ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ Μενελάου, καθ' ἣν ἐποχὴν οὗτος ἐώρταζε τοὺς γάμους τῶν τέκνων αὐτοῦ Μεγαπέθους καὶ Ἑρμιόνης. Ἐπειδὴ δὲ, τῶν ἄλλων εὐθυμούντων, μόνος ὁ Τηλέμαχος καταπιεζόμενος ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς ὀδυνηρᾶς αὐτοῦ θλίψεως, διότι οὐδ' ἐνταῦθα ἠδυνήθη νὰ μάθῃ τι περὶ τῆς τύχης τοῦ Ὀδυσσεΐως, ἐφαίνετο σκυθρωπὸς καὶ βυθισμένος εἰς λυπηροὺς λογισμοὺς, ἢ Ἑλένη διὰ τὸν παρηγορήσῃ ἀνέμιξεν εἰς τὸν προσερχθέντα αὐτῷ οἶνον γάρμακον νηπενθές, ἀχολον καὶ πανσίλυπον πάντων τῶν κακῶν (α). ὁ δὲ ἐκ τούτου τοῦ γαρμάκου πῶν, προσέειπε ὁ ποιητὴς δὲν δύναται νὰ διακρύψῃ διόλη ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας, οὐδὲ ἂν ἴδῃ νὰ ἀποθάνωσιν ἢ νὰ σφαγῶσιν ἐνώπιον αὐτοῦ οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα, ἢ οἱ ἀδελφοὶ ἢ φίλοι αὐτοῦ· καὶ ὅτι ἢ Ἑλένη εἶχε λάβει τὸ φάρμακον τοῦτο παρὰ τῆς Πολυδάμης γυναικὸς τοῦ Θῶου, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου (β).

(α) Ὅμηρ. Ὀδυσ. Δ. 221.

(β) Αὐτόθι 227.

ΤΟ ΝΗΠΕΝΘΕΣ.

Πολλοὶ τῶν παλαιῶν συγγραφέων ἐκοπίασαν ματαιῶς ζητοῦντες νὰ προσδιορίσωσι τὸ νηπενθές τοῦτο φάρμακον καὶ τὸ παράγον αὐτοῦ φυτόν. Καὶ ὁ μὲν Θεόφραστος καὶ Πλίνιος νομίζουσιν ὅτι τὸ νηπενθές εἶναι φυτόν τῆς Αἰγύπτου, ἔχον ναρκωτικὴν δύναμιν τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ὁ Ὅμηρος ποιητικῶς πῶς ἐξύψωσεν· ὁ δὲ Σικελιώτης Διόδωρος εἰς τὸ περὶ Αἰγυπτίων λέγει ῥητῶς· «τῆς δ' Ὀμήρου παρουσίας (ἐν Αἰγύπτῳ) ἄλλα τε σημεῖα φέρονσι, καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γερομένην παρὰ Μενελάῳ φαρμακίαν, καὶ λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν· τὸ γὰρ νηπενθές φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησὶν ὁ ποιητὴς τῆς Ἑλένης ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηῶν παρὰ τῆς Πολυδάμης τῆς Θῶου γυναικὸς, ἀκριβῶς ἐξητακῶς φαίνεται· εἰ γὰρ καὶ εἴη τὰς ταύτης γυναῖκας χρῆσθαι, τῇ προειρημένῃ δυνάμει λέγουσι, καὶ παρὰ μόνας ταῖς Διοσπολίτισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης γάρμακον εὐρησθῆναι φασὶν (γ).

Ἄλλ' ὁ Πλούταρχος, ὁ Ἀθήναιος καὶ Φιλόστρατος διωχυρίζονται ἀπ' ἐναντίας ὅτι ὁ Ὅμηρος διὰ τῆς παυσίλυπου δυνάμεως τοῦ νηπενθοῦς ἐννόει τὰ θέλητρα τῆς ὀμιλίας τῆς Ἑλένης, διὰ τῶν ὁποίων εἶχε καταπαύσει τὴν λύπην τοῦ Τηλεμάχου. Πολ-

(γ) Βιβλιοθ. Ἱστορ. διόλ. Α. κεφ. 98.

λοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων φιλολόγων ἐματαιοπύνησαν ἐπίσης περὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Ὀμηρικοῦ νηπενθοῦς, καὶ ἀπεπλανήθησαν μάλιστα εἰς μυθώδεις ὑποθέσεις ἔτι μᾶλλον ἀπιθάνους τῶν εἰς ἃς οἱ ἀρχαῖοι περιέπεσον.

Ἄλλ' ἂν ἀπεκδυθέντες τὴν κατὰ τῶν θαυμασιῶν διηγήσεων τῶν ἀρχαίων γενικὴν πρόληψιν, ἐξελεγχθεῖσαν ἤδη σαφερὰν ἐπὶ πολλῶν τοιούτων ἀντικειμένων, παραβάλωμεν τὸ Ὀμηρικὸν νηπενθές μετὰ τὴν εἰς ἡμᾶς γνωστὴν κανναβίνην (haschisch), δὲν δυνάμεθα τάχα νὰ υποθέσωμεν πιθανῶς, ὅτι τὸ παυσίλυπον φάρμακον τῆς Ἑλένης εἶναι τὸ ἐν Ἰνδία καὶ Αἰγύπτῳ ἐκ τῆς 5^{ης} ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος γνωστὸν μεθυστικὸν τοῦτο φάρμακον;

Ἐπειδὴ δὲ δὲν οὐδεμία περιγραφή τοῦ φυτοῦ τοῦ παράγοντος τὸ Ὀμηρικὸν νηπενθές, ἐπομένως οὐδὲ δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἄλλως περὶ τῆς ταυτότητος ἢ ὁμοιότητος τούτου καὶ τῆς κανναβίνης, εἰ μὴ παραβάλλοντες τὰς ἐνεργείας τὰς ὁποίας ὁ Ὅμηρος καὶ Διόδωρος ἀποδίδουσιν εἰς τὸ νηπενθές τῆς Ἑλένης πρὸς τὰς τῆς Ἰνδικῆς κανναβίνης. Ἴδου πῶς περιγράφει ταύτην ἡ ἐπιστημονικὴ ἔφημερίς τῆς Γερμανίας.

«Ἡ κανναβίνη ἀνακαλυφθεῖσα κατὰ τὸ 658 ἀπὸ Χριστοῦ εἰς τὴν Νισκαβούρην τοῦ Κορονζανίου ὑπὸ τοῦ Αἰδερ ἀρχηγῶν τῶν Σέχιδων, εἶναι προϊόν εἶδους τινὸς κανάβους ὀνομαζομένου ὑπὸ τῶν ἐγγυρῶν Ζακίρ ἢ Χασσίς· ἔχει δὲ τὴν ιδιότητα τοῦ νὰ προξενῇ ἰλαρὰς καὶ εὐαρέστους φαντασίας μετ' ἐκστάσεως. Καὶ ὁ μὲν Ἐβαν-Δζιαρλά διακρίνει δύο εἶδη αὐτοῦ, τὸ ἄγριον καὶ τὸ κηπευτὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ καλλίτερον· ὁ δὲ Ἐβαν-Βαϊτάρης εἰς τὸ περὶ ἀπλῶν φαρμάκων αὐτοῦ σύγγραμμα ἀναφέρει καὶ τρίτον εἶδος αὐτοῦ τὸ καλούμενον Ἰνδικὴ κανναβίνη, λέγων ὅτι τοῦτο εἰς μεγάλην δόσιν μιᾶς μέχρι δύο δραχμῶν προξενεῖ ἰσχυρὰν μέθην, ἢ δὲ κατάχρησις αὐτοῦ ἐπιφέρει φρεναλλοίωσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ θάνατον· καὶ ὅτι οἱ μὲν Φακίραι ἐφήνοντες τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου ζυμόνουσιν αὐτὰ καὶ σχηματίζουσι πάσταν, τινὲς δὲ ἀποξηραίνοντες μιγνύουσι μετὰ σιδήρου καὶ ζαχάρους πρὸς σχηματισμὸν δελταρίων (pastilles)· καὶ ὅτι τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τοῦ φυτοῦ τούτου ἠνάγκασαν ἀπαντας τοὺς

Σουλτάνους να εξορίσωσιν αὐτὸ τῆς ἐπικρατείας αὐτῶν μέχρι τῶν χρόνων Ἀχμέτου, Σουλτάνου τῆς Βαβυλωνος, ὅστις ἐκ τῆς Ἐγύπτου διέδωκε τὴν χρῆσιν αὐτοῦ μέχρι τοῦ Καΐρου κατὰ τὸ ἔτος 815 ἀπὸ Χριστοῦ.»

Αἱ μεθυστικαὶ ιδιότητες τῆς κανναβίνης (ἢ Χασισίου), γνωσταὶ εἰς τοὺς λαοὺς τῶν Ἰνδιῶν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων προέρχονται, φαίνεται, ἐκ τῶν νιτρωδῶν ἀλάτων τῶν ἐμπυριεχομένων εἰς τὰς γαίας ἐν αἷς γεννᾶται ἢ καλλιεργεῖται· εἰς δὲ τὰ Νοσοκομεῖα τῆς Καλκούτης ἐγένοντο ἐκ τῆς ρυτίνης τοῦ φυτοῦ τούτου διάφορα πειράματα, ἐξ ὧν ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ οὐσία αὕτη χρησιμεύει τὰ μέγιστα κατὰ τοῦ ἀρθρίτου, τοῦ τετάνου, τῆς λύσεως, τῆς Ἀσιατικῆς χολέρας, κατὰ τῆς τρεμούσης παραφροσύνης τῶν οἰνοποτῶν, καὶ κατὰ τῶν σπασμῶν τῶν παιδῶν.

Νέα δὲ τις περιγραφή Ἰνδικῆς τινος ἐορτῆς ἐπικυροῖ τὴν χρῆσιν τῆς κανναβίνης πρὸς κατασκευὴν μεθυστικοῦ τινος καὶ εὐαρέστως ἀλλοιοῦντος τὰς φρένας ποτοῦ· αὕτη δὲ εἶναι ἡ τῆς μεγάλης ἐορτῆς τοῦ Δούγα-Πούδια, ἣτις λαμβάνει πέρασ διὰ τῆς ἱεροπραξίας τοῦ Βιζουργίου, ἣτοι τῆς εἰς τὸν ποταμὸν θαπτίσεως τοῦ εἰδώλου, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς παραδίδεται εἰς ἐκστατικὴν μέθην, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ διὰ τινος ποτοῦ κατεσκευασμένου ἐκ τῶν φύλλων τῆς κανναβίνης.

Πολλοὶ πρὸς τούτοις τῶν νεωτέρων κατὰ τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὴν Αἴγυπτον δοκιμάσαντες ἐφ' ἑαυτῶν τὴν ἐνέργειαν τῆς κανναβίνης, ἐβεβαίωσαν ὅτι μετὰ τὴν κατάποσιν τῶν ἐκ ταύτης κατεσκευασμένων δελταρίων, ἐπῆλθεν εἰς αὐτοὺς εὐάρεστος ἐκστασις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἐφαντάζοντο ὅτι θλέπουσιν ὠραιότατας νεανίδας, λαμπροτάτας οἰκοδομὰς, πολυτελέστατα συμπόσια, καὶ ἀνθοστολίστους λειμῶνας· ὅτι παρευρίσκονται εἰς περιφανέστατα συμπόσια, εἰς ἀξιόλογα θεάτρα, εἰς μεγαλοπρεπεῖς χοροὺς ἢ ὑψηλὰς συναναστροφὰς, καὶ ὅτι ἀκούουσιν ἑναρμονίους ἤχους θαυμασίου μουσικῆς καὶ θελκτικώτατα ἄσματα· ἐμολογοῦσι δὲ οἱ πῆραν λαθόντες τῆς κανναβίνης περιηγηταὶ οὗτοι, ὅτι ἡ ἐκ ταύτης προξενουμένη ἐκστατικὴ καὶ χαριεστάτη μέθη διαρκεῖ περίπου δέκα μέχρι δεκαπέντε ὥρων, σύμφωνον καὶ τοῦτο πρὸς τὴν δὲ ὁ λ η ς τ ῆ ς ἡ μ ε ρ α ς παυσίλυπον δύναμιν τοῦ Ὀμηρικοῦ νηπενθοῦς.

Ἐπὶ τέλους πολλοὶ θαυματοποιοὶ (ἀγύρται) μετεχειρόθησαν τὴν μεθυστικὴν δύναμιν τῆς κανναβίνης πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν ἀπλουστέρων, ὑποσχόμενοι νὰ προξενήσωσιν εἰς αὐτοὺς δι' ὑπερφυσικῶν φαρμάκων καὶ ἐπωδῶν τὴν ἀπολαυτὴν πάσης ἐπιθυμίας· μεθύνοντες δὲ αὐτοὺς διὰ τῆς κανναβίνης, ἀνέπειθον εὐκόλως ὅτι πραγματικῶς ἀπήλαυσαν πᾶν ὅ,τι κατὰ τὴν ἐκστασιν αὐτῶν ἐφαντάσθησαν.

Καὶ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸ τῶν ἀρχαίων νηπενθῆς καὶ ἡ περὶ τῆς ταυτότητος αὐτοῦ μετὰ τῆς κανναβίνης γνώμη ἡμῶν.

Οἱ δὲ νεώτεροι φυσιολόγοι ὀνομάζουσι νηπενθῆς περιεργότατόν τι Ἰνδικὸν φυτὸν, τὸ ὁποῖον παριστᾷ ἡ ἀνωτέρω εἰκονογραφία.

Τὸ ἐξάισιον καὶ μοναδικὸν φαινόμενον τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι τὰ σωληνοειδῆ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα φαίνονται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ἄνω ἄκρας αὐτῶν στρογγύλον πῶμα, ἀνοιγόμενον καθ' ἑκάστην πρωΐαν, καὶ κλειόμενον τὸ ἑσπέρας· τὰ δὲ ἀγγεῖα ταῦτα ὑπάρχουσιν ἀδιακόπως πλήρη ὕδατος, ἔνδον τοῦ ὁποίου γεννῶνται, ζῶσι καὶ θνήσκουσι διάφορα εἶδη μικρῶν σκωλήκων. Καὶ ὅταν μὲν τὸ πρωτὶ ἀνοίξῃ τὸ πῶμα, τὸ ὕδωρ ὀλιγοστεύει κατὰ τὸ ἥμισυ ἐν τῷ δικαστήματι τῆς ἡμέρας· ἀλλ' ἄφου κλείσῃ τὸ ἑσπέρας, ἀναπληροῦται πάλιν κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτός, καὶ οὕτω τὴν ἐπαύριον τὰ ἀγγεῖα εὐρίσκονται πάλιν πλήρη ὕδατος.

Οἱ Ὀρεινοὶ τῶν Ἰνδιῶν ἔχουσι, κατὰ τὰς διηγήσεις διαφόρων περιηγητῶν, πολλὰς προλήψεις περὶ τῶν ιδιοτήτων τοῦ φυτοῦ τούτου· ἐξαιρέτως δὲ νομίζουσιν, ὅτι ὅταν τις κόψῃ τὰ προειρημένα ἀγγεῖα καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ὕδωρ χυθῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπέρχεται ἀφεύκτως βροχὴ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν· καὶ πρὸς τούτοις νομίζουσι τὸ εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ νηπενθοῦς ὕδωρ, ὡς τὸ μόνον ἱαματικὸν κατὰ τῆς ἀκουσίου οὐρήσεως τῶν παιδῶν· διὸ καὶ βρᾶντίζουσι καὶ ποτίζουσι αὐτὰ πάσχοντα.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν φυσιολόγων αἱ ῥίζαι τοῦ νηπενθοῦς εἶναι στυπτικαί, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ καταψυκτικά· ἐξάγουσι πρὸς τούτοις ἐκ τοῦ νηπενθοῦς σιρόπιον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Ἴατροὶ ἐσωτερικῶς μὲν εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ μεγάλης θερμῆς, ἐξωτερικῶς δὲ εἰς τὰς ἐρυσιπέλας καὶ εἰς τὰς μεγάλας φλογώσεις τοῦ δέρματος. Γ.

ΑΠΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΙΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΡΟΔΑΚΕΩΝ

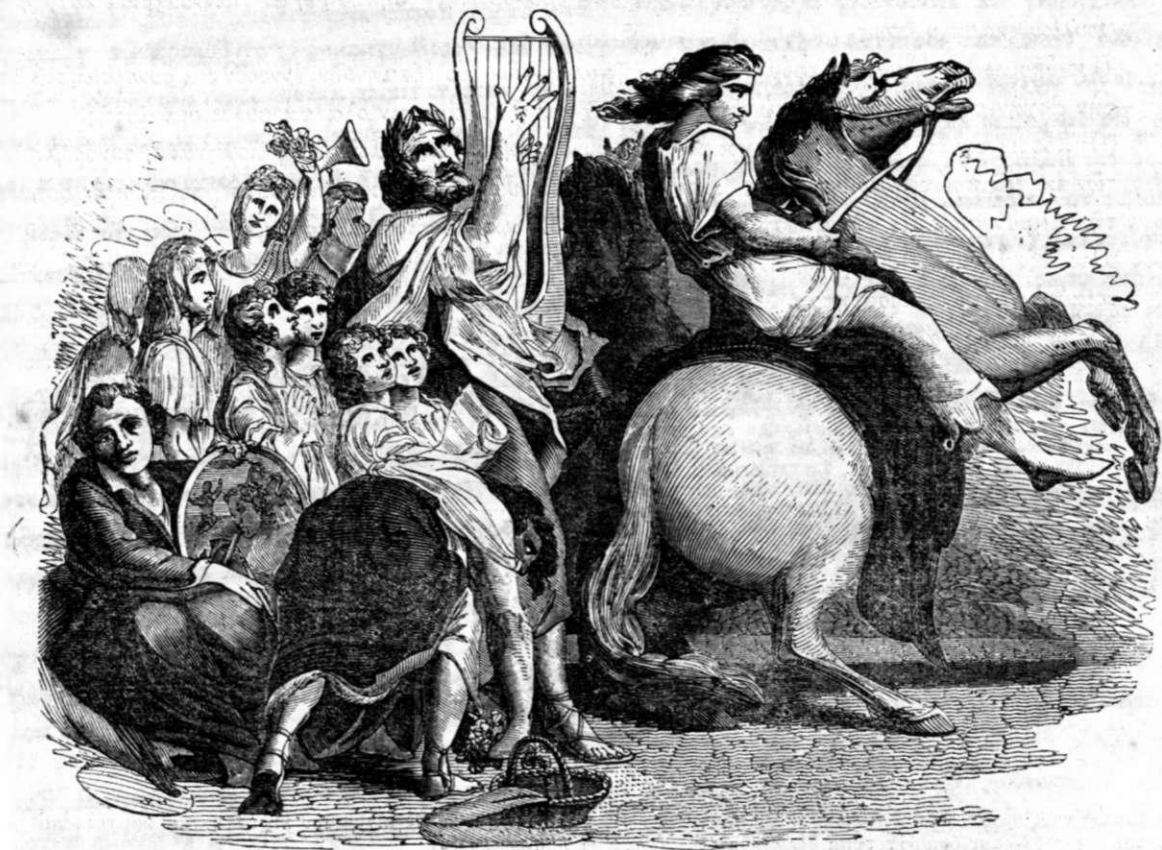
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ὑπὸ

ΙΑΚΩΒΟΥ Γ. ΠΙΤΖΙΠΠΟΥ.

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1848.

ΕΝ ΣΥΡΩ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ.

1848.

Ἀναγκαῖαι πληροφορίες.

Ἡ Ἀποθήκη τῶν Ὠφελίμων καὶ Τερπνῶν Γνώσεων ἐκδίδεται περιοδικῶς ἀνά ἓν φυλλάδιον κατὰ μῆνα· ἕκαστον δὲ φυλλάδιον ἐμπεριέχει 24 σελίδας εἰς 4^{ον} καὶ τέσσαρας ἢ πέντε λαμπρὰς Εἰκονογραφίας.

Ἡ συνδρομὴ εἶναι ὀριστικῶς προπληρωτέα, καὶ γίνεται ταυτοχρόνως μὲ τὴν πρώτην παραλαβὴν τοῦ φυλλαδίου· προσδιορίζεται δὲ ὡς ἀκολούθως.

Διὰ τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, εἰς δραχμὰς. 10

Διὰ τοὺς ἐν Ῥωσίᾳ εἰς Ῥούβλια ἀργυρᾶ. 5

Διὰ τοὺς ἐν Μολδοβλαχίᾳ εἰς ἓν Ὀλανδικὸν φλωρίον. 1

Διὰ τοὺς ἐν τοῖς λοιποῖς μέρεσι τῆς Εὐρώπης καὶ Τουρκίας εἰς δραχμὰς. 11

Συμπεριλαμβάνονται δὲ εἰς τὰς συνδρομὰς ταύτας καὶ τὰ μέχρι τῶν συνόρων ἐκάστου τόπου ταχυδρομικὰ ἔξοδα τῶν φυλλαδίων.

Ἡ πληρωμὴ τῆς συνδρομῆς γίνεται παρὰ τοῖς Κ. Κ. ἐπιστάταις τῶν συνδρομῶν, δι' ὧν θέλει πέμπεσθαι πρὸς τοὺς πληρῶσαντας καὶ τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς πληρωμῆς αὐτῶν, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἐκδότου, καὶ ἐσφραγισμένον διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Διευθύνσεως.

Εἰδοποιῶνται πρὸς τοὺς τοῖς οἱ θέλοντες νὰ καταγραφῶσι συνδρομηταί.

Α'. Ὅτι ὑπάρχουσι μόνον δύο ἐποχὰὶ ἐνάρξεως συνδρομῆς· δηλαδή ἡ ἀ. Ἰαννουαρίου καὶ ἡ ἀ. Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους.

Β'. Ὅτι ἐπομένως οἱ καταγραφόμενοι ἐντὸς τῆς μιᾶς τῶν δύο ἐξαμηνιῶν, ἐννοοῦνται συνδρομηταί ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς τρεχούσης ἐκείνης ἐξαμηνίας, καὶ λαμβάνουσι ὅλα τὰ φυλλάδια αὐτῆς.

Γ'. Ὅτι ὅσοι τῶν εἰς τὸ ἐξῆς καταγραφόμενων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἀρχηται ἡ συνδρομὴ αὐτῶν ἐκ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τῆς Ἀποθήκης, ὀφείλουσι νὰ φανερόνωσι τοῦτο ῥητῶς, πρὸς ὁδηγίαν τῆς Διευθύνσεως εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀναλογούντων αὐτοῖς φυλλαδίων.

Δ'. Ὅτι ἐξαμηνιαία συνδρομὴ δὲν εἶναι δεκτὴ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως τοῦ λογιστικοῦ ὡς πρὸς τοιαύτας μικρὰς ποσότητας.

Ἐν Σύρῳ τὴν ἀ. Ἰαννουαρίου 1848.

Ὁ Γενικὸς διευθυντὴς καὶ ἐκδότης
ΙΑΚΩΒΟΣ Γ. ΠΙΤΖΗΠΙΟΣ.

Ἐπειδὴ ἡ Ἀποθήκη τῶν Ὠφελίμων καὶ Τερπνῶν Γνώσεων εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ ὑποφαινομένου κηρύττονται ὡς νόθα καὶ καταδικάζονται διὰ τοῦ νόμου ὅσα ἀντίτυπα δὲν φέρουσι τὴν κάτωθεν ὑπογραφήν του.

ΕΝ ΣΥΡῳ τὴν ἀ. Ἰαννουαρίου 1848.

Ἰακωβος Γ. Πιτζηπίος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ὅταν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπεχειρήσαμεν νὰ συστήσωμεν πρῶτοι εἰς τὴν Ἑλλάδα τοιοῦτου εἴδους περιοδικὸν Σύγγραμμα, ὅποιον ἡ Ἀποθήκη τῶν Ὠφελίμων καὶ Τερπνῶν Γνώσεων, δὲν ἐδιστάσαμεν ποσῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ, τὸ μὲν, ἐπεριδόμενοι εἰς τὰ διακεκριμένα φῶτα τῶν ἐπιστημόνων ἀνδρῶν, οἵτινες εἶχον ὑποσχεθῆ τὴν εἰς τὸ μέγα καὶ δύσκολον τοῦτο ἔργον διανοητικὴν αὐτῶν σύμπραξιν, τὸ δὲ, βέβαιον ὅτι, τὸ νοῆμον Ἑλληνικὸν κοινὸν θέλει ἐκτιμῆσαι καὶ ἀποδεχθῆ προσηκόντως τοιοῦτον διδακτικὸν Σύγγραμμα, ἐξ οὗ δύναται νὰ ἐξαντλή ἐκάστοτε ποικίλας ἠθικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς γνώσεις, ἀληθῶς σπουδαίας, ὠφελίμου καὶ τερπνᾶς.

Καὶ πραγματικῶς, ὅλοι οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμογενεῖς, καὶ πολλοὶ τῶν ἀλλοθινῶν, ἐδικαίωσαν τὴν ἰδέαν ἡμῶν· διότι ἡ μὲν ζήτησις τοῦ Συγγράμματος κατήντησεν ἐπὶ τοσοῦτον πολυπληθῆς, ὥστε κατὰ τὸν Νοέμβριον μῆνα ἠναγκάσθημεν νὰ μετατυπώσωμεν τὰ ἤδη ἐξαντληθέντα πρῶτα φυλλάδια, ὅλα δὲ ἐν γένει καὶ Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες, καὶ πολλὰ τῶν ξένων, ἐξέφρασαν τὰς πλέον εὐχαρίστους δι' ἡμᾶς κρίσεις καὶ εὐφημίας· τὰ Βασιλικὰ δὲ Ἰπουργεῖα, καὶ μάλιστα τὸ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως, ἀναγνωρίσαντα τὴν δυναμένην νὰ προκύψῃ ἀπὸ τοιοῦτου Περιοδικοῦ Συγγράμματος εἰς πᾶσαν κοινωνίαν ὠφέλιαν, ἠδῶκεσαν νὰ συστήσωσιν αὐτὸ εἰς πάντα πολίτην, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς μαθητὰς, καὶ νὰ προσκαλέσωσι τὰς ὑπαλλήλους αὐτῶν ἀρχὰς εἰς τὸ νὰ ἐπιστατήσωσι τὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους καταγραφὴν συνδρομητῶν, καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔργου τούτου.

Ἰερὸν δὲ χρέος νομίζοντες νὰ ἐκφράσωμεν ἐνταῦθα τὴν βαθυτάτην ἡμῶν εὐγνωμοσύνην τὴν ὡς πρὸς τὰ Σεβαστὰ Ἰπουργεῖα, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς Κυρίους Συντάκτας τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξένων ἐφημερίδων, καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς Κυρίους Συγγραφεῖς τῆς Ἀποθήκης, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τὴν τοιαύτην ἐπιτυχίαν ἡμῶν, διαθέθειν ὅτι, ἐνθαβρυνόμενοι ὑπὸ τοσοῦτον αἰσίων οἰωνῶν, θέλομεν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ προάξωμεν τὸ Σύγγραμμα τοῦτο εἰς τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν.

Κρίνομεν δὲ κατάλληλον καὶ ἀναγκαῖον πρὸς γνώσιν τοῦ κοινοῦ νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα τὴν ὡς πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων Συγγραφέων τῆς Ἀποθήκης, ὅσον καὶ τὰς περὶ αὐτῆς ἐγκυκλίους τῶν Βασιλικῶν Ἰπουργείων, τοῦ Γενικοῦ ἐπὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Διευθυντηρίου καὶ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ταχυδρομείων.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης

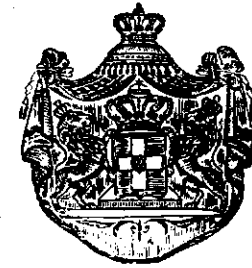
Ἐν Σύρῳ τὴν ἀπ. Ἰαννουαρίου 1848.

ΙΑΚΩΒΟΣ Γ. ΠΙΤΖΗΠΙΟΣ.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ.

ΑΙΝΙΑΝ (Γεώργιος) Γερουσιαστής.
ΑΣΩΠΙΟΣ (Κωνσταντίνος) Καθηγητής τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΒΑΜΒΑΣ (Νεόφυτος) Καθηγητής τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΒΕΝΘΥΛΟΣ (Ἰωάννης) Καθηγητής τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΒΟΥΡΗΣ (Κωνσταντίνος) Καθηγητής τῆς Ἀστρονομίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ (Γεώργιος) Γυμνασιάρχης τοῦ ἐν Ἀθήναις Β. Γυμνασίου.
ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ (Καλλίνικος) Γενικὸς Ἱεροκέρυξ τοῦ Κράτους.
ΚΟΚΚΩΝΗΣ (Ἰωάννης) Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου καὶ τῶν δημοτικῶν Σχολείων τοῦ κράτους.
ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ (Κωνσταντίνος) Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΛΑΝΔΕΡΕΡ (Ξαβέριος) Καθηγητὴς τῆς Χημείας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΜΑΜΟΥΚΑΣ (Ἀνδρέας) Σύμβουλος τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. καὶ τῆς Δ. Ἐκπ. Β. Ὑπουργείου.
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΔΙΒΑΔΙΕΥΣ (Ἰωάννης) Καθηγ. τῆς Ἱατρικῆς ὕλης καὶ τῆς Ὑγιεινῆς ἐν τῷ Ὁθ. Πανep.
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ (Σοφοκλῆς) Ἱατρός.
ΠΗΤΑΚΗΣ (Κυριακὸς) Γενικὸς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων.
ΠΛΑΤΥΣ (Κωνσταντίνος) Δικηγόρος Ἀθηνῶν.
ΠΟΤΑΠΗΣ (Μιχαὴλ) Δικηγόρος Ἀθηνῶν.
ΠΡΙΝΑΡΗΣ (Γεώργιος) Καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Νοσολογίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΡΑΓΚΑΒΗΣ (Ἀλέξανδρος Ρ.) Καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΡΑΛΛΗΣ (Γεώργιος) Καθηγητὴς τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΡΕΖΕΡ (Βερνάρδος) Ἀρχίατρος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος.
ΣΧΙΝΑΣ (Κωνσταντίνος Δ.) Καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Ὁθ. Πανεπιστημίῳ.
ΤΗΠΑΛΔΟΣ ΚΟΖΑΚΗΣ (Γεώργιος) Γενικὸς Ἐφορος τῆς Δημοσίου Βιβλιοθήκης.
ΤΖΟΡΜΠΑΝΤΖΟΓΛΟΥΣ (Κωνσταντίνος) πρῶν Καθηγητὴς τῆς Τουρκικῆς ἐν τῷ ἐν Πετρο-
πόλει Σχολείῳ τῶν Ἀγατολικῶν Γλωσσῶν.

Ἐπίσης εἶναι δεκτὰ καὶ τὰ παρ' ἄλλων πλὴν τῶν Συγγραφέων πρὸς τὴν Διεύθυνσιν σταλλόμενα ἄξια καταχωρή-
σεως Φιλολογικά, ἐπιστημονικά καὶ ἄλλα ἄρθρα, ὅταν ταῦτα εἶναι σύμφωνα μὲ τὸ Πρόγραμμα τῆς Ἀποθήκης, καὶ
δὲν ἐμπεριέχωσιν ἰδέας Πολιτικῆς, ἢ προσωπικῆς προσβολῆς.

Ἄριθμ. 8375.

Ἐγκύκλιος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις
τῇ 20 Νοεμβρίου 1847.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Βασιλεῖον Γυμνασιάρχας, Σχολάρχας καὶ Διδασκάλους.

Τῶν ἐκάστοτε ἐκδιδομένων βιβλίων ἢ ἀνάγνωσις οὔτε εὐκόλος ἀποβαίνει ἐξίσου εἰς πάντας διὰ τὸ
δυσπόριστον αὐτῶν, οὔτε ὠφέλιμος ἐνίοτε διὰ τῆς ὕλης ἢ τοῦ λόγου τὸ δυσνόητον. Τοῦναντίον δὲ τὰ
περιοδικὰ συγγράμματα, συγκαταβαίνοντα τρόπον τινὰ ἐκ διαλειμμάτων εἰς τῶν διαφόρων τάξεων
τῆς κοινωνίας τὰ περισπούδαστα καὶ συνειθέστατα ζητήματα, ἐξαπλοῦσι κατ' ὀλίγον τὰς γνώσεις ἐκεί-
νας, ὅσαι μάλιστα ἐφαρμόζονται εἰς τὰς βιωτικὰς χρείας, καὶ ἀνεπαισθητῶς ἠθοποιοῦσι καὶ φωτίζουν
ἐνταυτῷ τὸν ἄνθρωπον.

Ὡς τοιοῦτον σύγγραμμα περιοδικὸν συνιστῶμεν, Κύριοι, τὴν Ἀποθήκην τῶν ὠφελίμων καὶ τερπνῶν
γνώσεων, ἐκδιδομένην ἐν Σύρῳ παρὰ τοῦ Κυρίου Ι. Πιτζιπίου, διότι καὶ ὕλην παντοδαπὴν περιέχει,
καὶ εἰς ὕψος γράφεται εὐληπτον καὶ σαφές. Διὰ ταῦτα προσκαλεῖσθε νὰ συστήσῃτε αὐτὸ εἰς ὅσους γνω-
ρίζετε πολίτας, καὶ ἰδιαίτερος εἰς τοὺς φιλομαθεστάτους τῶν μαθητῶν, εἰ ἐποῖαι πολλαχῶς δύναται
νὰ ὠφελῶνται ἐκ τῆς ἀναγνώσεώς του.

Θέλετε δὲ πέμψει ἐν καιρῷ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸν κατάλογον τῶν συνδρομητῶν πρὸς ὁδήγιαν τοῦ
ἐκδότου, φροντίζοντες ἐνταυτῷ νὰ εἰσπράξῃται καὶ τὴν συνδρομὴν.

Ἐπισυνάπτονται ἐνταῦθα καὶ τινες ἀγγελίαι τῆς ἐκδόσεως τοῦ προκειμένου συγγράμματος.

Ὁ Ὑπουργὸς Γ. ΓΑΡΑΚΗΣ.

Ἄριθ. 16864.

Ἐγκύκλιος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ.

Πρὸς ἄπαντας τοὺς Νομάρχας καὶ Ἐπαρχοὺς.

Σᾶς πέμπομεν ἔγκλειστον ἀγγελίαν περὶ τοῦ πρὸ μικροῦ ἐπιχειρηθέντος περιοδικοῦ συγγράμματος
Ἀποθήκη τῶν ὠφελίμων καὶ Τερπνῶν Γνώσεων ἐπιγραφομένου.

Ὡς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τριῶν πρώτων φυλλαδίων τοῦ εἰρημένου συγγράμματος κρίνον-
τες περὶ τῆς ὠφελείας αὐτοῦ, δὲν δισταζόμεν νὰ συστήσωμεν αὐτὸ ὡς ἄξιον καὶ τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς
τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν Συνδρομῆς.

Ἀθῆναι 27 Σεπτεμβρίου 1847.

Ὁ Ὑπουργὸς Ρ. ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ.

Ἄριθ. 3849.

Ἐγκύκλιος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείων

Πρὸς τοὺς Προξένους τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς κοινοποιήσωμεν ἐν ὀπισθογράφῳ ἀναφορὰν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο
τοῦ Κυρίου Ἰακώβου Πιτζιπίου, ἐκδότου τοῦ εἰς Σύρον δημοσιευομένου Περιοδικοῦ Συγγράμματος
Ἡ Ἀποθήκη τῶν ὠφελίμων καὶ Τερπνῶν Γνώσεων.

Ἀναγνωρίζοντες τὸ κοινωφελές αὐτοῦ, σᾶς συνιστῶμεν ἰδίως τὴν αἴτησιν τοῦ ἐκδότου, πεπεισμένοι
ὅτι θέλετε ἐνεργῆσαι πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ ἔργου τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Νοεμβρίου 1847.

Ὁ Ὑπουργὸς Γ. ΓΑΡΑΚΗΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἄριθ. 14287.

Ἐγκύκλιος

Ἐν Ἀθήναις

Τὸ

τὴν 29 Νοεμβρίου 1847. Γενικὸν ἐπὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Διευθυντήριον.

Πρὸς τοὺς κατὰ τοὺς διαφόρους δήμους τοῦ Βασιλείου ΚΚ. Δημοδιδασκάλους.

ΣΑΣ ἐσωκλείομεν ἐγκύκλιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ἰπουργοῦ, δι' ἧς συνιστᾶ εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν διδάσκοντας, τὸ ἐν Σύρῳ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν Σύγγραμμα ὑπὸ τοῦ Κ. Ι. Πιτζιπίου, καὶ ἐπιγραφόμενον « Ἀποθήκη τῶν ὠφελίμων καὶ τερπνῶν γνώσεων » ὡς Σύγγραμμα ἀληθῶς τερπνὸν καὶ ὠφέλιμον.

Ὡς τριούτον δὲ, οὐ μόνον εἰς ὑμᾶς τοὺς περὶ τὴν προκαταρκτικὴν ἐκπαίδευσιν ἀσχολουμένους καθίσταται χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς ὑμῶν τοὺς ἐν τῷ συνδιδασκτικῷ Τμήματι διδασκόμενους· διότι καὶ οὗτοι, ἐκτὸς ἄλλων ὠφελίμων γνώσεων, δύνανται ν' ἀπαντήσωσι καὶ ἄλλας, σχέσις ἔχουσας μὲ τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα διδάσκονται. Διὰ ταῦτα συνιστῶμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς τὸ περιοδικὸν τοῦτο Σύγγραμμα, καὶ σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ ἐνεργήσητε, συμμορφούμενοι μὲ τὴν ἐγκλινομένην ἐγκύκλιον, ὅσας δυνατῆτε συνδρομὰς, καὶ πέμψητε πρὸς ἡμᾶς τὸν κατάλογον τῶν Συνδρομητῶν, διὰ νὰ διαβιβάσωμεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἐκδότην. Τὴν δὲ ἐτήσιαν συνδρομὴν τοῦ Συγγράμματος Δρ. 10. οὖσαν, εἰσπράττοντες ἐν καιρῷ, θέλετε παραδίδει εἰς τοὺς ἐπιστάτας τῶν Ταχυδρομείων.

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς τοῦ Β. Διδασκαλείου καὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

ἸΩ. Π. ΚΟΚΚΩΝΗΣ.

Ἄριθ. 3937.

Ἐγκύκλιος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις τῶν Ταχυδρομείων.

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Βασίλειον ὑποδιευθυντὰς καὶ ἐπιστάτας τῶν Ταχυδρομείων

ΣΑΣ ἀποστέλλομεν ἐπισυνημμένως εἰς τὴν παρούσαν μας ἐν ἀντίτυπον Ἀγγελίας τοῦ Περιοδικοῦ Συγγράμματος « ΑΠΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ » ἐπιθυμοῦντες νὰ καταβάλητε πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως καταγραφῶσιν ἐν αὐτῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι συνδρομηταί.

Τοῦ Συγγράμματος τούτου τὰ ἐκδοθέντα μέχρι τοῦδε τρία φυλλάδια ἀπεστάλησαν ἐγκαίρως πρὸς τοὺς μέχρι τοῦδε καταγραφέντας συνδρομητὰς, πρὸς ὑμᾶς δὲ ἀποστέλλεται ἤδη ἐν σῶμα ὡς δῶρον τοῦ ἐκδότη, καὶ διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δαίμα πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καταγραφῶσι νέαι συνδρομηταί.

Εἰς τὴν ἀγγελίαν βλέπετε ἤδη τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεως καὶ τὰ περὶ συνδρομῆς, ἐκ δὲ τῶν φυλλαδίων τὴν ὕλην καὶ τὸ τερπνὸν τοῦ Συγγράμματος. Ἐχομεν διὰ τοῦτο πλήρη πεποιθήσιν ὅτι, ἐκτιμώντες τὴν ὁποίαν τὸ Σύγγραμμα τοῦτο παρέχει κοινὴν ὠφέλειαν, θέλετε τὸ συστήσει εἰς ὅλους τοὺς συμπολίτας σας. Ἐγκαίρως δὲ καὶ ὅσον ἐνεστί τάχιον θέλετε ἐπιστρέψαι τὰς ἀγγελίας μὲ τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν πρὸς τὴν Γεν. Διεύθυνσιν, πρὸς δὲ τὸν Διευθυντὴν τοῦ ῥηθέντος Συγγράμματος, ἢ πρὸς τὸν Ἐπίτροπον αὐτοῦ, θέλετε κοινοποιεῖ ἐκάστοτε τοὺς κατόπι παρουσιασθησομένους συνδρομητὰς, καθὼς ἐπίσης θέλετε ἀποστέλλει τὰ χρήματα τῶν συνδρομῶν πρὸς τὸν ἴδιον Διευθυντὴν τοῦ ῥηθέντος Συγγράμματος, διαμείνοντα εἰς Σύρον, καὶ ὅστις θέλει Σᾶς ἐφοδιάσει μὲ ὁδηγίαν τοῦ περὶ πληρωμῆς τῶν συνδρομῶν κλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1847.

Ὁ Διευθυντὴς Γ. ΣΚΟΥΦΟΣ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

ΤΗΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΕΚ τῶν διαφόρων διδακτικῶν περιοδικῶν Συγγραμμάτων, τὰ ὁποῖα πρὸς εὐχερύτεραν καὶ ταχύτεραν διάδοσιν τῶν φώτων παρήξεν ὁ προοδευτικὸς ἡμῶν αἰὼν, ἐκεῖνα θεωροῦνται δικαίως ὡς ἐπιτυχόντα μᾶλλον τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, ὅσα χρησιμεύουσι πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἠθικὴν τροφὴν μεγαλητέρας μερίδος τῆς κοινωνίας· τοιαῦτα δὲ εἶναι ἀναμφισβητήτως τὰ ἐμπεριέχοντα διαφόρους ἱστορικούς, ἐπιστημονικούς, βιομηχανικούς καὶ ἠθικούς γνώσεις, χρήσιμους εἰς τὸν λαὸν καὶ τὴν νεολαίαν.

Ἄλλ' ὅσον εἶναι ἀναντιρρήτος ἡ ἐκ τοιούτων διδακτικῶν συγγραμμάτων προκύπτουσα ὠφέλεια, τόσον εἶναι ἐπιφοβὸς ἡ θλάβη, ἣτις δύναται νὰ ἐπισκίψῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ἐκ τῆς ἀμεθοδίας, ἢ τῆς ἀπροσεξίας τῶν συντακτῶν αὐτῶν, ὁπόταν οὗτοι ἀντὶ νὰ παρουσιάσωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐπιωφελεῖ ἀποσπάσματα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, ἀξιομίμητα ἔργα ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἠθικά διηγήματα δυνάμενα νὰ μορφώσωσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν νέων, καὶ χρήσιμους ἐπιστημονικούς καὶ βιομηχανικούς γνώσεις, τὰ πάντα συνδεδεμένα πρὸς ἄλληλα διὰ κανονικῆς ποιικιλίας καὶ κρίσεως, σκοτιζοῦσι τὸν νοῦν καὶ διαστρέφουσι τὴν καρδίαν μὲ φύρδην μίγδην ἐξήμιχνας ἀκρίτους διηγήσεις καὶ περιγραφὰς, ἀκαταλήλους καὶ πολλάκις ἀντιφασκούσας μὲ τὰ ἦθη, τὴν θρησκείαν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἀναγιγνωσκόντων.

Μολοντοῦτο χρεωστοῦμεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἐκ τῶν δημοσιευθέντων τοιούτων περιοδικῶν Συγγραμμάτων κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι περίπου ἔτη τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, ὅλα σχεδὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον συντάσσονται ἐπὶ βάσεων τεινοῦσων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καλῆς τῶν παιδίων ἀνατροφῆς, τὴν βελτίωσιν τῶν ἠθῶν τοῦ λαοῦ, καὶ τὴν μόρφωσιν εἰς τὰ κοινωνικά χρεῖα τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου· ἐναργῆς ἀπόδειξις τῆς προόδου τῆς ἀληθοῦς παιδείας, καὶ τῆς ὅσον οὐπω παντελοῦς ἐκλείψεως τῶν ἀργολόγων

ἢ κακοῦθων ἐκείνων συγγραφέων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχε πλημμυρήσει κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη, καὶ οἵτινες ὑπῆρξαν εἰς τὴν κοινωνίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιβλαβέστεροι τῶν ἀδολέσχων ἐκείνων σοφιστῶν καὶ ἡμιμαθῶν σχολαστικῶν τῆς ἀρχαιότητος, καθ' ὅσον οὗτοι μὲν διέφθειρον τὰ ἦθη τῶν νέων καὶ τοῦ λαοῦ διὰ κακοῦθων συγγραμμάτων, ὁπότε ἐκεῖνοι ἀποκαθιστῶντο μόνον γελοῖοι ἕνεκα τῆς μωρίας αὐτῶν.

Ἐπιχειρήσαντες λοιπὸν νὰ εἰσαῶμεν πρῶτοι εἰς τὸ ἔθνος τοιοῦτου εἴδους περιοδικὸν Σύγγραμμα, ἐλάβομεν ἐπομένως ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψίν τὸ νὰ ἐπιστήσωμεν συστηματικῶς ὅλην τὴν προσοχὴν ἡμῶν, καὶ νὰ προσπαθήσωμεν πάσαις δυνάμεσι ν' ἀποφύγωμεν καὶ μέχρι σκιάς τοὺς τοιοούτους σκοπέλους καθ' ὅλα τὰ ἄρθρα τῆς ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

Αἰσθανόμενοι δὲ ἐνταυτῷ ὅτι πρὸς ἐντελεῖ ἀνάπτυξιν τοσοῦτων καὶ διαφόρων ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ βιομηχανικῶν γνώσεων, ἀπαιτεῖται ἡ συνέργεια εἰδικῶν ἐξόχων ἱκανοτήτων, προσεκαλέσαμεν ὡς συμβοηθούς τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου διακεκριμένους ἐπιστήμονας ἀνδρας ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους Ὀμογενῶν, οἵτινες εὐχαρίστως ἀνέλαβον τὴν σύνταξιν καὶ ἐκλογὴν διαφόρων εἰδικῶν ἄρθρων τοῦ Περιοδικοῦ τούτου ἡμῶν Συγγράμματος.

Ἀντικείμενα δὲ καὶ θέματα τῶν ἄρθρων τῆς ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ θέλουν εἶσθαι τὰ ἀκόλουθα.

Α'. Διάφοροι ἱστορικαὶ διηγήσεις, ἐξ ὧν οἱ ἀναγνώσται δύναται νὰ μάθωσι ἀξιολογόντι συμβῶν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τοῦ ὁποῦ ἡ γνώσις νὰ συντείνῃ πρὸς ἀνάπτυξιν ἐπιωφελοῦς τινος κοινωνικῆς ἀληθείας.

Β'. Ἡθικά διηγήματα, τείνοντα πρὸς μόρφωσιν τῶν ἠθῶν τῶν παιδίων, πρὸς βύθμισιν τῆς διαγωγῆς

τοῦ λαοῦ, καὶ διδασκαλίαν τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων καὶ χρεῶν παντὸς λογικοῦ ἀνθρώπου.]

Γ'. Βιογραφία τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων.

Δ'. Περιγραφή τῶν περιεργότερων, σπανιωτέρων, ἢ χρησιμωτέρων ζώων, πτηνῶν, ἔρπετων ἰχθύων, φυτῶν, μετάλλων, ἀλάτων καὶ ἄλλων ὄρυκτῶν.

Ε'. Διάφοροι ἐπιστημονικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ γνώσεις καὶ ἀνακαλύψεις, χρήσιμοι εἰς πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας ἀνθρώπους.

Σ'. Ἱστορικὴ καὶ Γεωγραφικὴ περιγραφή διαφόρων ξένων ἐθνῶν καὶ λαῶν.

Ζ'. Περιγραφή μνημειῶν διαφόρων ἐθνῶν.

Η'. Περιγραφή τῶν καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κόσμου ἐμπορικῶν πανηγύρεων, τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ἐμπορευμάτων, καὶ τῆς καταγωγῆς καὶ χρήσεων αὐτῶν, καὶ ἔκθεσις τῶν ἐτησίων ἰσολογισμῶν τῆς κινήσεως τοῦ ἐμπορίου κατὰ τὰς κυριωτέρας ἐμπορικὰς πόλεις.

Θ'. Ἑλληνικὴ Φιλολογία ἀρχαία καὶ νεωτέρα.

Ι'. Κριτικὴ βιβλιογραφία, ἢ κοινοποίησις τῶν εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν ἀπανταχοῦ ἐκδοσμένων βιβλίων, καὶ Φιλολογικὴ ἐπίκρισις τῆς ὕλης καὶ τοῦ λεκτικοῦ αὐτῶν.

ΙΑ'. Ποικίλα μαθήματα, ἐμπεριέχοντα τὰς γενικωτέρας γνώσεις τῶν Ἑγκυκλίων μαθημάτων, πρὸς χρῆσιν τῶν παιδῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

ΙΒ'. Θεωρία περὶ τῶν γυναικῶν, τῶν διανοητικῶν αὐτῶν δυνάμεων, τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἐπιβροῆς αὐτῶν εἰς τὴν κοινωνίαν.

ΙΓ'. Διάφοροι περίεργοι περιηγήσεις.

ΙΔ'. Διάφορα περίεργα φυσικὰ φαινόμενα.

ΙΕ'. Διάφορα ἠθικὰ ἀποφθέγματα καὶ γνωμικά.

ΙΣ'. Διάφορα ἀνέκδοτα ἠθικὰ, τερπνά, ἢ ἀστεῖα.

ΙΖ'. Διάφοροι μῦθοι καὶ παραβολαί.

Διὰ τὰ διατηρήσωμεν δὲ ἐν ταυτῷ τὴν συνέχειαν καὶ τὴν ποικιλίαν καθ' ὅλην τὴν σειρὰν τοῦ Συγγράμματος τούτου, θέλομεν ἐκθέτει τὰ ἄρθρα ταῦτα τοιουτοτρόπως κινωρικῶς καὶ μεθοδικῶς μεταξὺ αὐτῶν ὥστε καὶ ἡ πρὸς ἄλληλα συνέχεια καὶ σχέσις τῶν τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἄρθρων νὰ διατηρῆται, καὶ ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴν ἀπαυδαῖ ἐκ τῆς κατὰ σειρὰν μονοτόσου ἀναγνώσεως ὁμοιογενῶν ἄρθρων.

Ἐν Σύρῳ τὴν ἀ'. Ἰουλίου 1847.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ Ἐκδότης

ΙΑΚΩΒΟΣ Γ. ΠΙΤΖΗΗΣ.

